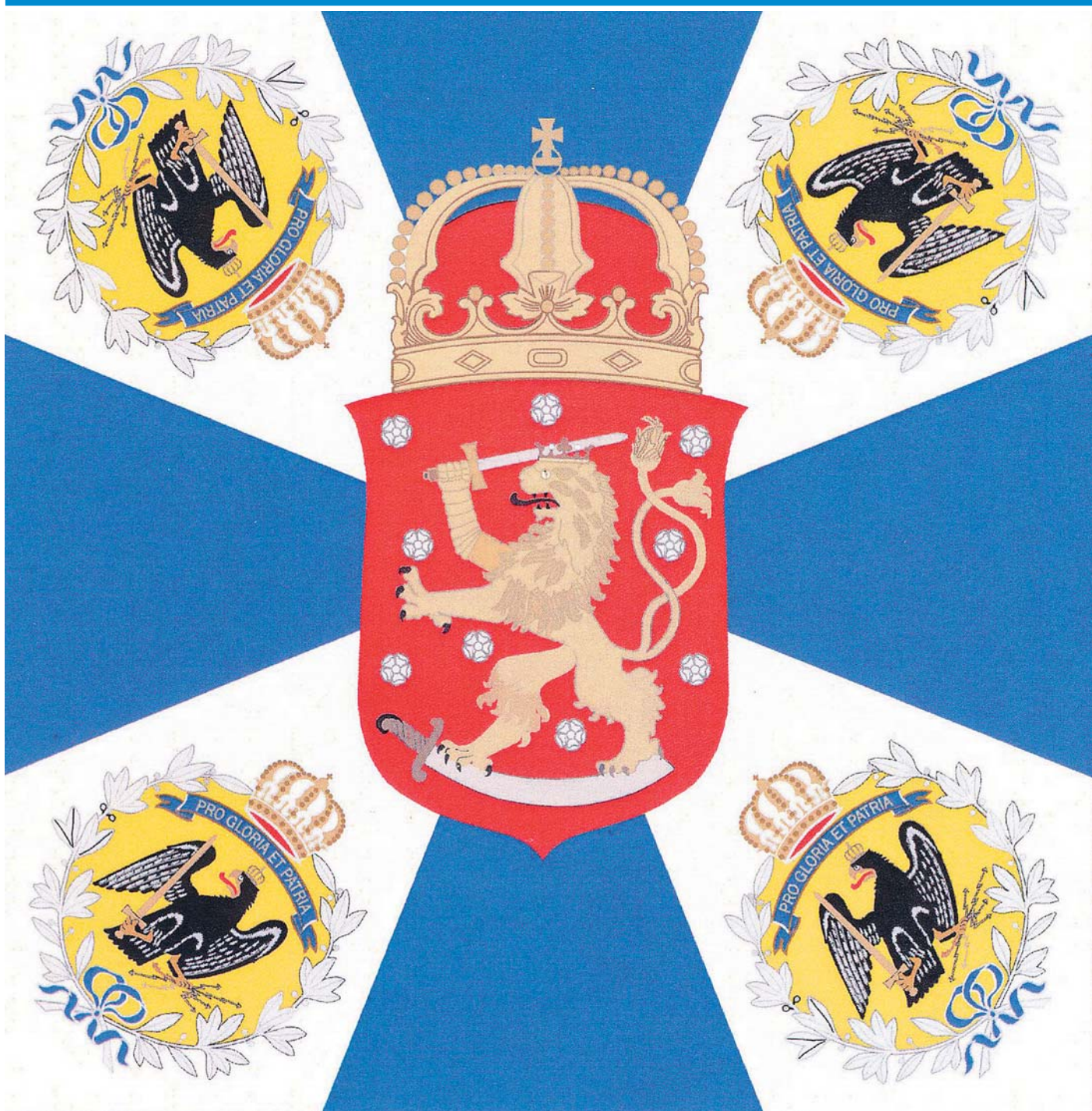

POHJANMAAN MAANPUOLUSTAJA

N:o 2
Kesäkuu
2017

***"Paras tapa vaalia jääkäreiden perintöä on
ylläpitää edellytyksiä vapaan ja itsenäisen
Suomen tarinan jatkuvuudelle."***

Suomi 100 juhluvavuosi – meidän kaikkien yhteinen juhluvavuotemme

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhluvavuosi 2017 on sukupolvemme merkittävin juhluvavuosi. Se vaalii Suomen vahvuuksia, kuten tasa-arvoa ja demokratiaa tarjoamalla suomalaisille ja Suomen ystäville monipuolista ohjelmaa sekä Suomessa että maailmalla. Juhluvavuosi antaa mahdollisuuden ymmärtää menneitä, kokea vuosi yhdessä ja luoda suuntaa Suomen tulevaisuuteen.

Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvavuoden teemana on Yhdessä – ja yhdessä eri toimijoiden kanssa rakennamme koko vuodeksi 2017 elävän ohjelman. Juhluvavuosi on avoin kaikille suomalaisille ja Suomen ystäville. Ketään ei suljeta toimijana pois, vaan kaikilla on mahdollisuus omista lähtökohdistaan tehdä pieni tai suuri teko ja samalla antaa lahja omalle rakkaalle isänmaallemme, itsenäiselle ja vapaalle Suomelle.

Nämä Valtioneuvoston kanslian koordinoimat Suomi 100 -hankkeen linjaukset ovat jo juhluvavuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla johtaneet mittavaan kansalaistoimintaan. Hankkeessa on pelkästään virallisesti hyväksytyjä erilaisia tapahtumia ja ohjelmia tuhatlukuinen määrä. Tapahtumat vaihtelevat isoista valtakunnallisista ohjelmista alueellisiin ja paikallisiin, usein pieniinkin tapahtumiin. Erityisen ilahduttavaa on tulevaisuuden toimijoiden, koululaisten ja yleensä nuorten aktiivinen mukana olo. Kerron seuraavassa lyhyesti yhdestä alueellisesta hankkeesta ja yhdestä paikallisesta tapahtumasta, joita molempia olen päässyt – osin toteuttajanakin – läheltä seuraamaan.

Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta r.f. on kehittänyt juhluvavuodeksi erityisen Pro Patria -hankkeen, jolla itsenäisyytemme syntymäpäivä ja itsenäisyyden säilyttämiseen liittyviä tapahtumia havainnollistetaan koululaisryhmille opastettujen tutustu-

miskäyntien muodossa. Kohteina ovat Vaasan Sotaveteraanimuseon näyttelyt sekä Vaasassa sijaitsevat muistomerkit.

Ryhmiä vierailuohjelma on koko koulupäivän kattava. Se koostuu kolmesta osiosta. Kaupunkierroksella tutustutaan ja saadaan informaatiota mm. Suomen Vapaudenpatsaasta, Vaasan vaakunan Vapaudenrististä ja Marsalkan ratsastajapatsaasta Kaupungintalossa, Jääkäripatsaasta, Ilmavoimien muistomerkistä, Lotta-patsaasta ja Perinnepuurista. Myös vanha puukasarmialue tulee tutuksi. Siellä vielä toimivassa Sotilaskodissa nautitaan perinteinen varusmieslounas: hernekeittoa ja pannukakkua. Vaasan Sotaveteraanimuseossa tutustutaan ensisijaisesti sota-ajan historiaan, mutta myös sitä edeltäviin itsenäisyytemme ensi vuosikymmeniin, jääkäriin, suojeluskuntiin ja lottajärjestöön. Kansallisarkistosta lainassa oleva Pro Finlandia – Suomen tie itsenäisyyteen näyttely asettaa itsenäistymiskäytännöksi laajempiin kansainvälisiin yhteyksiin. Tähän mennessä ohjelmaan ovat osallistuneet Pietarsaaren ja Kristiinankaupungin lukiot. Kilta huolehtii vierailuohjelman kustannuksista.

Myös kaikkein nuorimmat koululaiset ovat olleet aktiivisia. Vanhan Vaasan alakoulun 2B-luokka päätti tehdä luokkalehden juhluvavuoden kunniaksi. Lehti sai sisällökseen oppilaiden piirustuksia, näkemyksiä tulevaisuudesta, mielipidekyselyjä sekä henkilöhaastatteluja. Eräs haastateltavista oli sotaveteraani. Haastattelu antoi kuvan hänen lapsuudestaan, koulunkäynnistään, työelämästään, harrastuksistaan ja ennen kaikkea hänen sotakokemuksistaan. Haastattelu oli niin vaikuttava, että veteraani haluttiin kutsua vielä juhlavieraaksi kouluun, jossa hänelle esitettiin ohjelmaa laulujen muodossa ja käytiin lisäkeskusteluja hänen elämänvaiheis-

taan. Kohtaamisesta sotaveteraani Yrjö Savolan kanssa nuorille koululaisille jäi varmuudella mieleen häneltä saatu hieno elämänohje: ”Muistakaa aina, mitä on vapaus. Kun tulette aikuisiksi, toimikaa niin, ettei koskaan tulisi sotaa. Asioista tulisi aina sopia neuvottelemalla. Sota ei ole koskaan ratkaisu kiistakysymyksiin”.

Maamme historia ja itsenäisyytemme saavuttamiseen ja säilyttämiseen liittyvät kysymykset kiinnostavat nykynuoriamme, kunhan asiat tarjotaan heille sopivan havainnollisessa muodossa. Tällöin heille tulee mahdollisuus hyödyntää vanhaa tunnettua viisautta: Tunne historiasi, niin voit nykyhetkellä paremmin laatia tulevaisuuttasi koskevia suunnitelmia.

Meille suomalaisille on tunnusomaista, että me tunnemme suurta kunnioitusta ja arvostusta vallanpitäjiimme kohtaan – edellyttäen luonnollisesti, että kulloinkin vallanpitäjä on toiminnallaan tuon arvostuksen ansainnut. Tämä on pätenyt niin Ruotsin kuninkailhin ja Venäjän tsareihin kuin omiin presidentteihimme. Ylivertaisen kunnioituksen näiden arvohenkilöiden joukossa on saavuttanut Suomen marsalkka Gustaf Mannerheim, joka ensin luotsasi maamme sen itsenäisyyden alkuun ja neljännesvuosisata myöhemmin pelasti sen muiden Neuvostoliiton naapurivaltioiden kohtalon kokemiselta. Mannerheim on aina voittanut äänestykset ja kilpailut, joissa on etsitty suurinta tai merkittävintä suomalaista vaikuttajaa. Siksi on erityisen merkityksellistä, että itsenäisyytemme 100-vuotisjuhluvavuoden osuu marsalkka Mannerheimin syntymän 150-vuotismuistopäivä. Sotaveteraanimme keskuudessa marsalkan arvostus on tavanomaistakin korkeammalla. Kansallinen veteraanipäivä ja Puolustusvoimien lippujuhlapäivä ovat

tämän johdosta saaneet tänä vuonna tavanomaista juhlavammatt puitteet.

Snellmanin päivänä 12.5.2017 kuollut presidentti Mauno Koivisto oli ensimmäisestä ministeritehtävästään v. 1966 lähtien kansan suuri suosikki. Suosio jatkui korkeana hänen presidenttikautensa 1982–94 ja vielä sen jälkeenkin. Presidentti Koiviston elämäntyötä ei ole vielä lopullisesti arvioitu, mutta muistopuheissa hänestä jo käytettiin nimityksiä suuri valtiomies ja suuri ihminen. Hänen poismenoonsa katsottiin myös yhden maamme aikakauden päättyneen. Mauno Koivisto ja itsenäinen Suomi kulkivat lähes vuosisadan ajan yhtä matkaa, vaatimattomista aluista kasvoivat huomattavat menestyjät. Nykyisen Tasavallan presidentin Sauli Niinistön sanoin ”Muistella nyt tässä häntä; on kuin onnistuneen Suomen tarina samalla liikkuisi kuvina silmien edite”. Mauno Koiviston ja hänen suomalaisuuksiensa oli suomalaisten helppo samaistua. Jälleen presidentti Niinistöä mukaillen ”Presidentti Koiviston ainutlaatuisuus ei ollut siinä, että hän tunsu kansan, vaan siinä, että kansa tunsu hänet. Kansa tunsu; tunnisti, vaikka hänen sanomaansa toisinaan kuvattiin vaikeaselkoiseksi tai tulkinnanvaraiseksi. Kansa oli viisas tulkki”. On jotain historiallista siinä, että presidentti Mauno Koiviston maallinen taival päättyi itsenäisyytemme 100-vuotisjuhluvutena ja vielä suomalaisuuden isän, J.V. Snellmanin päivänä.

Joku on sanonut, että kansa saa selkaiset päättäjät kuin se on ansainnut. Jos marsalkka Mannerheimiä ja presidentti Koivistoa pidetään mittapuuna, niin voimme kansana olla ylpeitä ansioistamme.

Ilkka Virtanen

Kirjoittaja on Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta r.f:n puheenjohtaja

Sotainvalidien Veljesliitolle uusi puheenjohtaja

Vuonna 1940 perustettu Sotainvalidien Veljesliitto piti 65. liittokokouksensa kesäkuun alkupuolella Helsingissä. Joka toinen vuosi järjestettävään kokoukseen osallistui n. 250 henkeä, sotainvalideja puolisoineen sekä kutsuvieraita ja tukijajäseniä.

Sääntömääräisten liittokokousasioiden ohella kokouksen tärkein päätösasia oli uuden puheenjohtajan valinta. Veljesliiton pitkäaikainen pääsihteeri, ja sen jälkeen kahdeksan vuotta puheenjohtajana toiminut varatuomari Juhani Saari oli jo ennakolta ilmoittanut,

että ei ole enää käytettävissä puheenjohtajaa valittaessa.

Veljesliiton liittovaltuusto esitti ja suositti, että varatuomari Marja-Liisa Taipale valittaisiin liiton uudeksi puheenjohtajaksi ja näin myös liittokokous yksimielisellä päätöksellään valitsi hänet alkavalle kaksivuotiskaudelle. Sotainvalidien Veljesliitto oli saanut ensimmäisen naispuheenjohtajan. On myös hyvä huomioda, että liiton jäsenistä tänä päivänä enemmistön muodostavat naiset eli puoliset ja lesket.

Seuraava liittokokous pidetään vuonna 2019 Helsingissä.

Vasta valittu puheenjohtaja Marja-Liisa Taipale pitää kiitospuhetta, vierellään Juhani Saari.

Yhdessä – tillsammans

Tänä vuonna juhlimme Suomen 100 vuotiasta itsenäisyyttä teemalla yhdessä – tillsammans. Juhlimme myös maamme suurmiehen Marsalkka Mannerheimin 150 vuotissyntymäpäivää. Kerrotaan, että 150 vuotta sitten oli poikkeuksellisen kylmä ja huono kesä. Samoin kevät tuli poikkeuksellisen myöhään ja jo elokuussa oli hallaöitä.

Kirjoitan tänä kirjoitusta, perjantaina 2.6.2017. Tänä sain olla mukana talvisodassa kaatuneen ja taistelussa kadonneen sotimme veteraanin siunaustilaisuudessa. Hänen maalliset jäännökset saatiin kotiseurakunnan muliin vihdoin 78 vuoden jälkeen. Tunsin tilaisuudessa samaan aikaan surua, iloa ja ylpeyttä. Hautajaiset ovat aina surulliset. Tunsin iloa, että saimme sankarimme vihdoin haudattua asianmukaisella tavalla. Samoin tunsin ylpeyttä niistä henkilöistä ja toimijoista, jotka edelleen jaksavat vuosittain etsiä sodissamme kaatuneita henkilöitä ja tuoda heitä takaisin koti-Suomeen.

Kevään aikana olen saanut olla mukana monissa tilaisuuksissa, joissa yl-

peiden ja kiittolisuuden tunne ovat olleet pinnassa tapahtumien jälkeen. Pohjalaiset maanpuolustajat ovat näyttäneet kevään aikana taas voimansa ja osaamisensa.

Huhtikuussa oli perinteinen Pauha-harjoitus Lohjalla. Harjoituksessa oli mukana ruotsalaisia Hemvärnetin edustajia tutustumassa harjoitukseen. Kenties kahden kolmen vuoden kuluttua harjoituksessa voisi olla mukana naapurimaan maanpuolustajia omalla joukkueella. Alue toimiston suunnasta kannustamme yhteistoiminnan kehittämiseen.

Huhtikuussa juhlimme virallisesti viimeistä kertaa veteraanipäivää. Nyt meidän on yhdessä mietittävä, miten viemme veteraanien meille jättämää viestikapulaa eteenpäin. Vaasan torilla järjestettiin nuorisokielellä kuvattuna "popbuptapahtuma". Teimme hyvin yksinkertaisella tavalla lipunnoston ja seppeleenlaskun Vapaudenpatsaalle. Tapahtuman lippulinna oli ilahduttavan suuri. Samoin yllättävän moni vaasalainen tuli seuraamaan tapahtumaa. Ehkä sittenkin yksinkertainen on oikeasti kaunista.

Alueoimistossa järjes-

timme Puolustusvoimien lippujuhlan päivän juhlatilaisuuden hieman uudella tavalla. Ylentämistilaisuuden kutsut lähetettiin avokutsuina. Oli tosi hienoa, että hyvin moni ylennettävä oli ottanut puolisonsa/kumppaninsa mukaan.

Ennen sunnuntain tilaisuutta, Pohjalaisen toimittaja soitti ja kysyi miksi järjestämme tilaisuuden avokutsuina. Vastasin, että halusimme juhlistaa tilaisuutta hieman enemmän, koska Suomi täyttää 100 vuotta ja koska on Mannerheimin 150 vuotispäivä. Näin jälkikäteen minua hävettää, että en kyennyt yksinkertaisesti sanomaan, että toiminta isänmaamme ja maanpuolustuksen hyväksi, ei ole mahdollista ilman kotoa tulevaa tukea. Halusimme kutsua puoliset mukaan, jotta voisimme sanoa hyvin vaatimattomalla tavalla, kiitos teidän tuesta.

Näissä kirjoituksissa olen pyrkinyt tuomaan esille jotain kirjoja, joita kannattaisi lukea. Näin Mannerheim 150-vuotispäivän tunnelmissa on julkaistua kaksi erinomaista kirjaa päivän-sankarista. Toinen näistä on Henrik Meinanderin – kirja; *Gustaf Mannerheim – Aristokraatti sarkatakissa*.

Mika Piironen Pohjanmaan alueoimiston keskustelu- ja infotilaisuudessa, kuva Raimo Latvala.

Toinen kirjoista on kanslianeuvos Holger Strandbergin Mannerheim – tarinoista tehty kirja; *Sata juttua Mannerheimista – miten veijarista tuli Suomen marsalkka*. Tässä yhteydessä haluan lausua suuren kiitokset kirjan toimittaneelle, Pohjanmaan maakuntakomppanian aktiivitoimijalle, toimittaja Björn

Stenbackalle. Tusen tack för din instats..

Nyt haluan haastaa teidän kaikki, ennen hyvän kesän toivotusta. 23.8.2017 haluaisin tavata teidät kaikki joko Nuku rauhassa tapahtumassa Vaasan sisäsatamassa tai Puolustusvoimien kesäkiertue konsertissa Vaasan torilla. Tai oikeasti molemmissa

tapahtumissa. Turussa Nuku rauhassa tapahtumassa oli noin 3000 kävijää. Eiköhän oteta yhteinen tavoite, että meitä on liikkeelle enemmän. Näillä ajatuksilla haluan toivottaa teille kaikille hyvää kesää – Ha riktigt god sommar.

Mika Piironen

Muistolaatta aktivisteille ja jääkäreille Mustasaaren Malskäriin

Lauantaina 10.6. 2017 paljastettiin muistolaatta Malskärin etappipaikalle. Muistolaatan paljastuspuheen piti kotiseututyön aktiivinen toimija Alf Burman. Suomen lippua vartio Gustav Geust ja Jääkäripataljoona 27 Perinneyhdistyksen Vaasan osaston lippua Kaj Sandström. Kuvat: Gustaf Sten.

Sata vuotta sitten, vuosina 1916–1917 Raippaluodon Vistanissa sijaitseva Malskär oli eräs keskeisin ja tärkeimpiin lukeutuva etappipaikka, silloisten aktivistien ja jääkärikoulutukseen Saksaan hakeutuvien matkareitillä. Malskär toimi myös ammusten ja aseiden sekä muiden räjähdysaineiden piilovarastona.

Anna ja Johannes Nygård sekä tyttärensä Ida olivat nuo rohkeat henkilöt, jotka mahdollistivat etappipaikan pidon ja huolehtivat matkailaisista.

Muistolaatan paljastustilaisuuteen osallistui noin 50 henkeä, kutsuvieraita ja yleisöä sekä yhdistysten jäseniä.

Muistomerkin toteutusta ovat tukeneet Vapaussodan Perinneyhdistys ja Jääkärisäätiö. Toteutuksesta suurimman vastuun ovat kantaneet Fihretskrigets Traditionförning i Kust-Österbotten

rf ja Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry:n Vaasan osasto.

Raimo Latvala

Sotaveteraanin ja nuorten alakoululaisten koskettava kohtaaminen

Koulujen nykyiset opetus-suunnitelmat mahdollistavat oppimistapahtumien joustavan suunnittelun ja toteuttamisen mm. niin, että reagoidaan erilaisiin ajankohtaisiin tapahtumiin ja aiheisiin. Riippuu koulusta, opettajasta ja tietysti myös oppilaista, miten tätä mahdollisuutta halutaan hyödyntää. Sain tilaisuuden seurata keväällä 2017 varsin läheltä yhtä itenäisyytemme juhluvuoden ”Suomi 100 yhdessä” puitteissa toteutettua hienoa tapahtumaa Vanhan Vaasan alakoulussa. Kyseessä oli koulun 2B-luokan tutustuminen opettaja Ritva Käräjämäen johdolla yhteen sotiemme veteraanin, hänen elämäänsä ja kokemuksiinsa sekä hänen ajatuksiinsa sodista, itenäisyydestä ja vapaudesta.

Tapahtuman alkujuuret olivat opettaja Ritva Käräjämäen ideassa tuottaa luokan 2B oppilaiden toimesta juhluvuoden kunniaksi sen aihepiiriin liittyvä oma luokkalehti. Oppilaat saivat itse ideoida aiheita ja he kirjoittivat lehteen mm. tulevaisuuden näkemyksiään, tuottivat piirustuksia, tekivät mielipidekyselyjä ja suorittivat haastatteluja.

Akseli Virtanen halusi omansa osuutensa haastatella jotakin sotaveteraania. Opettaja lupautui avustamaan kysymysten laadinnassa.

Akseli Virtanen (8 v) haastattelemassa sotaveteraani Yrjö Savolaa (94 v) veteraanien Ruffe's kahviossa.

sa. Kun tunnen vaasalaisen veteraanikentän kohtalaisen hyvin, tarjouduin toimimaan yhdyshenkilönä veteraanien suuntaan. Kokemuksesta tiesin, että 94-vuotias Yrjö Savola on vielä erittäin hyväkuntoinen, olemukseltaan

virkeä sekä kaikenlaisen kommunikointiin hyvin pystyvä sotaveteraani. Savolalle ajatus haastattelusta sopi hyvin.

Akselin kysymykset toimitettiin Savolalle etukäteen tutustumista varten.

Akseli päätti nauhoittaa keskustelun, jotta ei olisi tarvetta muistiinpanojen tekemiseen haastattelun aikana. Savola toi kuitenkin haastattelutilaisuuteen kirjalliset vastaukset, joten tehtävä helpottui tältä osin.

Suunniteltu keskustelu silti käytiin ja tallennettiin.

Keskeiset aiheet haastattelussa olivat Savolan lapsuus ja koulunkäynti, työtehtävät ja harrastukset sekä luonnollisesti osallistuminen sotaan. Savola vartui maalaisympä-

ristössä Etelä-Pohjanmaalla. Urheilua harrastettiin monipuolisesti, aina kilpailemista myöten. Kansakoulu oli kuusivuotinen, oppiaineet olivat nykyajallekin tuttuja. Matematiikka oli Savolan suosikkiaine. Kouluruokailua järjestettiin jo 1930-luvulla, ensimmäisinä vuosina tosin oltiin kotieväiden varassa. Koulumatka kuljettiin jalkaisin tai hiihtäen. Sodan jälkeen Savola kävi teknillisen koulun ja valmistui rakennusmestariksi. Savolan sotilasura alkoi 18-vuotiaana, 6 kk koulutuksen jälkeen oli vuorossa 2,5 vuotta kestänyt rintamapalvelus Rukajärven suunnalla. Savola ei joutunut kovin kiperiin paikkoihin, sillä Rukajärven suunnalla käytiin lähinnä asemasotaa. Aivan viimeisinä päivinä ennen aselepoa koettiin kuitenkin voimakasta hyökkäysuhkaa vihollisen taholta.

Haastattelun päätteeksi Savola antoi hienon elämänohjeen nykyajan lapsille: ”Muistakaa aina, mitä on vapaus. Kun tulette aikuisiksi, toimikaa niin, ettei koskaan tulisi sotaa. Asioista tulisi aina sopia neuvottelemalla. Sota ei ole koskaan ratkaisu kiistakysymyksiin”.

Lehden valmistumisessa tähdättiin toukokuun alkupuolelle. Savolan kappale-

Yrjö Savolalle esiinnyttiin koulussa kahteen otteeseen. Mukana oli leikkien esitettyjä lauluja. Iloisuus näkyy ja loistaa lasten ilmeistä.

Yrjö Savola Vanhan Vaasan koulun luokka 2B:n juhluvieraana.

leen valmistumista kuitenkin kiirehdyttiin niin, että se voitiin luovuttaa hänelle jo Kansallisena veteraanipäivänä 27.4. Lehden mukana Savola sai luokan oppilaiden työstämän kiitoskortin, jota koristivat oppilaiden piirtämät kukat signeerausten kera. Kortin kääntöpuolella oli isänmaallinen laulu, jota oppilaat olivat koulussa har-

joitelleet kevätkuuhlaa varten.

Lehtiprojektilla tuli vielä jatkoa. Opettaja sai onnistuneesta veteraanikontaktista ajatuksen, että oppilaat voisivat vielä esittää sopivassa yhteydessä kiitoskortissa olevan laulun Savolalle muistona haastattelusta. Sopiva yhteinen aika löydettiin toukokuun toiselta viikolta samoihin aikoihin, kun oppi-

laat saivat omat kappaleensa luokkalehdestä. Yhdyshenkilön roolissani tarjouduin huolehtimaan Savolan vierailun edellyttämistä käytännön järjestelyistä, lähinnä kuljetuksista.

Luokka oli laitettu Savolan vierailua varten juhla-kuntoon. Vieras istutettiin kunniapaikalle pöydän ääreen, jolla oli valkoinen

liina, Suomen ja veteraanien liput sekä sinivalkoiset orvokit. Seinillä oli sarja Suomen lippuja sekä Suomi 100 tunnusia. Myös Yrjö Savola oli pukeutunut juhlavasti kunniamerkit rinnassaan. Nämä merkit kiinnostivatkin oppilaita suuresti. Yleisöjoukko oli alkuperäisestä laajentunut, mukana oli yhteensä 6 luokkaa opettajineen tasolta 2-4 lk. Opettaja Kärjämäki ohjaili joukkoa tottuneesti, kaikki sujui hienosti. Tilaisuus alkoi tervetulotoivotusten jälkeen kiitoskorttiin sisältyvällä laululla. Sen jälkeen oli vuorossa oppilaiden kyselytuokio. Innokkaita kyselijöitä riitti. Kysyttiin Savolan lapsuudesta, koulunkäynnistä ja tietyistä sota-asioista, siis samoista aiheista, jotka olivat esillä Akselin suorittamassa haastattelussakin. Mutta myös uusia aiheita tuli esiin, mm. yhtä tyttöoppilasta kiinnosti naisten rooli sota-aikana. Savola kertoi lotista ja heidän tehtävistään, rintamanaisista sekä myös kotirintamalla arjen tehtävistä vastuun kantaneista naisista. Savolalla oli oivallinen kyky vastata kysymyksiin napakasti ja lasten ymmärtämällä tavalla. Kyselytuokion jälkeen oli jälleen vuorossa laulesitys: sikermä vanhemmallekin välle tuttuja kevätlauluja, jotka oppilaiden on tarkoitus esittää koulun kevätkuuhlassa. Lasten antamuksella esittämät laulut olivat upeita kuultavaa ja nähtävää. Savola kertoi vielä lopuksi millainen oli sodan viimeinen päivä hänen lohkollaan Rukajärvellä ennen 4.9.1944 solmittua aselepoa. Tilaisuus päättyi Savolan esittämään itse kirjoittamaansa runoon "Silloin ja nyt". Saimme myös kutsun yhteiseen ruokailuun oppilaiden kanssa. Ruokalassa suuri joukko oppilaita kävi vielä tervehtimässä Savolaa ja esittämässä hänelle kysymyksiä – ja saivat myös vastaukset. Pois lähtiessämme Savola sai kuulla pihalla vä-

Yrjö Savola sai osallistumisestaan luokan lehti-hankkeeseen oppilailta kauniin kiitoskortin.

litunnilla olevilta oppilailta lukuisia "heippa" ja "heippa veteraani" tervehdyksiä. Koko vierailun ajan oppilaiden suhtautuminen sotaveteraani Yrjö Savolaan oli mutkaton ja rentoa, mutta samalla kohteliasta ja arvostavaa. Oppilaat ja opettajat olivat tapahtumasta innoissaan, Savola silminnähden tyytyväinen kokemaansa. Myös tapahtumissa sivullisena mukana elänyt tämän kirjoittaja voi tyytyväisyydellä todeta, että kouluissa on vielä opettajia, jotka haluavat ja kykenevät saaman tällaisen upean tapahtuman aikaiseksi.

Ilkka Virtanen

Koululaiset kuuntelevat keskittyneinä, mitä sotaveteraani on heille kerrottavana.

Kunnianosoitus Suomen Marsalkka C.G. Mannerheimin ratsastajapatsaalla, jota maanpuolustusjärjestöjen upea lippulinna kunnioitti. Laakerinlehväseppelleen laskivat Pohjanmaan Maanpuolustuskillan kunniapuheenjohtaja, sotaveteraani Holger Strandberg ja killan puheenjohtaja Ilkka Virtanen sekä evl. Mika Piironen.

Puolustusvoimain lippupäivän juhlaa suosi upea sää

Puolustusvoimain lippujuhlanpäivää vietettiin Vaasassa tavanomaista monipuolisemmin ja juhlavammin.

Kauniin kesäamun juhlallinen lipunnosto suoritettiin Perinnemuurilla, jonne kokoontui myös 31 maanpuolustusjärjestön yhteinen lippulinna. Sotilaskodissa nautitun kahvin jälkeen siirryttiin Vaasan kirkkoon, jossa jumalanpalveluksen päätteeksi lähetettiin sepelpartiot Sankarihaudalle ja vastaaville muistomerkeille.

Saatesanat lausui Pohjanmaan aluetoimiston päällikkö, everstiluutnantti Mika Piironen.

Komentajakapteeniksi (res.) ylennetty Jyrki Viitala lausui kiitokset ylennettyjen ja palkittujen puolesta.

Kapteeniksi ylennetyt.

Aluesihteerit Soilikki Suoranta Vaasasta (oik.) ja merivartiomestari Rolf Nordström Kristinankaupungista sekä sotilasmestari Kari Tapio Vaasasta, saivat vastaanottaa Tasavallan presidentin 4.6. myöntämän Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalin kultaristein.

Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta on perinteisesti huomionnut Suomen Marsalkka Mannerheimin muistamisen, laskemalla laakerinlehväseppelleen kaupungintalon juhlakerroksessa olevalle ratsastajapatsaalle.

Tänä vuonna tilaisuus oli tavallistakin juhlavampi, koska 4.6. tuli kuluneeksi 150 vuotta Marskimme syntymästä. Kunniaosoitukseen osallistui myös maanpuolustusjärjestöjen lippulinna, jo-

ten tilaisuus näytti erityisen juhlavalta.

Pohjanmaan aluetoimiston järjestämään ylentämisen ja palkitsemistilaisuuteen Vaasan kaupungintalolla osallistui lähes 150 henkeä, kun myös kutsuttujen puolisoilla oli mahdollisuus osallistua juhlaan.

Juhla sai runsaasti kiitosta ja useita toiveita, että jatkossakin tätä juhlaa voitaisiin viettää saman suuntaisesti.

Teksti ja kuvat
Raimo Latvala

Sotaveteraani Yrjö Savola sai Reserviläisliiton Erikoisluokan Ansiomitalin, jonka luovutti Vaasan Reserviläisten puheenjohtaja Juha Ala-aho.

Puolustusministerin myöntämän Suomen Reserviupseeriliiton kultaisten ansiomitalin sai vastaanottaa yliluutnantti res. Martti Korkiavuori (oik.) ja Reserviupseeriliiton myöntämän hopeisen ansiomitalin aluetoimiston päällikkö, evl. Mika Piironen.

Puolustusvoimain komentajan 4.6. myöntämän Sotilasansiomitalin saivat Markku Koivisto (oik.) Vaasasta ja Matti Vaska Vetelistä.

Vapausotiemme maakunnallisia perinteitä vaalitaan yhä

Kokkolan Vartioliiton uudistetuissa perinnetiloissa avattiin 23.3.2017 itsenäisyytemme ajasta kertova valokuvanäyttely. Samassa yhteydessä pidettiin Vapausotien Keski-Pohjanmaan Perinneyhdistyksen vuosikokous Teatteriravintolassa. Vuosikokouksen aluksi Vapausotien Perinneliiton puheenjohtaja, kenraalimajuri (evp) Kalervo Sipi, piti mielenkiintoisen kokouksesi- telmän aiheesta ”Mannerheim, ja hänen matkansa Kiinaan”.

Kalervo Sipiä muistettiin kiitoksin esitelmästä ja hänelle ojennettiin yhdistyksen pöytästandaari muistoksi käynnistä.

Samalla luovutettiin yhdistyksen pitkäaikaisille tilintarkastajille Erkki Koittolalle ja Heikki Kipolle pöytästandaarit kiitoksena heidän pitkäaikaisesta toiminnastaan.

Vuosikokouksessa puheenjohtajana toimi Antti Porko ja sihteerinä Heikki Kajomeri. Hallituksen valittiin kaksi uutta varajäsentä, eroa pyytäneiden Juhani Vitkan ja Erkki Koskelan tilalle valittiin Jari Myllymäki Kokkolasta ja Jouko Liikanen Ylivieskasta. Muut esillä olleet asiat hyväksyttiin yksimielisesti. Paikalla oli n. 30 yhdistyksen jäsentä ja muuta yleisöä.

Kokouksen päätteeksi ja Perinneyhdistyksen hallituksen esityksestä kutsuttiin perustajajäsen ja varapuheenjohtaja Reino Porko yhdistyksen kunniajäseneksi.

Vapausotien Keski-Pohjanmaan Perinneyhdistyksen puheenjohtaja Seppo Yli-Norpan hiukan lyhennetty puhe valokuvanäyttelyn avajaisissa: ”Ympäristö jossa nyt olemme, huokuu histo-

riaa. Tämä talo on rakennettu 1927 ja ollut 90 vuotta täällä paikalla vapaan maan tunnuksena. Talo rakennettiin Keski-Pohjanmaan Suojeluskuntapiiriin toimitaloksi, jossa tehtävässä se toimikin vuoteen 1944 saakka. Näissä huoneissa oli suojeluskuntapiiriin esikunta, joten sodan aikana tätä kautta kulki monen soturin tie rintamalle ja takaisin.

Sodan jälkeen talo päätyi erilaisten vaiheiden kautta Kokkolan kaupungille eri käyttötarkoituksiin, viimeksi kaupunginteatteriksi. Vapausotien Keski-Pohjanmaan perinneyhdistyksellä oli onni saada 1990-luvun lopulla nämä huoneet kaupungilta vuokraoikeudella käyttöönsä perinnetiloiksi. Edellisen ja tämän vuoden aikana olemme pyrkineet kunnostamaan tiloja uusimalla mm. kalustoa. Valitettavasti seinätkin olisivat kaivanneet kunnostusta, mutta siihen ei meillä ollut varaa. Ikkunoihin laitoimme museotoimen kehoituksesta UV-kalvot suojaamaan esineitä auringonvalolta.

Itsenäisyytemme juhluvuoden johdosta päätimme kunnioittaa menneiden sukupolvien työtä järjestämällä näihin tiloihin itsenäisyyden ajasta kertovan valokuvanäyttelyn. Tässä työssä meillä on ollut korvaamattomana apuna museotoimen johtaja Kristiina Ahmas ja Herman Renlundin museon ammattitaitoinen henkilökunta. Samoin olemme saaneet apua ja neuvoja teatterin taholta talous- ja hallintojohtaja Mia Gustafssonin kautta. Parhaat kiitokset teille kaikille antamastanne tuesta. Emme voi myöskään unohtaa oman yhdistyksemme talkoolaisia, jotka ovat osallistuneet tilo-

Vapausotien Keski-Pohjanmaan Perinneyhdistyksen puheenjohtaja Seppo Yli-Norppa avasi itsenäisyytemme ajasta kertovan valokuvanäyttelyn Vartioliiton uudistetuissa perinnetiloissa.

jen kunnostamiseen. Tarkoituksemme on pitää näyttelyä avoimena myöhemmin ilmoitettavina aikoina ja palvella ryhmiä erikseen sovitujen aikataulujen mukaan.

Tässä yhteydessä haluaisin huomioda Kristiina Ahmasta, Mia Gustafssonia ja heidän edustamiaan yhteisöjä yhdistyksemme pöytästandaareilla kiitoksena hyvästä yhteistyöstä.

Yhdistyksemme tarkoitus on toimia yhteistyöjärjestönä, ja tavoitteena on koota yhteen ne kansalliset ja järjestöt, jotka haluavat vaalia itsenäisyydestä ja muistoa. Tässä tarkoituksessa julkaisimme

Itsenäisyystaistelujemme perinteitä vaalien -historia- kirjan Tammisunnuntaina tänä vuonna, jolloin tuli kuluneeksi 25 vuotta yhdistyksemme toiminnan alkamisesta. Yhdistyksemme jäsenet ja jäseneksi haluavat ovat oikeutettuja saamaan kirjasta ilmaiskappaleet, joita voi pyytää paikkakunnilla toimivilta hallitukselta jäseniltä tai allekirjoittaneelta. Näillä sanoilla avaan tämän näyttelyn ja toivotan teidät kaikki tervetulleiksi tähän tilaisuuteen. Kiitos teille kaikille, kun tulitte!”

Teksti: Seppo Yli-Norppa ja Jouko Liikanen
Kuvat: Jouko Liikanen

Erkki Koittolalle (oik.) ja Heikki Kipolle (kesk.) luovutettiin pöytästandaarit kiitoksena heidän pitkäaikaisesta toiminnastaan perinneyhdistyksen tilintarkastajina.

Illan esitelmöitsijä, Vapausotien Perinneliiton puheenjohtaja, kenraalimajuri (evp) Kalervo Sipi, kertoi Mannerheimin toiminnasta Venäjän tsaarin armeijassa, matkasta Kiinaan ja hänen merkityksestään suojeluskunnille ja Lotta Svärd -järjestölle.

Uudistunut jääkärimuseo avattiin juhlallisissa menoin

Suomi
Finland
100

Arvoisa Kauhavan jääkärikaupungin herra kaupunginjohtaja, perinnetyöntekijät, unsere Freunde aus Deutschland, hyvät naiset ja herrat

Olemme Suomen vapauden kansallisen itsenäisyyden huikean tarinan äärellä. Olemme suomalaisen sankaritarinan äärellä – tarinan, jota meidän tulee muistella ja joka meidän tulee muistaa. Tarinan sankareita ovat ne kaikkien maakuntien miehet, eritoten runsaslukuiset eteläpohjalaiset miehet, jotka maanpetostuomiota uhmaten lähtivät Saksaan saamaan sotilaskoulutusta päämääräänään Suomen vapauttaminen vieraan vallan ikeestä. Tämä museo, uudistettu Suomen Jääkärimuseo, joka minulla on pian kunnia avata, kertoo heidän tarinansa jälkisuopuville.

Jääkärien merkitys isänmaallemme on moninainen. He olivat avainasemissa niin vapaussodassa kuin vapaussodassa kuin vapaussodassa.

Vaikka kaksi vuosikymmentä erottaa nämä kaksi ajanjaksoa, muodostavat ne kansakunnalle kokonaisuuden, jossa se kamppaili vapautensa puolesta. Uskon, että kun tulevaisuudessa tätä ajanjaksoa tarkastellaan esimerkiksi historiankirjoissa, nämä sodat, vapaus-, talvi- ja jatkosota, nähdään yhä enemmän yhtenä historiallisena kokonaisuutena.

Jääkärien tarinan alku on kuin seikkailukirjoista. Lähes 2 000 suomalaista miestä hakeutui sortovalan viranomaisiin ja olosuhteista uhmaten mitä erilaisimpia reittejä Saksaan. Jo itse mat-

Hohenlockstedtin Kulttuuri- ja Historyayhdistystä edusti herra Achim Jabusch, tuoden terveiset jääkärien koulutuspaikkakunnalta. Samalla hän antoi lahjaksi Lockstedter Lageria esittävän vanhan kartan, pitäen kauniin luovutuspuheen suomeksi. Lahjan vastaanotti museointendentti Hanna Rieck-Takala.

Uuden ilmeen saaneesta Jääkärimuseosta kertoivat museointendentti Hanna Rieck-Takala (yllä) ja kuraattori Anne-Maj Salin.

Suomen Jääkärimuseon Ystävät ry:n tervehdyksen ja kiitokset toi puheenjohtaja Marita Mattila.

Avauspuheen uudistetulle Suomen Jääkärimuseolle piti puolustusministeri Jussi Niinistö.

Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen toi edustamansa yhteisön onnittelut ja kiitokset upeasta työstä jääkäriperinteen säilyttämiseksi ja siirtämiseksi nykypäivän sukupolville.

Tilaisuuden avasi kaupunginjohtaja Markku Lumio.

Jääkärien alkuperäisiä uniformuja.

Avajaisiin osallistui runsaasti arvovieraita ja muita kutsuttuja. Kuvassa etualalla Kauhavan kaupunginjohtaja Markku Lumio, puolustusministeri Jussi Niinistö, Jääkärisäätiön puheenjohtaja Jukka Pennanen ja rouva Pennanen. Toisessa rivissä Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen puheenjohtaja Pertti Laatikainen ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja Heikki Hakala.

Jääkärit olivat tärkeissä asemissa vuoden -18 taisteluiden aikana. He muodostivat hallituksen joukkojen lujan timen. Vapauden saavuttamiseksi jääkärit olivat valmiit ottamaan riskejä ja tekemään uhrauksia.

Vapaussodan sarkatakista talonpoikaisarmeijaa oli johdettava edestä. Tämä tarkoitti sitä, että keskeisin johtamiskeino taistelun tiimellyksessä, kuulauksien paukkeessa, oli oma esimerkki. Tämän jääkärit maksoivat verellään – joka kymmenes jääkäri kaatui nuoren Suomen puolesta vuoden -18 kiivaiden kevätkauden aikana.

Jääkäreillä oli myös suuri vaikutus siihen, miten puolustusvoimia kehitettiin ennen sotia. Uuden, vasta itsenäistyneen maan puolustusvoimiin istutettiin aktiivisuutta korostava henki ja aktiivisuuteen perustuva taktiikka. Määrällisesti alivoimainen ei voi jäädä odottamaan tappamistaan, vaan sen on temmattava aloite. Tämä aktiivisuus näkyi talvi- ja jatkosodissa suomalaisena mottitaktiikkana. Mainittakoon vain seuraavien jääkäriupseerien nimet: Talvela, Siilasvuo

ja Raappana. Kerta toisensa jälkeen ylivoimainen vihollinen saarrettiin maastoa hyväksikäyttäen. Taito ja tahto voittivat materian.

Jääkäreiden merkitys Suomen sodanjohdossa oli olennainen. Sotamarsalkka Mannerheimin tukena oli suuri joukko kaksikymmentä vuotta aiemmin peruskoulutuksensa Saksassa saaneita jääkäriupseereita. Esimerkiksi Heinrichs, Oesch, ja Martola ovat kiveen hakattuina kunniakaassa sotahistoriaamme.

Vaikka jääkäreiden aktiivipalvelus maamme puolustamisessa päättyi melko pian sodan päättymisen jälkeen, jatkoivat he isänmaan palveluksessa. Vaaran vuosia seurasivat vuosikymmenet, jolloin isänmaallisuus ja itsেমääräämis-oikeus eivät olleet kaikille suomalaisille lainkaan itsestäänselvyys. Jääkärit – kovin jo harvinaiset – julkaisivat manifestin Suomen nuorisolle vuonna 1975. Sen mukaan heidän arvokkain perintönsä jälkikusipolville oli luottamus Suomen tulevaisuuteen itsenäisenä valtiona, usko vapauden voittoon ja tahto taistella oikean asian puolesta silloinkin kun kaikki

näyttää toivottomalta.

Paras tapa vaalia jääkäreiden perintöä on ylläpitää edellytyksiä vapaan ja itsenäisen Suomen tarinan jatkuvuudelle. Jääkäreiden korostama tahto on pysynyt korkeana. Valtaosa suomalaisista haluaa edelleen puolustaa maataan kaikissa tilanteissa. Maanpuolustus-tahto, jota vapaaehtoinen maanpuolustustyö tukee, on yhä puolustuksemme henkinen kivijalka.

Tahto ei yksinomaan riitä reaaliolitiikan maailmassa. On eittämätön tosiasia, että

turvallisuustilanne on Euroopassa ja Itämeren alueella jännittyneempi kuin muutamia vuosia sitten. Suomen on vastattava turvallisuustilanteen muutokseen.

Meidän on helppo sopeutua uuteen tilanteeseen moniin Euroopan valtoihin verrattuna. Me säilytimme yleisen asevelvollisuuden, josta niin kovin monet luopuivat, ja jonka perään monet jo haikailevat. Yleinen asevelvollisuus on laajalle, mutta verraten vähäväkiselä maallemme ainoa kustannustehokas ratkaisu puolus-

taa uskottavasti koko maata.

Jääkärit kokivat talvisodassa, mitä on taistella ilman kunnollista sotavaruustusta. Olemassaolostaan taisteleva kansakunta joutui syöttämään taisteluiden kurimukseen vajaavarusteisia joukkoja. Itsenäisyys säilyi, mutta hinta oli sydäntä raastavan kova. Poliitikkojen kitsastelu materiaalihankinnoista maksettiin suomalaisella verellä, niin sotilaiden kuin siviilien. Sodankäynti edellyttää ajanmukaista materiaalia maalla, merellä ja ilmassa sekä nyttimin myös kyber-ympäristössä.

Viime helmikuussa julkaistun valtioneuvoston puolustuselontien lähtökohtana on itsenäisen ja uskottavan puolustuksen ylläpitäminen. Valtakunnan tehokas puolustaminen edellyttää sotilasliittoon kuulumattomalta maalta, että kaikkien puolustushaarojemme on oltava kunnossa. Näin ollen meidän on tulevan vuosikymmenen aikana toteutettava niin sanottu strategiset hankkeet, joilla varmistamme meri- ja ilmavoimiemme iskukykyyn myös tulevaisuudessa. Tästä on onneksi olemassa koko lailla hyvä parlamentaarinen konsensus. Maanpuolustus

on yhteinen asiamme.

Arvoisat kuulijat, unsere Freunde,

Ich grüße auch die Wächter des Tradition von der Jäger Bewegung aus Hohenlockstedt herzlich willkommen. Die Bedeutung des Jägers für unser Vaterland ist groß. Sie waren in wichtige Positionen sowohl in dem Freiheitskrieg als auch in der Fortsetzung in dem Kampf für unsere Freiheit, nämlich im Zweiten Weltkrieg.

Jääkäreiden perinnön vaaliminen on maanpuolustustyötä parhaimmillaan. Vaikka sodankäynti on muuttunut keinoiltaan viimeisen 70 vuoden aikana, ei tarve toimia yhtenäisenä kansakuntana puolustusasioissa ole muuttunut mihinkään. Suomalaisen selviytymistarinan takana on halu selvitä yhdessä – tillsammans, kuten Suomi 100-julavuoden tunnus kuuluu.

Hyvät jääkäriperinneyön tekijät, arvoisat läsnäolijat,

Pitäen mielessä myös tulevan merkkipaaluun – jääkäreiden kotiinpaluun satavuotisjuhlat ensi vuonna – minulla on kunnia julistaa uudistettu Suomen Jääkärimuseo avatuksi.

Avajaisten korkeatasoista, jääkärihenkistä musiikkia esittivät sopraano Katariina Korkman ja pianotaiteilija Christine Bengtsson.

Arvokkaan tilaisuuden musiikista vastasi Pohjanmaan Maanpuolustussoittokunta kapellimestarinsa Sami Salmivuoren johdolla.

Seminaarin luennoitsijat paneelikeskustelussa. Oikealla poliittisen historian professori (emer.) Timo Soikkanen, keskellä Jääkärisäätiön puheenjohtaja, kenraalimajuri Jukka Pennanen ja vasemmalla FT Tuomas Hoppu.

Korkeatasoinen 20. juhlaseminaari

Jääkäriseminaari pidettiin 23.4. Kortesjärvellä. Seminaarin teemana oli: ”Jääkärit historian pelinappuloina ja pelaajina”

Kun muistelee kaksi vuosikymmentä taaksepäin, miten ensimmäiset seminaarit olivat anniltaan vaatimattomia, mutta hengeltään hyvin isänmaallisia. Veteraaneja oli mukana kymmeniä ja kahvitarjoilun aikana muisteltiin sota-aikoja ja säädeltiin kuulokojeita.

Nyt se aika on ohitse ja kunniakansaisia oli paikalla vain muutama, mutta

jääkäriseminaarin henki elää ja vahvistuu. Uudistettu museo on virallisesti avattu ja odottaa kesän kävijöitä.

Seminaarin ohjelmaan on aina kuulunut Jääkärimarssi. Tänä vuonna Suupohjan puhallinorkesteri, kapellimestarina Sami Salmivuori, sai taas kerran sielun väri-äänin sävelten tahdissa.

Esitelmätarjonta juhluvuonna oli todella korkeatasoinen.

Poliittisen historian professori emeritus Timo Soikkasen esitys jääkäriilikkeen

Kauhavan kaupungin tervehdyksen seminaariin toi kaupunginjohtaja Markku Lumio.

perustajien geopolittisesta ajattelusta oli todella mielenkiintoinen ja mukaansatempaava.

Tietokirjailija Pentti Rajala esitteli ”Jääkäri-selkokirjan” Kirjan teksti on hyvin selkeää ja helppolukuista.

Hyvin tärkeän ”sosiaalisen tapahtuman” – kahvitarjoilun aikana vaihdettiin kuulumisia ja muisteltiin vanhoja. Kahvihetki oli kerrankin tarpeeksi pitkä, että edes tärkeimmille seminaariystävälle ehti sanoa muutakin kuin ”hei”.

Kenraalimajuri Jukka

Pennasen sotilaallisen selväsanainen esitys ”Eteenpäin- maksoi mitä maksoi- Vorwärts- koste es was wollte!” Jääkärien saama preussilainen koulutus. Esitys oli hyvin mielenkiintoinen.

”Maaailmansodan vapaaehtoisia Saksaan ja Venäjälle” oli FT Tuomas Hopun esitelmän otsikko.

Tilaisuuden päätti perinteinen paneelikeskustelu.

Lopuksi osallistujilla oli vielä mahdollisuus tutustua uudistettuun Suomen Jääkärimuseoon

hp

Jääkärien historia kiinnostaa. Liikuntatalon tilat täyttyivät 20. Jääkäriseminaarin yleisöstä.

Tietokirjailija Pertti Rajala Selkokirja jääkäreistä

Vuonna 1914 syttyi ensimmäinen maailmansota. Se tarjosi Suomelle mahdollisuuden itsenäistyä Venäjän vallan alta. Nuorten jääkärien ajatuksia kuvaa hyvin jääkärienraali Väinö Valveen sanat:

Tuolloin puhuttiin, että maailmansota antaa Suomelle hyvän mahdollisuuden itsenäistyä.

Ajateltiin, että jos minun sukupolveni ei käytä hyväkseen tätä mahdollisuutta, meitä tullaan syyttämään, ettei silloin tehty kaikkea, mitä olisi voitu tehdä.

Jokaisen suomalaisen on hyvä tietää, keitä jääkärit olivat. Vielä tärkeämpää on tietää jääkärien merkittävä osuus Suomen itsenäistymisessä.

Tänä vuonna 2017 vietetään maamme itsenäisyyden satavuotisjuhlavuotta. Jääkäreillä oli merkittävä osuus itsenäisyyden saavut-

tamisessa. Tällä hetkellä ei ole saatavilla yleistä tietoa ja helposti ymmärrettävää kirjaa jääkäreistä. Myös monen nuoren tietämys maamme historiasta on joidenkin arvioiden mukaan puutteellista. Jokaiselle suomalaiselle - ja Suomelle kansakuntana - on elintärkeää muistaa ja ymmärtää omaa menneisyyttään. Maahanmuuttajat ja monet vammaiset eivät voi elää tasa-arvoisena yhteiskuntamme sisällä ellei heillä ole perustietoja maamme historiasta.

Tuettu työllistyminen ry on julkaissut itsenäisyytemme juhlavuoden kunniaksi selkokielen tietokirjan jääkäreistä. Jääkärit -kirja kertoo, miten miehet pääsivät salaa Saksaan sotilaskoulutukseen. Se kertoo kovasta koulutusajasta ja osallistumisesta taisteluihin ensimmäisessä maailmansodassa. Jääkärit

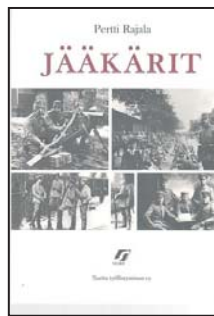
palasivat takaisin Suomeen ja taistelivat sisällissodassa itsenäisen Suomen puolesta ja myöhemmin itsenäisyyden säilyttämisestä talvi- ja jatkosodan taisteluissa.

Kirja julkaistaan yhteistyössä Kauhavan Korteseurajärven Suomen Jääkärimuseon kanssa. Tavoitteena on myös, että kirjan ilmestyttyä itsenäisyyden juhlavuotena järjestetään Jääkärimuseossa erilaisia ”selkotapahtumia” jääkärien toiminnasta.

Jääkärien viesti jokaiselle suomalaiselle

Jääkärien päämääränä oli Suomen itsenäisyyden saavuttaminen ja sen säilyttäminen. Talvi- ja jatkosodassa jääkärien esimerkki lisäsi myös muiden suomalaisten sotilaiden tahtoa taistella isänmaan itsenäisyyden puolesta.

Jääkärien viesti jokaiselle

suomalaisille yli 100 vuoden takaa on edelleen ajankohtainen.

Jääkärien kehoitus suomalaisille kuuluu:

”Perinnöksiksi teille, Suomen nykyinen nuoriso ja sen tulevat sukupolvet, haluamme jättää sen, mitä pidämme arvokkaimpana: luottamuksen Suomen tulevaisuuteen itsenäisenä ja vapaana valtiona. Haluamme jättää horjumattoman uskon tämän asian oikeutukseen ja sen voittoon, silloinkin, kun kaikki näyttää toivottomalta. Haluamme jättää tahdon ja uskalluksen taistella, kaikissa tilanteissa näiden päämäärien puolesta.”

Selkokieli

Selkokieli on yleiskieltä helpompaa suomea. Selkokieli on suomen kielen muoto, jossa kieltä on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi. Se on suunnattu ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä.

Miksi selkokieltä tarvitaan?

Vaikea kieli estää monia ihmisiä toimimasta täysvaltaisina kansalaisina suomalaisessa yhteiskunnassa. Selkokielen tarkoitus on auttaa selkokieltä tarvitsevia ihmisiä tiedon saamisessa, lukemisessa, omien ajatusten ilmaisemisessa ja osallistumisessa. Selkokieli on saavutettavaa kieltä. Jokaisella ihmisellä on oikeus ymmärrettävään tietoon, mikä on itsenäisen elämän ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen perusedellytys.

Selkokielen käyttö

Selkokieltä voi käyttää sekä puheessa että teksteissä. Selkokiellä voi julkaista monenlaisia tekstejä: painettuja tai verkkotekstejä, videoita, kuvasarjoja, kuunneltavia tekstejä jne. Selkokieltä voi puhua arkikeskusteluissa, haastattelussa, opetustilanteissa tai asiakaspalvelussa. Kaikissa tilanteissa, joissa käytetään selkokieltä, tavoitteena on lisätä ihmisten mahdollisuuksia ymmärtää toisiaan.

Selkokieli ja yleiskieli

Selkokieli-sanalla tarkoitetaan usein myös vähän selkeämpää yleiskieltä. Varsinainen selkokieli ja yleiskieli on kuitenkin hyvä erottaa toisistaan. Periaatteena on, että selkokieli on vielä helpompaa ja yksinkertaisempaa kuin yleiskieli.

Suomen itsenäisyyssenaatin sukujen edustajat vierailulla Vaasassa

Suomen itsenäisyyssjulistuksen joulukuussa 1917 laatineen senaatin jäseniin perustuvat suvut järjestävät Suomi 100 -juhlavuoden merkeissä monipuolista yhteistä toimintaa. Pääjuhla on Helsingissä julistuksen 100-vuotispäivänä 4.12.2017. Keskiviikkona 14.6. ryhmä sukujen edustajia vieraili Vaasassa, missä senaatti työskenteli 6 senaattorin voimin keuhkolla 1918 runsaan kolmen kuukauden ajan. Vieraat tutustuivat mm. Kaupungintaloon ja Maaherrantaloon, joissa senaatti työskenteli. He istuttivat muistoksi Vaasan senaatista kuusen Kalarannan puistoon. Kuvassa Kyösti Kallion tyttärenpoika Pentti Kaarlonsen kertoo sukujen edustajien istuttaman Senaatin kuusen symboliarvoista sekä Suomelle että sukujen yhteistyölle itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna. Ohjelmaan kuului lisäksi Hallintotalon valtuustosalissa järjestetty pienimuotoinen kutsuvieraseminaari, jossa sukujen edustajat kertoivat Vaasan senaatista ja eräistä sen jäsenistä. Asiantuntijesityksen Vaasan senaatista osana vuosien 1917–1919 ylintä valtiovaltaa piti ryhmän mukana ollut professori Martti Häikiö.

Ilkka Virtanen

Kyösti Kallion tyttärenpoika Pentti Kaarlonsen kertoo sukujen edustajien istuttaman Senaatin kuusen symboliarvoista sekä Suomelle että sukujen yhteistyölle itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna.

Grande Finale! Maamme – Vårt land. Pohjanmaan Maanpuolustussoittokunta Sami Salmivuoren johtamana ja juhlayleisö.

"Kansallinen veteraanipäivä – Sinun veteraanipäiväsi" "Nationella veterandagen – Din veterandag"

Juhlan herkkä ja tunteellinen tuokio. Vuosien 1991 – 2016 aikana on "Vuoden veteraaniksi" nimetty 46 Vaasalaista sotaveteraania, naista ja miestä. Heistä on elossa 16, joista Veteraanipäivän viettoon saapui 12. Kuvassa juhlaan osallistuneet Vuoden veteraanit kuitettuna.

Vaasassa Kansallisen veteraanipäivän vietto avattiin juhlallisella seppeleenlaskulla Suomen Vapaudenpatsaalle, jossa toimivat Vaasan kaupungin edustajana kaupunginhallituksen puheenjohtaja Seppo Rapo ja veteraani- sekä maanpuolustusjärjestöjen edustajana sotaveteraani Yrjö Savola. Kunniavartiosta olivat ylikersantti Petri Uurainen (vas.) ja jääkäri Esa Makkonen. Lisäksi tilaisuutta kunnioitti Pohjanmaan aluetoimiston asettama kielkeinen Suomen valtiolippu vartiointeen sekä 22 maanpuolustusjärjestön muodostama lippulinna.

Merivoimien komentaja, vara-amiraali Veijo Taipalus piti juhlapuheen Vaasan kaupungintalolla järjestetyssä juhlassa.

Pohjanmaan sotaorpojen vuosikokous Rautiossa

Pohjanmaan Sotaorvot vietti vuoden 2017 vuosikokousta Raution seurakuntakodilla Kalajoella helmikuun viimeisenä päivänä Kalevan päivänä 28.2. Päivän sää ei ollut otollinen, sillä lunta satoi aika lailla ennen kokousta, paikalla oli parikymmentä osallistujaa. Ennen tilaisuutta nautittiin emännän keittämää kahvia ja leipomia pullia. Vuosikokouksen lopussa saimme vielä nauttia lähtökahvit voileipien kera.

Tilaisuuden alussa sytytimme kynttilät vuonna 2016 poismenneille aluemme sotaesikille ja sotaorpojen senille. Kalajoen seurakunnan kirkkoherra Kari Lauri toi tervehdyksen vuosikokoukselle ja samalla Pohjanmaan Sotaorvot ry luovutti seurakunnalle yhdistyksen pöytästandardin numero 33. Lausuntaa esitti Terttu-Kaija Rantala Rautiosta.

Vuosikokous valitsi yksimielisesti puheenjohtajaksi Aulis Karvosen Vetelistä. Karvonen on toiminut yhdistyksen puheenjohtajana, yhdistyksen perustamisesta alkaen vuodesta 2002 alkaen. Puheenjohtaja Aulis Karvonen on Kaatuneitten Omaisten Liiton liittohalli-

Kalajoen seurakunnan tervehdyksen toi khra Kari Lauri ja Pohjanmaan Sotaorvot ry luovutti yhdistyksen Kalajoen seurakunnalle pöytästandardin nro 33.

tuksen jäsen, jossa hän on ollut vuodesta 2004 lähtien. Tämän lisäksi kuuluvat Liitossa talousvaliokunnan puheenjohtajuus.

Kokouksessa päätettiin hallituksen jäsenten määräästä, päätettiin valita 10 hallituksen jäsentä aiemmin 12 sijasta. Hallituksen jäseniksi valittiin Paavo Hietala Sievistä, Liisa Järvelä Kaustiselta, Sirkka Keskitalo Kannuksesta, Jaska Kojola Pietarsaaresta, Ritva Laajala Perhosta, Kalle Rautakoski Kalajoelta, Ossi Ruusila Kokkolasta,

Lauri Siirtola Lappajärveltä, Erkki Simukka Kannuksesta sekä Tellervo Uusiho Halsualta. Kokouksessa tuli esille hallituksen jäsenen valitsemista myös Vaasan alueelta, mutta kun ei tullut esitystä, niin päädyttiin edellä mainittuihin henkilöihin. Yhteydenpitoa ylläpidetään Vaasan suunnalle vastuuhenkilöille Seija Annolaan, Erkki Markkulaan ja Mauri JV. Öljymäkeen. Vuosikokous valitsi myös yhdistykselle varapuheenjohtajan hallituksen joukosta Sirkka Keskitalon Kannuksesta. Sihteerinä jatkaa Tommi Sinko Kalajoelta.

Tilintarkastajiksi valittiin Ritva Jylhä Halsualta (varalla Tapani Oksanen Kokkola) ja Alpo Puumala Kaustiselta (varalla Marjatta Tjärä Kokkola).

Sotaorpojen toimintasuunnitelmaan kuuluu mm. vaalitaan Talvisodan päättymistä 13.3. (Vaasan seudulla), vaalitaan valtakunnallista Kaatuneitten muistopäivää - jota vietetään toukokuun kolmantena sunnuntaina, vietetään kesäpäiviä elokuussa, osallistutaan Ray:n tuetuille kuntoutuslomille sekä osallistutaan kesäkuussa Tuusulanjärven kierrokselle. Tärkeintä on omilla

alueilla sotaorpojen yhteiset tapaamiset tilanteen mukaan. Jäsenistö koostuu lähinnä Keski-Pohjanmaan maakunnan alueelta. Entisen Oulun läänin alueelta jäseniä on Haapajärveltä, Kalajoelta, Rautiosta, Reisjärveltä, Sievistä ja Ylivieskasta sekä Keski-Suomen alueelta Kinnulasta. Lisäksi jäseniä on Härmänsedun (nykyinen Kauhava), Järvisedun (Evijärvi ja Lappajärvi) ja Kyrön-seudun alueelta (Isokyrö, Laihia ja ent. Vähäkyrö) sekä Vaasasta ja sen lähiympäristöstä.

Kuvat ja teksti
Tommi Sinko

Raution sankarihautoille on haudattu tai siunattu kentälle jääneenä 53 sankarivainajaa. Sotaleskiä jäi 14 ja sotaorpoja 25. Sotaleski Hilda Perttula menetti jatkosodassa vuonna 1941 puolisonsa Henrikin ja poikansa Onnin ja Laurin. Vapaussodan 1918 patsas on vuodelta 1922 (patsaassa on 2 sankarivainajan nimet) ja viime sotien kivipaasi vuodelta 1958, joka on kuvanveistäjä Toivo Jaatinen suunnittelema. Kivipaasisa teksti: KAATUIVAT ISÄNMAAN PUOLESTA. Raution kunta liitettiin vuoden 1973 alussa silloiseen Kalajoen kuntaan.

Sinunkin apuasi tarvitaan

Veteraanien henkisen perinnön siirtäminen tuleville sukupolville on meidän kaikkien yhteinen asiaamme. Tätä työtä tukemaan tarvitaan myös sodan koettelemuksista kertovaa esineistöä. Auta meitä kokoamaan Pietarsaaren kaupungin museon veteraanitilaan asuja, aseita, karttoja, kirjallisuutta, kirjeitä, valokuvia, kunniamerkkejä, lippuja, standaareja, viirejä, puhdetöitä, sotilaspasseja jne. jotta veteraanitilalle asetetut toiveet toteutuvat. Mukana hankkeessa ovat Sotainvalidit, Rintamamiehet, Sotaveteraanit, Sotilaspojat, Reserviupseerit ja Reserviläiset.

Pietarsaaren kaupungin museo,
Isokatu 4, puhelin 06-785 1111

VASA KRIGSVETERANMUSEUM
VAASAN SOTAVETERAANIMUSEO

Specialutställning 2017 Erikoisnäyttely

PRO FINLANDIA

Öppet – Avoinnna:

Tis / Ti – Fre / Pe 10 – 12, 13 – 16

Lö / La 10 – 14

Guidning under öppethållningstiderna

Opastus aukioloaikoina

Fri entré – Vapaa sisäänpääsy

Grupper – Ryhmät:

Enligt överenskommelse - Sopimuksen mukaan
t./p. (06) 312 9894

Kyrkoestplanaden 22, Källarvåningen
Kirkkopuistikko 22, Kellarikerros

Österbottens Försvarsgille –
Pohjanmaan Maanpuolustuskilta r.f.

Sirkka

06-723 5477

Pietarsaari

PRISMA-CENTER

Jakobstad

**"Rakkaudesta Isänmaahan
me tätä lehteä teemme"**

Tue toimintaamme

FI67 1065 3000 2041 50

Sinivalkoinen

Kiitos!

Muista myös

www.kpmaanpuolustajat.fi

Prikaatikenraali Asko Kilpisen puhe Lappfjärdin suojeluskunnan 100-vuotisjuhlassa helatorstaina 25.5.2017

Suojeluskunnat – tämän päivän vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus – löytyykö vertailupohjaa?

Kunnioitetut Veteraanisukupolven edustajat niin Naiset kuin Miehet! Arvoisat Läsnaolijat!

Kaoksen uhka ja suojeluskuntien synty

Olemme kokoontuneet muistamaan niitä miehiä ja naisia, jotka vuoden 1917 lopussa, epävarmuuden hetkinä, suuntasivat ajatuksensa edessä hämmäyttävään Suomen itsenäisyyteen. Tavoitteeseen uskoivat vain harvat. Pääosalle oli tärkeintä hillitä Venäjän vallankumousten innostamien venäläisten sotilaiden lisääntyviä laittomuuksia. Pohjanmaalla alkoi syntyä ”palokuntia”. Näin myös Lapväärtissä. Taustalla vaikuttivat Voimaliiton perinteet ja vuoden 1916 keväällä muodostetun kyläkartion itsenäisyyteen tähdänneet tavoitteet. Kristiinassa ”palokunnan” perustamisaloitteen teki kaupungin valtuusto. Venäläinen sotaväki oli siellä muodostunut paikkakunnan maanvaivaksi. Marraskuun yleislakon aikana Suupohjan ”palokunnat” muutettiin aseistautuneiksi suojeluskunniksi, joskin aseista oli huutava puute.

Lappväärtin kyläpalokunnan johtajien kutsusta pidettiin 25. toukokuuta 1917 kokous, jossa perustettiin Suomen ensimmäinen suojeluskunta. Suojeluskunnan johtoon valittiin ylioppilas Emil Ingves, eläinlääkäri Lennart Laurell ja maanviljelijä Erik Adgers. Kunta myönsi 5000 markan avustuksen, jolla ostettiin 7 Grafton kivääriä. Heikkoja olivat sotimisen eväät! Ei ollut kehuttavaa myöskään muiden Suupohjan suojeluskuntien aseistus. Puute ilmenee silloisen aluepäällikön, jääkäriluutnantti Paavo Talvelan päiväkirjoissa. Ase-laiva Equvitin Västerössä 31.10.17 purettu aselasti oli jaettu Vaasan pohjoispuoleisille alueille. Aseita ei riittänyt Suupohjan suojeluskunnille. Equvitin toisen aselastin purkamisen epäonnistui porilaisten saamattomuuden takia.

Hersalon suojeluskuntain historian mukaan Lapväärtin suojeluskunnan vahvuus oli perustamisaikoina 230 miestä, joista vapaussotaan lähti 200. Tilastotieto kertoo, että aseina oli 13 Grafton -kivääriä. Kun tähän lisätään kunnan rahoilla ostetut 7 Graftonia, ylletään kivää-

rijoukkueen aseistukseen. Olen tarkoituksella saivarrellut Graftonien lukumäärän parissa osoittaakseni, että vuoden 1917 lopussa oli Suupohjan alueella riittävästi intoa, mutta ei aseellisissa yhteentoissa tarvittavaa aseistusta.

Venäläisillä joukoilla oli ylimääräisiä aseita, joita jaettiin alueen punaisille. Venäläisten joukkojen aseistariisunta Pohjanmaalla tammissunnuntaina 1918 alkoi lähes paljain käsin. Tasapainoa tilanteeseen toivat Saksasta etukumennuskuntina Suomeen saapuneet jääkärit, jotka toivat mukanaan myös pienen määrän aseita. Heidän merkityksensä korostui ensisijaisesti suojeluskuntien sekä Vimpelin ja Vöyrin sotakoulujen kurssien kouluttajina. Lyhyet kurssit tuottivat joukoille kipeästi kaivattua päällystystä.

Suupohjalaiset lähtivät so- taan jääkäriluutnantti Paavo Talvelan johdolla

Talvela oli käynyt Vaasassa noutamassa määräyksensä tehtävänsä Kristiinassa alueille. Hän matkusti Vaasasta mukanaan kaksi parabellumpistoolia, tavaten Seinäjoella näytävästi aseistetun Laurila ”vanhemman”. Talvela toteaa, että suojeluskunnan järjestelyn olleen tuolloin Kristiinassa jo pitkällä. Suojeluskunnan puheenjohtaja oli pormestari Gustaf Aminoff. Talvelan ensihavainnot olivat: ”Aseettoman suojeluskunnan toiminta oli vaikeata, sillä kaupungissa oli toistasataa ”ryssä” ja saman verran aseistettuja punakaartilaisia. Kaupungin ympäristön suojeluskunnat

Juhlapuhuja, Vaasan Sotilasläänin entinen komentaja, prikaatikenraali evp. Asko Kilpinen.

olivat sitä vastoin reippaasti toiminnassa. Suupohjan alueen suojeluskuntien yhteinen vahvuus oli parisen tuhatta miestä. Aseita ei ollut juuri ensinkään. Voi miten silloin toivoin, että jääkäritoverini Libausta olisivat vaikka lentokoneella tuekseni tulleet!” Talvelan tuntemuksia Tammissunnuntain alla Suupohjan alueella!

Talvela mainitsee Lap-

väärtin Emil Ingvesin olleen mukana Ahlaisten taistelussa 14.3. Ingves oli joukkojen johtajana. Talvela (Strömsten) otti johtamisvastuun saavuttuaan paikalle. Talvela toimi suojeluskuntajoukkojen komentajana Porin – Suupohjan alueella sodan loppuun saakka. Talvela ylennettiin jääkärimajuriksi 21 vuotiaana 30. toukokuuta 1918.

Pohjanlahden rannikon ruotsinkielinen maaseutu muodosti Hersalon mukaan Suomen ”valkoisimman alueen”. Irtomain punainen aines oli työn perässä muualta kulkeutunutta. Se muodosti venäläisten aseistamana arvaamattoman uhan. Venäläisten aseistariisunta ja punaisten tappiot taisteluissa mahdollistivat Suupohjan alueella perustettujen, jääkärien johtamien asevelvollisten joukkojen, keskittämisen Karjalan rintamalle ja Neuvosto-Venäjän rajalle. Siellä suupohjalaiset juutuivat taistelujen tauottua pitkäksi aikaa rajavartiotehtäviin.

Suojeluskuntien toiminnan käynnistäminen sotien jälkeen

Alueen suojeluskuntien toiminta käynnistyi sodan jälkeen nihkeästi. Syynä oli Hersalon arvion mukaan pitkä palvelus rajavartioujoukkona Kannaksen levottomalla rajalla. Luvattu kotiuttaminen oli viivästynyt. Suojeluskuntien toiminta elpyi muutamassa vuodessa. Asekoulutus- ja harjoitustoiminta alkoi vetää nuoria puoleensa. Paikallisista

suojeluskunnista muodostui sotilaskoulutuksen ohella nuorten miesten urheilullisen toiminnan tukipiste.

Urheilukentät ja ampumaradat vetivät nuoria miehiä puoleensa. Paikallisten Lotta – yhdistysten perustaminen suojeluskuntien tueksi ei vähentänyt kiinnostusta. Jo 1920-luvun loppuun mennessä järjestettiin suojeluskuntapiireittäin yhteisiä kenttäharjoituksia. Vaasan suojeluskunta-alueen kenttäharjoitukseen osallistui vuonna 1929 yli 2600 miestä. Lotat hoitivat muonituksen. Ampumatuloksissa Vaasan suojeluskunta-alue oli kärkitiloilla saksalaisten osumatarkkojen kiväärien ansiosta. Aseiden vaihtuessa venäläisiin sotasaalisaseisiin tulokset huononivat, parantukseen taas oman asetuotannon (SAKO) käynnistytessä. Hersalon tutkimusten mukaan Lapväärtin suojeluskunnan jäsenmäärä pysytteli talvisodan alkuun saakka noin 300 miehen vahvuisena.

Suojeluskunnista sekä Lotta-Svärd -järjestöstä oli kehittynyt puolustusvoimiemme vankka selkätuki. Tämän oli myös Neuvostoliitto ja kotimainen ääri-vasemmisto havainnut. Suojeluskuntajärjestö ja Lotta Svärd yhdistys oli valvontakomission määräyksestä lakautettava ”fasistisina järjestöinä” sodan Neuvostoliittoa vastaan päätyttyä syyskuun 1945 aseleposopimuksen. Suojeluskuntien aktiviteetit Suomessa päättyivät, mutta jatkuivat lähes sellaisenaan meiltä oppia ottaneen Ruotsin Hemvärmetin riveissä.

Olisiko Suomessa suojeluskunnan mentävä auko!

Puolustusvoimien komentaja, kenraali Gustav Hägglund vastasi tähän kysymykseen kieltävästi, kun Pariisin rauhansopimuksen rajoitusten purkaminen tuli mahdolliseksi 1990-luvun alkuvuosina. Kielletty vapaaehtoinen asepalvelus voitiin jälleen käynnistää. ”Reserviläisten järjestöt, urheiluseurat ja muut aktiviteetit ovat tänään täyttäneet suojeluskuntien jättämät aukot”; näin kenraali perusteli kannanottoaan. Taustalla oli kenraalin ajankohtainen realismi. Reserviläisjärjestöt olivat pääosin eri kilpailuilla aktivioineet jäsenistönsä toimintaa. Aktiviteetit olivat hiljalleen lisääntyneet

Kuvassa oikealla ”Svarta korset”, joka oli perustetun ”palokunnan” ensimmäinen lippu ja vieressä vasemmalla Lapväärtin Suojeluskunnan virallinen lippu vuodelta 1918.

1990-luvulle tultaessa. Tarve ohjattuun vapaaehtoiseen sotilaskoulutukseen oli selvästi kasvanut. Taustalla vaikutti taloudellisesta lamasta johtunut kertausharjoitusten "nollaaminen". Presidentti Mauno Koiviston ilmoitus rauhansopimuksen "vanhenemisesta" avasi tien vapaaehtoiselle koulutukselle. Oli luotava vastuullinen koulutusorganisaatio ja toiminnalle lailliset kehykset.

Toimin 1995 alkaen Vaasan Sotilasläänin komentajana. Minulla oli mahdollisuus nähdä ja kokea rajoitusten katoamisesta johtuneet niin ylilyönnit kuin myös koulutusorganisaation rakentamisen reserviläisissä tuottama tyytyväisyys. Aseiden ja varusteiden kotisäilytys tyrmättiin heti! Siitä ratkaisusta aika oli ajanut ohi. Vapaaehtoisen koulutusjärjestelmän kehittämisen eri vaiheiden ja puolustusvoimien ravistelleiden supistusten ja organisaatiomuutosten kautta, päädyttiin tämän päivän vastuulliseen ja toimivaan organisaatioon.

Tämän päivän Maanpuolustuskoulutusyhdistys

(MPK) on valtakunnallinen vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen yhteistyöjärjestö. MPK:lla on 15 jäsenjärjestöä, joiden koulutusta MPK ohjaa, tukee ja sovittaa yhteen. Laki määrittää MPK:n tehtävät.

Puolustusministeriö ohjaa MPK:n toimintaa, joka perustuu ministeriön budjettirahoitukseen sekä puolustusvoimien kanssa tehtävään sopimukseen sotilaallisen koulutuksen tuottamisesta. Koulutuksesta 2/3 on vapaaehtoista sotilaallista ja sotilaallista valmiutta palvelevaa koulutusta. 1/3 on kaikille avointa varautumis- ja turvallisuuskoulutusta. MPK kouluttaa vuosittain noin 50.000 henkilöä ja koulutusvuorokausia kertyy liki 80.000. Koulutusmäärät ovat vuoden 2008 jälkeen nousseet noin 80 %. Puolustusvoimien tilaaman koulutuksen painopiste on maavoimien paikallispataljoonien koulutuksessa sekä aselajikoulutuksessa. Ase- ja ampumakoulutuksella ylläpidetään ampumataitoa.

MPK:n koulutuksen osallistuvista on 20 % naisia.

Asepalveluksen ei suorittaneille tarjotaan koulutusta, joka mahdollistaa heidän sijoittamisensa kriisiajan kokonaisturvallisuutta tukeviin tehtäviin. Koulutusta suunnataan myös lukiolaisille ja kiinnostuneille nuorille. Kurssit ovat lähinnä henkilökohtaiseen turvallisuuteen liittyviä kursseja.

Tämän päivän aluetoimistoilla on ratkaiseva merkitys MPK:n toiminnassa. Aluetoimisto asettaa koulutustavoitteet, järjestävät koulutuksessa tarvittavan tuen ja kutsuvat reserviläiset palvelukseen. Vastaavasti MPK tukee aluetoimistoja niillä alueilla, joissa puolustusvoimien resurssit ovat niukat. Esimerkkinä olkoon Vaasan aluetoimiston vastuualue!

Arvoisa Juhlaväki! Tämän päivän Suomesta ei löydy Suojeluskuntajärjestön mentävää aukkoa! Tämän päivän yhteiskunta ei ole valmis hyväksymään ennen sotiamme voimassa olleita lakeja ja asetuksia, joilla mahdollistettiin suojeluskuntien aseellinen toiminta. Suojeluskuntien antama asepalvelus sekä taktisen

ajattelun perustaidot loivat Suomen puolustusvoimien selkärangan, joka osoitti sitkeytensä sotiemme raskaina vuosina. Menneeseen ei kuitenkaan ole paluuta. Meidän on tänään rakennettava tämän päivän yhteiskuntaan ja puolustusvoimiin niveltävä kokonaisuus.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys on Puolustusministeriön ja Puolustusvoimien tuella sekä prikaatienraali Pertti Laatikaisen johdolla rakentanut tämän päivän suomalaisen yhteiskuntaan ja lainsäädäntöön istuvan kokonaisuuden. 1990 – alkuaikojen "villilännen" menettelytavat ja kirjavat univormuesitykset, historialliset tunnukset mukaan lukien, on saatu ruutuun. Meillä on tänään luotettavasti toimiva puolustusvoimia tukeva ja reserviläisten koulutusta edistävä kokonaisuus, joka tuo oman osuutensa Suomen puolustuksen uskottavuuteen. Kyllä sitä kannattaa häpeämättä myös ulkomalaisille esitellä! Nimimerkki kokemuksesta on!

Hovioikeudenauskultantti J. Emil Ingvesin hautamuistomerkki Lappväärtin hautausmaalla.

Johan Emil Ingves

Född: 15.9.1895

Dog: 1.1.1924

Dödsorsak en kraftig lunginflammation.

Studier: Student, juridik och hovratssauskultant.

Vörå krigsskola.

Familj: Gift med Selma Sofia Hinders, född 26.5.1895 och dog 1979.

Fyra gossebarn föddes i äktenskapet.

Skyddskårs- och fosterländsk verksamhet:

25.5.1917 Medborgarmöte beslöt att grunda en skyddskår. Organisationskommitté valdes med: Kommunrådet Johan Starcke, studerande Emil Ingves, bonden Emil Knus och ingenjör Nils Molander.

11.6.1917 Medborgarmöte valde till skyddskårens högsta ledning: Studerande Emil Ingves, bonden Erik Anders Ådjerds och veterinär Lennart Laurell.

8.11.1917 Vid stabsmöte utsågs studerande Emil Ingves till kårchef.

I medlet av november 1917 var skyddskårens numerär 225 man.

Problemet var bristen på vapen och ammunition.

Julen 1917 kom jägaren och löjtnanten Paavo Talvela (Thorén, Strömsten) till Lappfjärd och övertog den militära ledningen.

Kårchef Emil Ingves sänds till Vörå krigsskola för utbildning. Deltog i striderna vid Laihela, Kristinestad och avväpnade ryssarna i Lillkyro. Efter befrielsen av Kristinestad 31.1.1918 vidare söderut mot Björneborg.

Om Kristinestads Bataljon och om Emil Ingves medverkan vid intagningen av Kristinestad och senare stridsverksamhet berättas i senare inlägg i denna tidning.

Vid överbefälhavarens segerparad i Helsingfors 16.5.1918 hade Emil Ingves en synlig roll på häst.

Idrottsverksamhet:

Emil Ingves var med och startade Lappfjärdens Ungdomsförenings Idrottsklubb LUIK.

Han personbästa enligt följande:

100 m tiden 11,9 år 1916,

200 m tiden 25,6 år 1917,

400 m tiden 56,9 år 1916,

stav höjd 320 cm år 1916,

längd 578 cm år 1917.

Emil Ingves tävlade även i trekamp, spjut, kula, diskus, höjd och fotboll. Hans aktiva tävlingsperiod inföll under åren 1914 – 1917.

Konstnärlig verksamhet:

Emil Ingves var en utmärkt tecknare och gjorde många bilder av sin hemby Lappfjärd och av staden Kristinestad.

Selma Ingves
* 1895-1979
os. Hinders

Emil Ingves
1895-1924

Venäläinen rakuunamiekka, Shashka, jonka omisti Emil Ingves.

Lohtajan Sotaveteraanit ry 50 vuotta

Lohtajan Sotaveteraanit ry vietti 50-vuotisjuhlaa sunnuntaina 12.3.2017. Juhla oli samalla Talvisodan päätymisen muistopäivä.

Juhlapäivä aloitettiin Lohtajan kirkossa messupalveluksella. Partiolippukunta Lohtajan Teiskuväljen partiolaiset toivat Suomen lipun ja veteraanilipun kirkkoon kanttorin soittaessa Veteraanin iltahuudon. Kirkossa saarnasi ja toimi liturgina kirkkoherra Sakari Typpö. Jumalanpalveluksen jälkeen veteraanit laskivat havuseppeleeseen viime sotien sankari-muistomerkit kunniaavartion, lippuvartion ja yleisön ollessa läsnä.

Seurakuntakodissa nautittujen kirkkokahvien jälkeen oli 50-vuotisjuhla. Tervehdyspuhe esitti yhdistyksen puheenjohtaja sotaveteraani Juhani Jukkola. Tervehdyspuheessa hän valotti yhdistyksen toimintaa vuosikymmenten aikana. Tämän jälkeen Kokkolan Nuorisoyhteistyön Puhallinkivintti soitti Oskar Merikannon Valse lente sekä Koiviston polskan (trad.). Nuorten puheenvuoron toi nuorisoyhteistyön johtaja Ville Orjala. Hän kertoi nuorten suhtautumisesta veteraanien ansioihin maamme historiassa sekä veteraanien tekojen merkitykseen maamme nykyiseen aikaan. Nuoret olivat kirjoittaneet omia ajatuksiaan veteraaneista ja heidän toimistaan silloin siellä jossakin, ja nykyisin. Nuorten suhtautuminen oli kunnioittava ja hyvin arvostava.

Juhlapuheen piti eversti evp Rauno Lankila. Hän on

Juhlavieraita, eturivissä vas. Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin toim.joht. Risto Pouttu, eversti evp Rauno Lankila, sotaveteraanit Kalervo Seikkula, Paavo Palola, Juhani Jukko-la, kaupunginjohtaja Stina Mattila, sotaveteraani Reino Perander, pikku-lotta Eeva Perander, Lohtajan Sotaveteraanien sihteeri Matti Uusi-Rauva.

Vas. sotaveteraanit Kalervo Seikkula (94 v), Paavo Palola (96 v), Juhani Jukkola (91 v) ja Reino Perander (93 v).

lohtajalaissyntyinen sotilas, joka toimi mm. Ilmatorjunnan tarkastajana ja siten oli useita kertoja Lohtajan Ilmatorjuntaleirillä. Hän kiinnitti huomiota veteraanien ja heidän puolisoitensa ja leskien kuntoutuksen hoitamiseen sekä siihen, etteivät veteraanisukupolven uhraukset saa unohtua kansaltamme. Olisi myös harkittava koulujen opetusohjelmissa enemmän otettavaksi huomioon historian opetuksessa sotien osuus.

Tämän jälkeen Lauulu- ja

musiikkiryhmä Ajomiehet esitti laulut Pienet kukkivat kummut (Ragnar Nyholm) ja Kuudes joulukuuta (V-P. Lintula/P. Mäenpää). Tämä laulu oli harvemmin kuultu, mutta erittäin puhutteleva. Siinä oli kertosaakeena: ”ilman ontuvaa ystäväni/ olisimme vain läntinen lääni/ ilman miestä jonka jalka on nyt puuta/ olis’ arkipäivä kuudes joulukuuta/ ilman teitä sieltä jostain selvinneitä/ puhuisimme vierasta kiel- tä/ ilman heitä joiden ristit ovat puuta, olis’ arkipäivä kuudes joulukuuta.”

Juhlaan toivat tervehdyksen Kokkolan kaupungin kaupunginjohtaja Stina Mattila, Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Risto Pouttu sekä Lohtajan seurakunnan kirkkoherra Sakari Typpö.

Juhlan päätössanat esitti yhdistyksen sihteeri Matti Uusi-Rauva. Päätössanoiksi hän luki Anna-Mari Kas- kisen runon Puolesta Isän- maan. Tämä runon Suomen Sotaveteraaniliitto on valin- nut sävellyskilpailuun. Juh- lan järjestelyihin osallistui- vat Lohtajan seurakunnan ja Kokkolan kaupungin lisäksi Kokkolan Sotilaskotiyhdy- styksen sotilaskotisisaria tar- joilussa ja Maanpuolustus- koulutus ry kunniaavartiossa sankarihaudoilla. Juhlaan osallistui noin 90 henkilöä.

Isänmaallinen ja arvokas juhla päätettiin Ajomiesten johdatusella yhteisesti lau- lettuun Veteraanin Iltahuuto- lauluun, joka jäi soimaan korvissa kotimatkan ajaksi.

Teksti: Matti Uusi-Rauva
Kuvat: Juha Salo

Veteraanit sankarihau- dalla, vas. Juhani Juk- kola, oikealla Kalervo Seikkula, Paavo Palola, seppellettä pitää sihteeri Matti Uusi-Rauva

Sisäministeri Paula Risikko

Evijärven tykin paljastustilaisuus 4.6.2017

Arvoisat evijärveläiset, hyvät juhla vieraat, Muutokset puhuttaessa mahdollisia Minulle on suuri ilo ja kunniaksi olla taalla tänään teidän kanssanne kunnioittamassa esi-isien muistoa. Olette halunneet kunnioittaa tätä muistoa hankkimalla tykin ja asettamalla sen arvokkaalle paikalle. Saamani tiedon mukaan idea tykin hankkimiseksi on tullut Evijärvi-seuralta, mutta prosessi on ollut monen tahon yhteinen ponnistus.

Tykki on ostettu Puolustusvoimilta ja haettu Lievestuoreelta asti. Matkaa kertyi yli 500 km ja haku kesti noin 19 tuntia. Myös se on erityinen ponnistus ja osoitus peräänantamattomuudesta.

Olette valinneet juhlapäiväksenne Puolustusvoimain lippujuhlan päivän ja siten myös Mannerheimin syntymäpäivän. Tänäpäin järjestettävän valtakunnallisen paraatin teemana on: Maanpuolustus kuuluu kaikille.

Arvoisat kuulijat, tänä vuonna juhlimme itsenäisen Suomen satavuotista taivalta. Tämä tykinpaljastustilaisuus on myös osa virallisia Suomi 100 -tapahtumia. Juhlaa on kyliksi, sillä myös Evijärven kunta täyttää tänä vuonna 150 vuotta. Juhlan keskellä on tärkeää pysähtyä muistamaan kaikkia niitä miehiä ja naisia, jotka itsenäisyytemme ovat aikoinaan mahdolliseksi tehneet. Meidän tulee kansakuntana kiinnittää huomio heihin, jotka kantoivat raskaimman taakan sotien vaikeina vuosina.

Tasavallan 100-vuotinen taival ei ole ollut helppo. Selviytymistäisteluita on käyty niin sodissa, politiikan kabineteissa kuin kansalaisten ja perheiden elämässäkin. Mielestäni tuohon sadan vuoden jaksoon on kuitenkin sisällynyt paljon enemmän ilon aiheita kuin murhetta. Suurin syy iloon on kansamme vapaus ja yhtenäisyys.

Vaikka nykyaika korostaa yksilöllisyyttä, Suomen kansa on isoissa asioissa yksituumainen. Kaiken mediakohinan, tosiTV: n ja lööppien takaa löytyy kansa, joka rakastaa maataan ja haluaa tehdä työtä ja uhrauksia sen hyväksi. Näin on ollut jo sata vuotta, ja olen varma, että näin tulee olemaan myös jatkossa.

Arvoisat kuulijat, Pohjanmaalla on aina vallinnut isänmaallinen maanpuolustushenki, joka yhdistää kaikki sukupolvet. On kunnia-asia saada kuulua tähän

Sisäministeri Paula Risikko ja Evijärvi-seuran puheenjohtaja Heikki Valijoki.

heimoon, se on minulle ylpeyden aihe ja velvoittaa minua toimimaan pohjalaisen maanpuolustusperinteen mukaisesti.

Suomalaisten maanpuolustushenki- ja tahto ovat yleisestikin ottaen korkealla tasolla. Viime joulukuussa julkistetun Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan kyselytutkimuksen perusteella 71 prosenttia kansalaisista ilmaisi halunsa puolustaa Suomea aseellisesti, vaikka tulos olisi epävarma. Tämä prosenttiluku on säilynyt vakaasti korkeana aina 1990-luvun alusta saakka. Kansalaisten sitoutumista tähän kuvaa se, että saman tutkimuksen mukaan yleisen asevelvollisuuden kansansuosio jatkaa liki 80 prosentin lukemissa.

Hyvät kuulijat, Sisäministerinä vastaan Suomen sisäisestä turvallisuudesta, ja valtioneuvoston jäsenenä osallistun kokonaisturvallisuutta ja myös maanpuolustusta koskevien asioiden käsittelyyn. Sisäministeriön hallinnonalalla toimivat viranomaiset ovat joka päivä turvallisuuden "etulinjassa". Rajavartiolaitos huolehtii rajojemme turvallisuudesta ja pelastaa ihmishenkiä merellä. Poliisi vastaa yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta. Pelastustoimi ennalta ehkäisee onnettomuuksia sekä pelastaa ja auttaa onnettomuuksien uhreja.

Turvallisuus on monitahoinen kokonaisuus, jossa syiden ja seurauksien ketjut ovat pitkiä sekä maantieteellisesti, ajallisesti että sisällöllisesti. Suomalaisten kokema turvallisuuskin, tai toisaalta sen puute, koostuu lukemat-

tomista osatekijöistä. Osa niistä liittyy kansalaisten omaan välittömään elämäntilanteeseen, kun taas toiset ovat hyvinkin globaaleja. Esimerkiksi oman kodin sähkönyrkkelin häiriöt ja maapallon ilmastolämpeneminen ovat mittasuhteiltaan asteikon ääripäissä. Yhtä kaikki molemmat vaikuttavat siihen, kuinka turvalliseksi kansalainen kokee elämänsä Suomessa.

Sisäisen turvallisuuden haasteet näyttävät muuttuneen peruuttamattomasti. Globalisaation myötä Suomikaan ei ole enää sivussa maailman- ja Euroopan-laajuisista ilmiöistä ja kriiseistä.

On täysin ymmärrettävää, jos kansalaiset ovat huolissaan turvallisuudesta. Sisäministerinä haluaisin kovasti vakuutella, ettei syytä huoleen ole. En kuitenkaan sano niin, koska turvallisuudesta pitää aina olla vähän huolissaan. Liioittelun tai murehtimisen ei kuitenkaan ole syytä.

Sisäministeriön hallinnonalan viranomaiset työskentelevät vuoden jokaisena päivänä turvallisuuden eturintamassa sen vuoksi, että suomalaiset olisivat turvassa. Sen lisäksi iso osa turvallisuudesta huolehtimisen vastuusta kuuluu jokaiselle kansalaiselle. Arjen valinnoilla jokainen voi vaikuttaa sekä omaan, lähipiiriinsä että Suomen turvallisuuteen.

Arvoisat kuulijat, Yksi viime aikojen ilmiöistä on sotilaallisen voiman lisääntyminen ja sen käyttäminen Euroopan lähialueilla. Venäjän toimet Ukrainassa ovat heijastuneet koko Eurooppaan. Poliittinen ilmapiiri on kiristynyt, valtioiden ja ryhmittyneiden välinen vuoropu-

Kunniavartiossa Jouni Kultalahti ja Sakari Lehto.

Musiikista vastasi Ylihärän soittokunta Paavo Mularin johdolla.

helu vähentynyt ja sotilaallisen voimannäytön tapaukset ovat lisääntyneet. Tämä on johtanut turvallisuustilanteen heikkenemiseen myös Itämeren alueella.

Vakauden tilalle on hiipinyt lisääntyvä epävarmuus ja ennustettavuuden heikkeneminen. Viimeaikainen kehitys on muuttanut vakiintuneita käsityksiä vallitsevista turvallisuushakista.

On nähty suunnitelmallista toimintaa, jossa kohteena olevan valtion heikkouksia hyödynnetään. Keinovalikoima on laaja: informaatio-operaatiot, taloudellinen ja teknologian perustuva painostus, tunnusettomat sotilaat tai kybervaikuttaminen – ja keinovalikoima laajenee edelleen.

Turvallisuusympäristömme on vaikeutunut. Miten tähän tulisi suhtautua? Vastaus kuuluu – vakavasti. Tilanteiden ennustettavuus on heikentynyt olennaisesti ja tästä johtuen varautuminen ja kriisivalmius pitää olla kunnossa. Meidän tulee olla koko ajan valmiilla ja tarkastella varautumissuunnitelmiamme ja toimintata-

Tilaisuus oli osa Suomi100 -juhlavuoden ohjelmaa.

pojamme. Tätä työtä teemme myös sisäministeriössä koko ajan.

Arvoisat kuulijat, Suomen puolustaminen on jokaisen suomalaisen velvollisuus. Se on myös, ja ennen kaikkea, oikeus. Varusmies- ja reserviläiskoulutuksella luodaan se voima, johon pienellä maalla ei muuten olisi mahdollisuuksia.

Taalla Pohjanmaalla ei enää ole puolustusvoimien joukko-osastoja. Maanpuolustustyö ei ole kuitenkaan loppunut Pohjanmaalta. Koko maata puolustetaan. Pohjalaiset nuoret miehet ja naiset suorittavat varusmiespalveluksensa muual-

la, ja reserviläisinä käyvät kertausharjoituksissa oman joukkonsa mukana.

Hyvät kuulijat, Suomi on hyvä ja turvallinen maa. Se on ollut ja tulee aina olemaan puolustamisen arvoinen. Suomalaiset huolehtivat toistensa turvallisuudesta monilla eri tavoilla. Valtiovalta ja viranomaiset eivät voi yksin taata turvallisuutta, vaan siihen tarvitaan jokaisen suomalaisen panosta. Suomi 100 -juhlavuoden teemana on "Yhdessä". Olkoon tämä tilaisuus jälleen näyttö ja muistutus meille kaikille, että yhdessä onnistutaan ja yhdessä tehdään turvallinen Suomi!

Kiltalippu kantaa monisatavuotista perinnettä

”

Kun joukkoja käytetään massoittain, ne leviävät laajalle alueelle, jolloin korvat eivät kuule selvästi eivätkä silmät näe kirkkaasti. Siksi upseerit ja miehistö määrätään etenemään tai vetäytymään lipuilla ja viireillä annettavien merkkien mukaan ja liikkumaan tai pysähtymään kellojen ja rumpujen antamien merkkien perusteella. Näin rohkeat eivät etene yksin eivätkä pelkurit pakene.”

Näin luonnehti kiinalainen sotapäällikkö Sun Tzu 2600 vuotta sitten kirjoittamassaan teoksessa *Sodankäynnin taito* sitä suurta merkitystä, mikä lipuilla ja viireillä sekä rummuilla ja soittimilla oli sotajoukkojen merkinannossa ja johtamisessa. Vastaavalla tavalla jo muinaisen Egyptin kauppalukset ja antiikin Kreikan laivat käyttivät lippuja sekä tunnuksinaan että merkinantoihin.

Valtiollisten järjestelmien kehityksessä liput tulivat käyttöön myös siviilialueilla. Samalla lipun merkitys merkinannossa ja johtamisessa väheni, lipusta tuli ennen kaikkea valtiollisen tai sotilaallisen yksikönsä tunnusmerkki, johon yleensä liittyi vahva yksikön toimintamuodosta ja -paikasta johtuva arvolutaus. Lipusta tuli tätä kautta tärkeä yksikön perinnettä säilyttävä ja välittävä symboli. Tässä kirjoituksessa tarkastelen edustamani kyllan, Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maan-

puolustuskilta r.f.:n, lipun yli 300 vuoden taakse ulottuvaa perinnettä.

Kaupunkien porvareiden oli jo keskiajasta lähtien pitänyt huolehtia kaupunkien turvallisuuden takaavista toimenpiteistä. Vuonna 1619 annetulla kuninkaan määräyksellä kaupunkiin tuli perustaa porvariskaartit, joiden toimintaan ja varustamiseen jokaisen täysi-ikäisen porvarin tuli osallistua. Armas Luukko kutsuu tätä velvollisuutta Vaasan historian I osassa (vuodet 1606–1721) kunnalliseksi asevelvollisuudeksi. Vaasan porvariskaartista on ensimmäinen kirjallinen maininta v. 1648. Heti seuraavana vuonna se sai seremoniaallisen kunniatehtävän vastaanottaessaan paraatikatseleissa kreivi Pietari Brahen tämän vieraillessa Vaasassa. Kaarti oli järjestäytynyt kompaniaksi.

Porvariskaartilla oli oma lippu jo 1600-luvulla. Lipun syntyvaiheista tai ulkomuodosta ei ole kuitenkaan säilynyt jälkipolville tietoja. Luu-

kon ja Vaasan varuskunnan historian kirjoittaneen Stig Roudasmaan mukaan tiedetään vain, että lipun ovat hävittäneet tai vieneet mukanaan venäläiset sotilaat, jotka Suuren Pohjan sodan jälkeisenä Isonvihan aikana 1714–1721 miehittivät Vaasaa ja Pohjanmaata.

1700-luvulle tultaessa kaupungin väkiluku oli kasvanut niin paljon, että porvarien määrän suhteessa kasvanut kaarti edellytti sen jakamista kahteen komppaniaan. Toista komppaniaa varten tilattiin myös lippu (vanha lippu oli edelleen käytössä). Lipun suunnitteli isokyröläissyntyinen Tukholmassa vaikuttanut taidemaalari ja -graafikko Elias Brenner v. 1703. Lippu luovutettiin porvariskaartille 1705. Lippuun oli käytetty $8 \frac{1}{4}$ kyyneä sinistä palttinaa. Lippu oli kaunis ja koristeellinen, keskuskuvio oli Vaasa-aiheinen ja ajan tavan mukaan maalattu, reunoja kiersi kullattu koriste. Pohjanmaan museossa on lippua kuvaava akvarelli.

Uudella lipulla oli lähes

Vasa Skyddskårin lippu Vaasan kirkon puistossa v. 1919 (Museovirasto)

yltä kolikko kohtalo kuin ensimmäisellä lipulla. Vaikka porvariskaartit eivät yleensä osallistuneet sodankäyntiin oman kaupunkinsa ulkopuolella, niin Vaasan porvariskaarti oli kuitenkin mukana komppanian vahvuudella (120 miestä) Napuen onnettomasti päättyneessä taistelussa v. 1714. Miehistä lähes 100 sai surmansa tai joutui vangiksi. Uusi lippu joutui venäläisten haltuun. Nämä veivät sen mukanaan ja lippu kuuluu nykyisin Pietarin tykistömuseon kokoelmiin. Pohjanmaan museon jyrkeissä ovissa olevista Emil Wikströmin pronssireliefeistä yksi kuvaa Vaasan porvariskaartin taistelua Napuella venäläisjoukkoja vastaan. Porvariskaartin lippu on reliefissä keskeisellä paikalla ja sen tunnusmerkit ovat selvästi näkyvissä.

Pohjanmaan museon kokoelmiin kuuluu myös Napuella menetetyt lipun mukaan tehty kopio (kiitän Pohjanmaan museon Kaj Höglundia saamistani porvariskaartin lippua koskevista tiedoista). Lipun ovat valmistaneet oululaiset naiset Vapaussodan alussa ja se on luovutettu 3.2.1918 Vasa Skyddskårille ”Oululaisten kiitoksena vapauttajilleen”. Lippu on vaaleansinistä silkkiä, brodeerattu. Keskellä on kullanuskea Vaasain lyhde ympärillään tammenlehvä-

Elias Brennerin v. 1703 suunnitteleman Vaasan porvariskaartin lipun kopio vuodelta 1918 (Pohjanmaan museo)

sepele, alhaalla ja sivuilla kolme kreivillistä kruunua. Alakulmissa on kolme ranskalaista liljaa, yläkulmissa kolme ristiä ja ylinnä teksti Benignitate Fundatoris. Lippu on kiinnitetty mustaan tankoon. Lippu on haalistunut ja melkein valkoinen. Lipun ulkonäkö ja kuvaus vastaavat täysin (kangasmateriaalia lukuun ottamatta) Brennerin Vaasan porvariskaartille suunnittelemaa lippua.

Vasa Skyddskårin lippu tuli siis olemaan porvariskaartin lipun mukainen. Tämä käy hyvin ilmi mm. Kansallisarkiston suojeluskuntalippujen lippupiiro-

kokoelmasta, joka sisältää Vasa Skyddskårin lipun lippupiiroksen. Museoviraston kuvassa vuodelta 1919 nähdään myös suojeluskunnan lippu Vaasan kirkon puistossa.

Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta on perustettu v. 1981. Kilta on alueellinen kiltä, jonka tehtäviin kuuluu keskeisesti maanpuolustukseen liittyvien perinteiden vaaliminen. Kilta sai oman lipun v. 1994 ja sen nauhaus suoritettiin kyllan vuosipäivänä 30.1.1994. Lippu noudattaa väriykseltään ja kuviomalliltaan Vaasan porvariskaartin

Kamppailu Vaasan porvariskaartin lipusta Napuen taistelussa 19.2.1714, Emil Wikströmin pronssireliefi Pohjanmaan museon ovissa.

Vasa Skyddskårin lipun lippupiirros (Kansalliskirkon suojeluskuntalippujen lippupiirroskokoelma)

lippua, välillisesti siis myös Vasa Skyddskårin lippua. Lippu on materiaaliltaan vaaleansinistä pellavapalttiina, mahdollisesti siis samaa kuin alkuperäinen porvariskaartin lippu.

Kaikissa kuvailmissani lipuissa on latinankielinen teksti Benignitate Fundato-

ris. En ole kirjallisista lähteistä löytänyt tälle suomenkielistä vastinetta. Käännyin siksi suojeluskuntaperinteen parissa työskentelevän ja latinaa harrastavan ystäväni varatuomari Timo Merilahden (Varsinais-Suomen Maakuntasäätiö) puoleen suomennoksen löytämiseksi.

Merilahti piti täsmällisen suomennoksen löytämistä hankalana. Fundatoris on genetiivi sanasta fundator (perustaja). Kirkon ja uskonnon vaikutusvalta 300 vuotta sitten huomioon ottaen se voisi tarkoittaa jopa Luoja. Benignitate on ablatiivimuoto sanasta benignitas (lempeys, suopeus, anteliaisuus, hyväntahtoisuus). Tekstin merkitys voisi näin hyvin olla Luojan hyväntahtoisuudella tai Luojan avulla.

Pohjanmaan Maanpuolustuskilta tuo lipullaan esiin vanhaa maanpuolustusperinnettä, kun lippu on esillä eri juhlapahtumissa. Vuosipäivänään kiltä järjestää alueen maanpuolustusjärjestöjen yhteisen Tammisunnuntain juhlan. Osana juhlatilaisuuksia Kasarmintorin Perinnemuurille lasketaan havuseppele. Tilaisuudessa on mukana Suomen lipun ja killan oman lipun lisäksi n. 20 maanpuolustusjärjestön lippua. Puolustusvoimien lippujuhlapäivänä kiltä laskee laakerisepeleen Vaasan kaupungintalon portaikon ylätasanteella sijaitsevalle

Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta r.f.:n lippu

marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsaalle. Suomen ja killan liput ovat kunnivartiossa. Killan lippu on

mukana kaikissa kansallisten juhlapäivien yhteydessä muodostettavissa lippulinnoissa. Killan lippu tuo näin

tervehdyksen nykypäivään yli 300 vuotta jatkuneesta maanpuolustustyöstä.

Ilkka Virtanen

Kaatuneiden muistopäivä Pietarsaaressa

Tänä vuonna otettiin Pietarsaaressa poikkeuksellisesti mukaan lippurintama Kaatuneiden muistopäivän juhlatilaisuuksiin. Normaalisti järjestöliput ovat mukana ainoastaan 6.12. Lions Club Pietarsaari isännöi tapahtumaa ja Pietarsaaren seudun Reserviläiset sekä Pietarsaaren Reserviupseerikerho järjesti lipunkantajia. Pedersören kirkolla laskettiin sepeleet jumalanpalveluksen jälkeen.

I år ordnades undantagsvis fan-kolonn i Jakobstad i samband med uppvaktningarna i samband med de Stupades dag. I normala fall är fanorna enbart med 6.12. LC Pietarsaari organiserade evenemanget och fanbärare kom denna gång från Jakobstadsnejdens Reservis-ter och Jakobstads Reservofficers-klubb. Vid Pedersöre kyrka var det kransnedläggning efter gudstjän-ten.

Yliil (res) Johan Nygård johti lippurintama. Premil (res) Johan Nygård ledde fankolonnen. Foto: Johan Irjala

NUKU RAUHASSA -tapahtuma Vaasassa keskiviikkona 23.8. klo 10–17

Vaasan sisäsatamassa toteutettavassa kokonaisuusturvallisuustapahtumassa esitellään monipuolisesti eri maanpuolustus- ja turvallisuusjärjestöjen sekä viranomaisten toimintaa osallistavien rastien ja kilpailujen sekä kalustoesittelyjen ja toimintanäytösten muodossa. Tapahtumassa on mm. mahdollista päästä seuraamaan huumekoirien toimintaa sekä harjoittelemaan ensiapu- ja pelastustaitoja. Vaasan tapahtuman teemana on "Turvaa vesillä" jossa tuodaan erityisesti esille vapaaehtoisjärjestöjen ja viranomaisten yhteistoimintaa merellä. Tapahtuman yhteydessä järjestetään Puolustusvoimien Suomi 100 -kesäkiertue 2017 Vaasan torilla klo 18 alkaen.

MISTÄ ON KYSE?

Vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen toimeenpanema hanke tuo yhteen kaikki keskeiset maanpuolustus- ja turvallisuustoimijat. Mukana ovat mm. Sisäministeriö, Puolustusministeriö, Puolustusvoimat, Poliisi, Pelastusvoimat, Hätäkeskuslaitos, Tulli ja Rajavartiolaitos. Maanpuolustuksen Tuki ry:n koordinoima hanke on osa Valtioneuvoston kanslian Suomi100-ohjelmaa. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö toimii hankkeen korkeimpana arvolahettijänä. Erityisesti lapsille ja nuorille suunnattu hanke esittelee maanpuolustusta ja kokonaisturvallisuutta jokaiselle kuuluvana asiana. Hankkeen tarkoituksena on lisätä tietämystä kokonaisturvallisuudesta ja motivoida osallistumaan vapaaehtoiseen maanpuolustus- ja turvallisuustyöhön. Syrjäytymisen torjuminen ja veteraanien perinnön välittäminen ovat hankkeen keskiössä. Voittoa tavoittelematon hanke toteutetaan pitkälti vapaaehtoisvoimin ja vastikkeettoman työn osuus on siinä erittäin suuri.

Hanke koostuu eri puolilla Suomea touko-elokuussa 2017 toteutettavasta kymmenestä kokonaisturvallisuustapahtumasta, huipentuen Helsingin Kansalaistorilla järjestettävään päätapahtumaan. Tilaisuuksien yleisötavoite on 300 000 ja laadukkaalla kampanjalla tavoitellaan jopa kahta miljoonaa suomalaista. Kampanjan teemana on NUKU RAUHASSA, jotta Suomessa kaikki voisivat nukkua rauhassa.

SOV TRYGGT I VASA 23.8.2017 kl 10–17

Vid det helhetssäkerhetsevenemang som ordnas i Vasa innerhamn presenteras mångsidigt olika försvars- och säkerhetsorganisationers och myndigheters verksamhet i olika former. Vid evenemanget är det bl. a. möjligt att följa med droghundars verksamhet samt att öva förstahjälps- och räddningsfärdigheter. Temat för evenemanget i Vasa är "Säkerhet till sjöss" och där poängteras speciellt frivilligorganisationers och myndigheters samarbete till havs.

VAD ÄR DET FRÅGAN OM?

Det unika riksomfattande projektet pågår under hela jubileumsåret och sammanför för första gången alla centrala aktörer som arbetar med säkerhet, det vill säga myndigheter, organisationer, företag och medborgare. Här samarbetar frivilliga försvars- och säkerhetsorganisationer, veteranorganisationer och en Utbildningsstyrelsen, Inrikesministeriet, Försvarsministeriet, Säkerhetskommittén, Försörjningsberedskapscentralen, Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet, Tullen, Polisen, Räddningsväsendet, Nödcentralverket samt på lokalnivå även Finlands Röda Kors och Frivilliga räddningstjänsten (VAPEPA). Maanpuolustuksen tuki r.y. koordinerar projektet. Republikens president Sauli Niinistö fungerar som projektets högsta ideella beskyddare.

Projektet riktar sig särskilt till unga. Avsikten är att öka medborgarnas kunskap om säkerhet och motivera dem att delta i det frivilliga försvars- och säkerhetsarbetet. Fokus ligger på att föra veteranernas arv vidare och förebygga utslagning. Projektet syftar till att stärka samarbetet mellan de aktörer som arbetar med säkerhet, liksom att införliva säkerheten i varumärket Finland. Projektet är icke-vinstdrivande och merparten av arbetet utförs av frivilliga.

Inom ramen för säkerhetsprojektet arrangeras runt om i Finland tio evenemang och fyra expertseminarier samt en flerdimensionell, inkluderande mediekampanj. I augusti 2017 når projektet sin kulmen i och med huvudevenemanget som arrangeras på Medborgartorget i Helsingfors. Förhoppningen är att publiken för de olika evenemangen uppgår till 300 000 personer och att genom en bra kampanj nå upp till två miljoner finländare. Kampanjens tema är SOV TRYGGT med hopp om att alla i Finland ska kunna sova i lugn och ro.

NUKU RAUHASSA -ARPA

ARPA ERIKOISEDUIN JÄSENISTÖLLE

Suomen Reserviupseeriliiton, Reserviläisliiton, Maanpuolustuskiltojen liiton ja Naisten Valmiusliiton jäsenillä on mahdollisuus ostaa Nuku Rauhassa -arpoja erikoiseduin. Jokainen jäsen on oikeutettu ostamaan kuusi arpaa viiden hinnalla.

Nuku Rauhassa -arpa on osa Nuku rauhassa - kokonaisturvallisuuden Suomi 100 -juhlahanketta. Ainutlaatuinen ja valtakunnallinen hanke tuo yhteen kaikki keskeiset kokonaisturvallisuuden toimijat: kansalaiset, järjestöt, viranomaiset ja yritykset.

Erityisesti nuorille suunnatun hankkeen tarkoituksena on lisätä kansalaisten tietämystä kokonaisturvallisuudesta ja motivoida heitä osallistumaan vapaaehtoiseen maanpuolustus- ja turvallisuustyöhön. Veteraanien perinnön välittäminen ja syrjäytymisen torjuminen ovat hankkeen keskiössä. Voittoa tavoittelematon hanke toteutetaan pitkälti vapaaehtoisvoimin ja vastikkeettoman työn osuus on siinä erittäin suuri.

Lähde mukaan tärkeään kampanjaan ja anna tukesi ostamalla Nuku rauhassa -arpoja.

HYÖDYNÄ JÄSENETUSI – OSTA NUKU RAUHASSA -ARPOJA ERIKOISHINTAAN

Jäsenetuna Nuku rauhassa -arpanippu (5+1 kpl) erikoishintaan 30 € (ovh. 36 €).

OSTA NUKU RAUHASSA
-ARPOJA

ARPAJAIKISTA VOIT VOITTAU AUTON TAI UNELMALOMAN – SAMALLA TUET TÄRKEÄÄ ASIAA!

Arpajaisien päävoitoina on 3 kpl Renault Clio -henkilöautoja ja 10 kpl unelmalomia! Muita upeita voittoja on yli 92 000 kpl.

NUKU RAUHASSA on vapaaehtoista maanpuolustus- ja turvallisuustyötä sekä kokonaisturvallisuutta esittelevä Suomi 100 -juhlahanke.

Lisätietoja hankkeesta: www.nukurauhassa.fi
Lisätietoja arpajaisista: www.nukurauhassa-arpa.fi tai info@sbh-yhtiot.fi

Carl Gustaf Mannerheim – Veijari josta tuli Suomen marsalkka

Sata Holger Strandbergin keräämää tarinaa

Sotaveteraani Holger Strandberg, 93, on vuosikymmenten aikana kerännyt huomattavan määrän Marskistamme kuulemiaan tai muutoin haltuunsa saamia juttuja. Sopivassa seurassa ja tilaisuudessa hän piristää seuralaisia näillä kertomuksilla. Muutamat kertomuksista ovat harvinaisuuksia, koska ne eivät juurikaan ole olleet esillä.

Nyt marsalkkamme 150 -vuotissyntymävuoden ja Suomen itsenäisyyden 100 -vuotisjuhlan kunniaksi kaskut ja kertomukset on koottu kirjaksi, joka julkaistiin juuri sopivasti ennen marsalkan 4.6. olevaa syntymäpäivää. Päivähän on myös Puolustusvoimain Lippujuhlan päivä.

Monet jutuista ovat todella hauskoja ja kuvaavat Marskimme nopeaa oivaltamista ja terävää huumoria, mutta toisaalta myös hänen syvälistä tietämystään. Muutamat tapahtumat liittyvät Pohjanmaalle tai täältä lähtöisin oleviin henkilöihin.

Holger Strandberg tapasi

Kirjan on toimittanut Björn Stenbacka. 137 sivua, Labyrinth Books Ab 2017

marsalkka Mannerheimin myös henkilökohtaisesti, vielä Marskin nimikirjoituksen kotinsa vieraskirjaan.

Kirjan, tai paremminkin kahden eri kirjan erikoisuus on se, että se on saatavilla molemmilla kotimaisilla kielillä. Kirjojen jutut ovat yhteneväiset.

Kirjaa myyvät Vaasassa mm. Kirjakauppa Groos, Suomalainen Kirjakauppa, Mini-Mani ja Prisma.

Raimo Latvala

Isänmaan puolesta -valokuvanäyttely

Suomen Sotaveteraaniliiton 60 -vuotisjuhlanäyttely avattiin Vaasan kaupunginkirjaston aulassa. Näyttely on koottu 16 Roll-Up kuvatelineelle, jotka sisältävät 12 teemakokonaisuutta ja runsaat 40 valokuvaa.

Näyttely on osa Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlan vuoden ohjelmaa. Näyttelyn kuva-aiheet on valittu hienotunteisesti ja sopivat

kaiken ikäisille. Valokuvanäyttelyn tueksi on laadittu ohjelmakirjanen, jossa kerrotaan kuvien aiheesta. Näyttelyn kuraattori on VTT Olli Kleemola.

Näyttely on avoinna 31.7.2017 saakka ja siihen voi tutustua maksutta kirjaston aukioloaikoina.

Raimo Latvala

Isänmaan puolesta – Suomen Sotaveteraaniliiton 60 vuotisjuhlanäyttely.

Kunnianosoituksia ja ylennyksiä

4.6.2017 annetut ritarikuntien kunniamerkit

Tasavallan Presidentti, Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien suurmestari, on päättänyt antaa 4.6.2017 ansioituneille Suomen kansalaisille 1048 ritarikuntien kunniamerkkiä.

Lehtemme toimialueella kunniamerkein saivat mm. seuraavat;

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki: Jarva, Seppo Juhani Antero, insinöörieverstiluutnantti, Ähtäri.

Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki: Takamaa, Rami Antero, majuri, Seinäjoki.

Suomen Leijonan ritarimerkki: Ahola, Juha Henrikki, insinöörikapteeni, Seinäjoki, Asunmaa, Toni Sakari, kapteeni, Alavus, Hölsö, Mikko Antero, kapteeni, Ylistaro, Karvonen, Eino Aulis, taloustirehtööri, Veteli, Kujamäki, Kai Johannes, kapteeni, Seinäjoki, Seppälä, Vesa Tapio, insinööri, Kaskinen, Välimaa, Jouni Tapani, kapteeni, Kauhava.

Suomen Valkoisen Ruusun ansioristi: Heittokangas, Ilkka, insinööri, Haapajärvi, Kängasmäki, Kai Eerik, yliluutnantti, Kauhava, Korhonen, Jukka Erik, teknikko, Haapajärvi, Kuuru, Janne Tapani, yliluutnantti, Lapua, Laine, Jani Jukka, yliluutnantti, Kauhajoki, Palmu, Eero Mikael, yliluutnantti, Alajärvi, Sinnemäki, Juhani Sanfrid, kunnossapitopäällikkö, Lapua, Tammela, Tuomo Tapani, yliluutnantti, Ilmajoki.

Suomen Leijonan ansioristi: Häyhä, Timo Kalevi, luutnantti, Vaasa, Luoma, Aune Elisa, kirjastonhoitaja, Kauhava, Rautavirta, Miikka Juhani, luutnantti, Vaasa, Torkkola, Vesa Antero, luutnantti, Haapavesi, Väärämäki, Riitta Hannele, controller, Ilmajoki.

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein: Frangén, Juhani Heikki, viestihajaaja, Vaasa, Holmberg, Pehr Märten, privatföretagare, Vasa, Koponen, Raili Hillevi, toiminnanjohtaja, Isokyrö, Määttä, Sari Ritva, laboratoriomestari, Nivala, Möttönen, Juha Olavi, yrittäjä,

Kokkola, Nordström, Rolf Mikael, merivartiomestari, Kristiinankaupunki, Suoranta, Soilikki, aluesihtööri, Vaasa, Tapio, Kari Juhani, sotilasmestari, Vaasa.

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali: Haapaho, Jussi Petteri, vääpeli, Alajärvi, Haarala, Antti Juhani, lataamotyöntekijä, Haapajärvi, Hanka, Tapio Johannes, vanhempi merivartija, Vaasa, Hänninen, Mikko Petteri, vääpeli, Pernaa, Jämsä, Ossi Tapani, lataamotyöntekijä, Nivala, Korhonen, Simo Kullervo, lataamotyöntekijä, Haapajärvi, Kurkkula, Arja Aini Alina, huoltotyöntekijä, Ähtäri, Lehtisaari, Toni Markus, vääpeli, Seinäjoki, Rantanen, Pirjo Annikki, huoltotyöntekijä, Ähtäri, Sironen, Marko Tapani, varastonhoitaja, Seinäjoki, Urpilainen, Pirjo Katriona, ylijarvartija, Kokkola.

Suomen Valkoisen Ruusun mitali: Hautakangas, Pentti Kalevi, asentaja, Lapua, Malmi, Pekka Markus, jyräjä, Lapua, Vuorensyrjä, Vesa Juhani, asentaja, Lapua.

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnanjohtaja, prikaatikenraali evp. Pertti Laatikainen sai Puolustusvoimain lippujuhlapäivänä vastaanottaa 1. luokan Vapaudenristin. Prkenr Laatikainen on myös Jääkäripataljoona 27 Perinneyhdistyksen puheenjohtaja.

Reservin upseerien ylennykset puolustusvoimain lippujuhlan päivänä

Tasavallan presidentti on ylentänyt Puolustusvoimain lippujuhlan päivänä 4. kesäkuuta 2017 yhteensä 945 reservin upseeria ja erikoisupseeria. Everstiluutnantiksi yksi, majuriksi 39, komentajakapteeniksi kolme, kapteeniksi 131, kapteeniluutnantiksi 10, lääkintäkapteeniksi kaksi, merivoimien teknikkokapteeniksi yksi, yliluutnantiksi 284, merivoimien yliluutnantiksi 23, lääkintäyliluutnantiksi viisi, teknikkoyliluutnantiksi kaksi, insinööriyliluutnantiksi yksi, luutnantiksi 405, merivoimien luutnantiksi 28, lääkintäluutnantiksi yhdeksän ja merivoimien lääkintäluutnantiksi 1 henkilö.

Pohjanmaan aluetoimiston alueella reservissä ylennetyt;

Sotilasarvoon: komentajakapteeni Viitala Jyrki Jaakko, Seinäjoki.

Sotilasarvoon: kapteeni Aaltonen Jussi Erik, Mustasaari, Alestalo Risto Rikhard, Seinäjoki, Heikkinen Sami Markus, Kokkola, Huhtala Harri Rauno Juhani, Kauhava, Hyttinen Jouko Juhani, Kauhava, Kaijankangas Antti Ilmari, Vaasa, Katajisto Mika-Seppo Matias, Seinäjoki, Kiviniemi Timo Petteri, Kuortane, Koskela Heikki Matti, Ilmajoki, Kungsbacka Satu Sinikka, Kokkola, Peltola Asko Antero, Lapua, Rauha Jussi-Pekka, Seinäjoki, Ruokojä Askola Olavi, Kokkola, Vilenius Pertti Juhani, Vaasa.

Sotilasarvoon: yliluutnantti Ahopelto Aimo Henrik, Alajärvi, Hautala Kai Kristian, Kurikka,

Itänen Mika Rainer, Seinäjoki, Juurakko Tero Kristian, Alavus, Kankaanpää Tero Juho Matias, Lapua, Knuuttila Kari Juhani, Ilmajoki, Kuoppala Ville Väinö, Vaasa, Lahdensuo Panu Hannu Antero, Lapua, Lahtinen Tero Tapio, Veteli, Mikkonen Jyrki Tapio, Kokkola, Niemistö Petri Juhani, Ilmajoki, Raikio Tero Kalervo, Vaasa, Rajala Mika Tapani, Seinäjoki, Rantanen Jyrki Vesa Tapani, Lapua, Rintala Sami Mikael, Kurikka, Rättis Kim Olof, Vaasa, Salmu Sami Olli Iisakki, Kalajoki, Soldan Juha Eerik, Vaasa, Torkko Timo Eljas, Vaasa.

Sotilasarvoon: luutnantti Ala-Heikkilä Teemu Mikael, Vaasa, Anttikoski Juho Antti, Evijärvi, Hautala Niko Esko Matias, Seinäjoki, Hautoniemi Eetu Hermann, Ähtäri, Heikkilä Erno Aaron Samuel, Kurikka, Huuki Markus Eerik Petteri, Kannus, Hämäläinen Teppo Olavi Johannes, Seinäjoki, Jaatinen Kalle Mikael, Seinäjoki, Kleimola Severi Kalle Ilmari, Alavus, Koivumäki Jukka Martti, Ilmajoki, Kokko Topi Tapani, Kokkola, Komu Juha Sebastian, Seinäjoki, Lahtinen Pekka Kullervo, Seinäjoki, Myllylahti Henri Tapani, Ilmajoki, Ojala Sami Juhani, Lapua, Palmgrén Joni Juhani, Seinäjoki, Rajamäki Rami Mikael, Vaasa, Sivula Timo Erik, Kokkola, Sjöberg Stefan Mikael, Pietarsaari, Vainionpää Jarmo Johannes, Alavus, Virtanen Esa Henrik, Vaasa.

Sotilasarvoon: luutnantti (Meriv.) Berts, Kim-Erik, Vaasa.

Pohjanmaan aluetoimiston päällikkö on ylentänyt seuraavat henkilöt reservissä 04.06.2017

Sotilasarvoon: sotilasmestari Arkkola Esko Juhani, Isokyrö,

rö, Honka Tomi Markus, Laihia, Myllymäki Tapio Juhani, Isokyrö, Tikkanen Jari Matti, Kokkola.

Sotilasarvoon: ylivääpeli Harju Juha Pekka, Kauhava, Lax Joakim Fredrik, Vaasa, Leminen Timo Sakari, Kokkola, Lindberg Mika Petteri, Seinäjoki, Nieminen Kai-Petri, Seinäjoki, Peltomäki Esa Juhani, Närpiö, Puronhaara Kari Markku Tapio, Soini, Talvitie Ossi Samuel, Kurikka, Ylinen Juha Henrik Seinäjoki.

Sotilasarvoon: vääpeli Gustafsson Nicklas Joakim, Pietarsaari, Harju Kimmo Mikael, Alajärvi, Isakala Harri Mauri, Seinäjoki, Kallio Ari Kalevi, Alajärvi, Kettu Antti Johannes, Veteli, Kettula Jarkko Veli Matti, Kauhava, Kojonen Petri Tapio, Lapua, Kuusela Kari Juhani, Vaasa, Kuusisto Kimmo Juhani, Kristiinankaupunki, Mäki-Jouppila Martti Samuel, Ilmajoki, Rajala Reijo Tapani, Lapua, Rajamäki Jarmo Jaakko, Mustasaari, Raninen Mika Petri, Kauhava, Savola Mikko Tapio, Ähtäri.

Sotilasarvoon: ylikersantti Eskola Aleksis Johannes, Loppi, Hietala Ville Mikael, Kokkola, Holopainen Teemu Tapio, Vaasa, Husa Olli Tapani, Seinäjoki, Iso-oja Jussi Matti Mikael, Ilmajoki, Jaskari Arttu Aapeli, Seinäjoki, Jäntti Petri Juhana, Vaasa, Kiviniemi Jani Markus, Vaasa, Kolpanen Jaakko Petteri, Kannus, Lähteenmäki Rasmus Roope Julius, Kauhajoki, Niemonen Antto Joonas, Kokkola, Niinikoski Matti Olavi, Seinäjoki, Pahkajärvi Ari-Pekka, Kauhava, Piepponen Mikko Tapani, Kokkola, Risku Mikko Matias, Laihia, Sihtö Lauri Mikko Sameli, Seinäjoki, Tomikoski Mikko Sakari, Kokkola.

Sotilasarvoon: ylikersantti (Meriv.) Stenman Anders Kaj Gunnar, Pietarsaari.

Sotilasarvoon: kersantti Anttila Eero Ilmari, Kurikka, Aspvik Marko Alpo Mattias, Kokkola, Ellonen Otto Henrik, Vaasa, Hautala Jami Mikael, Seinäjoki, Hoiska Keijo Mikael, Kurikka, Höglund Ida Marianne, Pedersöre, Karhunen Janne Mikko Olavi, Vaasa, Keto Jani Miikael, Evijärvi, Kleimola Petri Topi Matias, Vaasa, Korpela Tuomo Juho Petteri, Kauhajoki, Kulmala Ville-Matti Sakari, Seinäjoki, Kuusisto Jari Heikki, Lapua, Latikka Tero Kalervo, Seinäjoki, Liukku Sami Kristian, Vaasa, Malm Jari Ilmari, Karijoki, Mikola Jani Markus, Seinäjoki, Mäki Arto Matti Joel, Ilmajoki, Mäkinen Matti Sakari, Seinäjoki, Peltonen Lauri Paavo Aleksis, Lapua, Rajala Marko Mikael, Seinäjoki, Rintala Juha Mikko, Seinäjoki, Saarikettu Teijo Oskari, Kokkola, Storfors Magnus Vilhelm, Mustasaari, Sulonen Valtteri Mikael, Kokkola, Särssi Lari Sakari, Vaasa, Ylinen Atte Ari Hermann, Kurikka.

Sotilasarvoon: kersantti (Meriv.) Asplund Tobias Kaj Mikael, Pedersöre.

Sotilasarvoon: alikersantti Haapoja Samu Petteri, Vaasa, Myllykoski Petri Johannes Lapua, Vanhala Tapio Juhani, Vaasa.

Sotilasarvoon: korpraali Ala-Aho Toni Kristian, Seinäjoki, Aro Harri Mikael, Laihia, Bengs Tony Mikael, Laihia, Buss Leif Håkan, Vaasa, Heikkilä Jaakko Herman, Isokyrö, Hjulfors Daniel Lars Martin, Pietarsaari, Jaatinen Juha Matti, Alajärvi, Järvenpää Juha Matti Kalevi, Seinäjoki, Koivisto Ville Matti, Mustasaari,

Krook Kristian Ilkka Johannes, Kristiinankaupunki, Kuumonen Rami Tapani, Alajärvi, Laitila Juha Jaakko, Seinäjoki, Laitila Tuomas Juhani, Ilmajoki, Latva-Kokko Tuomo Juhani, Ilmajoki, Mäki Janne Matias, Vaasa, Mäki Niko Antero, Vaasa,

Mänty Mika Antero, Kurikka, Oikari Veli-Antti Juhani, Kokkola, Palomäki Kimmo Tapio, Seinäjoki, Perälä Ossi Mikko, Ilmajoki, Piirainen Juho Valtteri, Vaasa, Pohjoiskangas Jukka Tuomas, Alajärvi, Rantanen Antti Perttu, Seinäjoki, Said Imad Baker, Vaasa, Seppä Timo Seppo, Kokkola, Sivula Marko Petteri, Seinäjoki, Strand Jan Joakim, Vaasa, Uusi-Laitila Toni Jaakko, Kurikka, Wicklén Ville Johannes, Kristiinankaupunki.

Sotilasarvoon: ylimatruusi Raja-aho Timo Jaakko, Ilmajoki.

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun aluetoimiston päällikkö on ylentänyt mm. seuraavat aliupseeristoon ja miehistöön kuuluva 04.06.2017:

Sotilasarvoon: lääkintäyliluutnantti Löytynoja Janne Teppo Juhani, Ylivieska.

Sotilasarvoon: ylikersantti Koivula Jarmo Mika Oskari, Pyhäjoki,

Sotilasarvoon: kersantti Hiitola Miikka Johannes, Pyhäjoki, Vierimaa Antti Jaakko Jalmari, Nivala,

Sotilasarvoon: alikersantti Nyyssölä Antti Tapani, Haapajärvi, Räisänen Jouni Kalevi, Nivala,

Sotilasarvoon: korpraali Heikkilä Mikko Johannes, Ylivieska, Hietamäki Jukka Petteri, Sievi, Rasmus Markus Tapio, Ylivieska.

Sotilasarvoon: ylijarajääkäri Karhu Keijo Johannes, Ylivieska.

RUL:n kultaiset ansiomitalit ja ansiomitalit soljen kera 4.6.2017

Puolustusministeri Jussi Niinistö on päivämäärällä 4.6. myöntänyt Suomen Reserviupseeriliiton kultaisen ansiomitalin soljen kera pitkäaikaisesta ja erityisen ansiokkaasta toiminnasta mm. liitovaltuuston edelliselle puheenjohtajalle, Jorma Kalliolle, liiton koulutustoimikunnan pitkäaikaisille aktiiville Marko Puumalaiselle ja Veli-Heikki Saarelle sekä Martti Minkkiselle, Santeri Heinokselle, Hannu Jokiselle, Janne Puonnille, Heimo Lahtiselle ja Tapio Turuselle. Viimeksi mainitut henkilöt ovat toimineet pitkään ja ansiokkaasti monissa yhdistys-, piiri- ja liittotason johtotehtävissä.

Suomen Reserviupseeriliiton kultainen ansiomitali myönnettiin mm. maavoimien komentajalle, kenraaliluutnantti Seppo Toivoselle ja Reserviläisliiton edelliselle puheenjohtajalle, kansanedustaja Mikko Savolalle, reserviupseerin pohjoismaisen presidiumin pääsihteerille, norjalaiselle kontra-amiraali Jørgen Berggraville ja Reserviläisurheiluliiton toiminnanjohtaja Risto Tarkiaiselle. RUL:n omista aktiivista kultaisen ansiomitalin saivat mm. Arto Tiainen, Mikko Leppänen, Antti Henttonen, Kari Wuokko, Wille Viittanen, Kari Vahala, Ari Lahdenkauppi, Juha-Pekka Sainio ja Seppo Posio.

Kaikkiaan puolustusministeri myönsi 23 Suomen Reserviupseeriliiton kultaista ansiomitalia soljen kera ja 44 kultaista ansiomitalia.

Puolustusministeri Jussi Niinistön päivämäärällä 4.6.2017 Suomen Reserviupseeriliiton esityksestä myöntämät ansiomitalit (nimen perässä huomionosoituksen saajan kotipaikkakunta tai -yhdistys):

Kultainen ansiomitali soljen kera (RUL am sk)
Ylil Martti Aro (Vakka-Suomi), kapt Santeri Heinonen (Jyväskylä), kapt Hannu Jokinen (Mänttä), ylil Arto Kallio (Vihti), kapt Ari Koski-Ukko (Länsi-Vantaa), ylil Hannu Kurki (Raisio), maj Heimo Lahtinen (Lahti), kapt Markku Leporanta (Kouvola), kapt Ismo Nokelainen (Loppi), maj Pentti Mattila (Hämeenkyrö), kapt

Martti Minkkinen (Kajaani), kapt Janne Puonti (Kouvola), kapt Marko Puumalainen (Espoo-Tapiola), ylil Pekka Puustinen (Nurmijärvi), ylil Matti Romppanen (Kouvola), kapt Veli-Heikki Saari (Espoo-Tapiola), kapt Hannu Savola (Nurmijärvi), kapt Aimo Takala (Tornio), maj Hannu Tapola (Lempäälä), kapt Tapio Turunen (Salo), kapt Jyrki Uutela (Itä-Helsinki).

Kultainen ansiomitali (RUL am) Kapt Olavi Aikila (Kuusamo), ltn Reijo Argillander (Viitasaari), kamir Jørgen Berggrav (Norja), kapt Åke Frondén (Västlyndland), ltn Risto Haverinen (Kajaani), ltn Antti Henttonen (Senioriupseerit), kapt Lauri Huiskala (Turun Reserviupseerit), ylil Tuomo Jaanu (Voikkaa), kapt Seppo Jarva (Kangasala), kapt Heikki Kaakinen (Senioriupseerit), ylil Matti Kankkunen (Imatra), ylil Mikael Karlsson (Vakka-Suomi), ylil Martti Korkia-vuori (Vaasa), ylil Kimmo Kulmala (Ikaalinen), kapt Karri Kupari (Pohjois-Helsinki), ylil Ari Lahdenkauppi (Tuusula), komkapt Mikko Leppänen (Espoo-Kauniainen), maj Olli Naukkarinen (Joutseno), ltn Juha Niemelä (Oulunjokilaakso), kapt Jari Pakanen (Kempele), ylil Harri Pakarinen (Reserviupseerit), kapt Aarne Pauku (HRU:n Ilmailukerho), ylil Seppo Posio (Lieto), ylil Konsta Punkka (Pirkkala), ylil Markus Ritala (Pirkkala), ylil Hannu Rämä (Kotka), ylil Juha-Pekka Sainio (Turku), ylil Mikko Savola, sotmest Risto Tarkiaisen, ylil Arto Tiainen (Janakkala), kenrl Seppo Toivonen, ylil Harri Tonder (Ruokolahti), ylil Esa Tosavainen (Rautalampi), evl Jyrki Tulppala, ylil Markku Tuominen (Ristiina), maj Kari Vahala (Porvoo), kapt Vesa Vanhamäki (Oulunjoikilaakso), vänr Matti Vainio (Janakkala), kapt Petteri Widemark (Pyhtää), ylil Wille Viittanen (Lahti), ylil Lauri Wirola (Kangasala), lääkintäylil Kari Wuokko (Espoo-Tapiola), ylil Ilkka Wäyrynen (Hämeenlinna), ylil Timo Åkerlund (Nurmijärvi).

RUL:n ansiomitalin historiaa

Suomen Reserviupseeriliiton kultaisen ansiomitalin (RUL am), alun perin kultaisen ansiomerkin, myöntää nykyisin puolustusministeri liitohallituksen esityksestä.

Kultainen ansiomitali voidaan myöntää liiton jäsenyhdistyksen jäsenelle, joka on erityisen ansiokkaasti toiminut RUL:n tai sen jäsenyhdistysten tarkoituksien sekä reservin upseeriston yhteisten pyrintöjen edistämiseksi.

Liiton jäsenelle mitalin myöntämisen edellytyksenä on, että asianomainen on toiminut aktiivisesti ja ansiokkaasti vähintään kymmenen vuotta reserviupseerijärjestöjen johtotehtävissä tai aktiivisesti ja ansiokkaasti muutoin reserviupseeritoiminnassa.

Kultainen ansiomitali soljen kera voidaan myöntää aikaisintaan seitsemän vuotta kultaisen ansiomitalin luovuttamisen jälkeen liiton jäsenyhdistyksen jäsenelle, joka on jatkuvasti ja erityisen ansiokkaasti toiminut Suomen Reserviupseeriliiton tai sen jäsenyhdistysten tarkoituksien sekä reservin upseeriston yhteisten pyrintöjen hyväksi. Osallistuminen on tapahtunut joko johtotehtävissä tai erittäin pitkäaikaisena muutoin aktiivisena toimintana.

RUL:n kultainen ansiomitali voidaan myöntää myös liittoon kuulumattomalle Suomen kansalaiselle, joka on erityisen ansiokkaasti ja pitkäaikaisesti toiminut maanpuolustuksen hyväksi ja RUL:n tarkoituksien edistämiseksi.

RUL:n ansiomitalit myönnetään päivämäärällä 4.6. Kyseessä on liiton ainoan kunniapuheenjohtajan, Suomen Marsalkka Carl Gustaf Emil Mannerheimin syntymäpäivä ja Puolustusvoimain lippujuhlan päivä. Mannerheimin syntymäpäivästä tuli Puolustusvoimain lippujuhlan päivä tarkalleen 75 vuotta sitten 4.6.1942 Mannerheimin täyttyessä 75 vuotta. Vuosi 2017 on siis paitsi Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi myös marsalkka Mannerheimin syntymän 150-vuotisjuhlavuosi.

Yhteiskuvassa vasemmalta Seppo Takamaa Nobel-risti, Ilkka Kronqvist Suomen Rauhanturvaajaliiton kultainen ansiomitali, Eija Naapanki Suomen Rauhanturvaajaliiton hopeinen ansiomitali, Eversti Timo Ekdahl Suomen Rauhanturvaajaliiton kultainen ansiomitali.

Valtiollinen huomionosoitus kymmenelle ansioituneelle Reserviläisliiton esityksestä

Reserviläisliitto anoo vuosittain valtiollisia huomionosoituksia poikkeuksellisen ansioituneille jäsenilleen. Valtaosa hakemuksista tehdään yhdistysten ja piirien lähettämien esitysten pohjalta. Valtiolliset huomionosoitukset myönnetään Re-

serviläisliiton jäsenille lippujuhlapäivänä pois lukien Vapauden Ristit, joita liitto hakee itsenäisyyspäiväksi. Eronen Väinö Martti, Ensio, Kitee, SL Ar, Kirves-Lassila Sirkku, Tampere, SL Ar, Kivuvuori Martti Ilmari, Forssa, SL Ar, Koponen Pauli Ante-

ro, Kempele, SVR M 1 kr, Kuparinen Matti Armas, liti, SVR M 1 kr, Nöjd Ismo, Järvenpää, SL R, Suominen Osmo, Kaarina, SL R, Peura-saari Hannu, Kemi, SVR M 1 kr, Tapio Kari Juhani, Vaasa, SVR M 1 kr, Tapiomaa Arto Kalevi, Orimattila, SL Ar.

Valtiolliset kunniamerkit 4.6.2017

Tasavallan Presidentti, Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien suurmestari on myöntänyt päivämäärällä 4.6.2017 ansioituneille Suomen kansalaisille kunniamerkkejä. Reserviupseeriliiton esityksestä myönnettiin kymmenen kunniamerkkiä.

Puolustusvoimien lippujuhlan päivänä myös Vapaudenristin ritarikunta, jonka suurmestari on Tasavallan Presidentti, myöntää kunniamerkkejä. 4.6. palkitaan pääsääntöisesti puolustusvoimissa tai rajavartiostossa palvelevia. Itsenäisyyspäivänä 6.12. palkitaan muita maanpuolustuksen hyväksi tehdyssä työssä ansioituneita.

Tällä kertaa korkeimman huomionosoituksen saa Pääesikunnan päällikön tehtävästä kesäkuun alussa reserviin siirtyvä, vara-amiraali Kari Takanen. Hänelle myönnettiin 1. luokan Va-

Suomen Leijonan ritarimerkki kotelossa, jossa mukana myös pienois-kunniamerkki ja ritarimerkin nauharuusu.

paudenristi rintatähtineen. Suomen Valkoisen Ruusun 1. luokan komentajamerkki on myönnetty Puolustusvoimien sotatalouspäällikkö, kenraaliluutnantti Kyösti Haloselle ja Suomen Leijonan 1. luokan komentajamerkki Puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö, vara-

amiraali Timo Junttilalle.

Maanpuolustuskoulutushyödyntäjä (MPK) toiminnanjohtaja, prikaatikenraali (res) Pertti Laatikainen saa 1. luokan Vapaudenristin. Maanpuolustuksen Tuen (MPT) asiamies, eversti (res) Jari Anttalainen saa 2. luokan Vapaudenristin.

RUL:n esityksestä myönnettiin yhdeksän kunniamerkkiä ansioituneille liiton jäsenille:

Suomen Leijonan I luokan Ritarimerkki (SL R1)
Kosonen Janne, Espoo, Suomen Leijonan ritarimerkki (SL R), Laari Pasi, Kouvola, Naumanen Erkki, Porvoo, Rahkonen Janne, Tornio, Seppälä Vesa, Kaskinen, Wahlroos Bengt, Loviisa

Suomen Valkoisen Ruusun ansioristi (SVR Ar)
Virolainen Juha, Vesilahti, Suomen Leijonan ansioristi (SL Ar), Kuokkanen Seppo, Vantaa, Luomahaara Jussi, Ikaalinen.

Raimo Havusela 12.7.2014

Suomen käsiaseiden hankintaongelmia 1917–1939

1. Aseistuksen lähtökohdat 1918 Suomessa

Keisarillisen Venäjän sota-voimissa Suomen Kaarti sai käyttöönsä keisarikunnan parasta ja ajanmukaisinta aseistusta. Tarkka-ampujapataljoonissa suomalaiset oppivat käyttämään näitä aseita. Niitä olivat mm. kerta-ladattava jalkaväen kivääri M/1870 Berdan ja venäläisen kolmen linjan kivääri m/1891.

Suomalaiskansalliset joukko-osastot lakkautettiin vuosina 1899–1905. Aseistus kerättiin pois ja vietiin Venäjälle.

Vapausodossa berdanit jäivät uudempien makasiinikiväärien varjoon ja niiden merkitys kokonaisuuden kannalta vähäiseksi. Armeija luovutti syyskuussa 1919 Suojeluskuntajärjestölle 2500 berdania. Niitä jouduttiin vielä talvisodan alussa jakamaan poikkeuksellisesti eräille täydennysjoukoille ankarasta kiväärien puutteesta johtuen. Talvisodan päättyessä niitä oli puolustusvoimien kirjanpidossa 3 142 kpl. (Palokangas, Sotilaskäsiaseet Suomessa 1918–1988 III, s. 14–16).

2. Aseellinen varustautuminen sortovuosilta vallankumoukseen

Suomalaiset itsenäisyyshetietiesivät, että itsenäistymiseen tarvitaan aseita joita ei metsästyksistä lukuun ottamatta ollut. Niitä piti ryhtyä hankkimaan.

* Eugen Schauman hankki Suomen Metsästysyhdistyksen avulla Hampurin kautta erän amerikkalaisia 15 patruunan makasiinilla varustettuja Winchester-kiväärejä. Myöhemmin niistä luovuttiin ja alettiin ostaa ruotsalaisia 6,5 mm:n Mauser – kiväärejä m/96, jotka olivat todellisia sotilasaseita. Ne olivat myös suosittuja metsästyksessä, joten niiden yksityinen kauppa oli vapaata. Suomeen tuonti oli tietyksi tehtävä salassa.

* John Grafton. Venäjä ja Japani olivat sodassa, joten Euroopan koolisilaidalla syntyvä epäjärjestys olisi ollut Japanille edullista. Siksi Japani halusi tukea Pietarin kapinallisten ja suomalaisten itsenäisyyshetiemien asehankintoja. Asiaa hoiti Japanin Tukholmassa oleva sotilas-asiamies Akashi. Suomalainen lehtimies ja kirjailija Konni Zilliacus osti keväällä

1905 Pariisista sveitsiläisiä 10,4 mm:n makasiinikiväärejä M/1871 Vetterli, joita kutsuttiin myös nimellä Grafton 15 000 kpl ja 2,5 miljoonaa patruunaa, 300 Mauser pistoolia Hampurista sekä 2500 revolveria Lontoosta. Niistä valtaosa lienee ollut Webley Mk IV – tyyppisiä brittien sotilasaseita. Japani rahoitti toimenpiteet sekä kuljetukseen tarvittavan laivan, joka oli John Grafton. Suomeen aseista piti tuoda 5000 kivääriä ja 500 revolveria. Muut piti toimittaa Pietarin kapinallisille. Monien vaikeuksien jälkeen Suomeen saatiin purettua vain muutamia satoja aseita. Laiva ajoi Pietarsaaren saaristossa karille ja räjäytettiin. Aseiden kaliperit olivat ampumatarvikehuollon kannalta hankalia ja Vetterli kivääri konstruktiona nopeasti vanheneva.

* Hajanaiset ja koordinoimattomat hankinnat toivat Suomeen mitä erilaisimpia 1900-luvun alussa käytettyjä asetyyppejä. Näillä ei ollut juuri muuta käyttöä kuin ”tempujen” harjoittelu kiväärien asemasta.

* Asehankinnat Saksasta ennen Vapausotaa. Saksan sotaministeriö päätti myydä venäläisiä sotasaalis-kiväärejä n. 100 000 kpl pistimineen, satoja venäläisiä Maxim konekiväärejä ja 25 miljoonaa 7,62 mm:n kiväärin patruunaa sekä muuta sotamateriaalia. Ne koottiin v. 1917 aikana Danzigiin tarkastettavaksi. Lisäksi Mauser pistoolia 200 kpl. Saksan meriministeriö määräsi englantilaisilta vallatun 1500 tonnin nopeahkon höyrylaiva Equityn aseiden kuljetusaluksiksi ja laivastoyli-luutnantti Gustav Petzoldin sen päälliköksi. Lokakuussa 1917 laivaan lastattiin 150 tonnia aseita ja tonni pioneeritarvikkeita. Kuljetus onnistui suunnitelmien mukaisesti ja lasti purettiin osaksi Veste-

rössä (80 t.), osaksi Luodon saaristossa (70 t.). Maihin saatiin venäläisiä sotilaskiväärejä 6 500 kpl, venäläisiä Maxim-konekiväärejä 30 kpl ja Mauser pistoolia 200 kpl sekä runsaasti patruunoita. Lisäksi tuotiin 4 500 käsikranaattia, 8 moottoripyyryä ja 36 laatikollista pioneeritarvikkeita.

Saksalainen sukellusvene UC-57 toi 17.11.1917 Loviisan rannikolle muutamia jääkäreitä sekä räjähdysaineita ja aseita, joista noin kolmannes jäi punaisten käsiin. Equityn toinen kuljetus 3.12.1917 epäonnistui täysin osittain poliisien möhlimisen takia.

* Tammikuussa 1918 Suomi yritti ostaa aseita Ruotsista mutta sen hallitus ei suostunut. Pääasiassa yksityisten välityksellä saatiin joku määrä Mauser kiväärejä ja jopa 20 Madsen pikakivääriä.

* Saksan ja Venäjän välisen sodan loputtua Danzigiin suomalaisia varten kootut aseet siirrettiin kaupallisen yrityksen hallintaan. Suomi sai vapausodan jo alettua v. 1918 ostaa sotamateriaalia ja 70 000 kivääriä (a 45 mk), 130 venäläistä konekivääriä (a 1000 mk) sekä patruunoita. Kiväärien kokonaisluku oli lopulta ainakin 87 000 ja pistoolien 363 kpl.

* Rautateillä toimivat valkoiset onnistuivat ohjaamaan venäläisten Pietariin lähettämät 12 Lewis-pikakivääriä Kuopion valkoisille.

* Venäläisiltä vallattiin Vapausodan aikana useita asevarastoista Berdan kiväärejä, Grafton kiväärejä eli Vetterlejä. Mosin –Nagant m/91 kiväärejä sekä myös japanilaisia sotilaskiväärejä m/05 ja m/97 ja niiden karabiiniversioita. Myös japanilaisia laivastokiväärejä m/02 saatiin sekä venäläisten Yhdysvalloista ostamia 7,62 mm:n Winchester kiväärejä.

3. Punakaartien aseistus Suomessa

* Punaiset saivat aseita venäläisiltä. Kiväärit olivat Mosin – Nagant m/91 sotilaskiväärin eri versioita. Lisäksi Nagant revolvereita sekä Colt m/1911, FN m/00 ja FN m/03 automaattipistoolia. Maxim konekiväärejä he saivat runsaasti. Mainittakoon, että 24.1.1918 lähti Pietarista Suomeen asejuna, jossa oli punaisille 5 000 kivääriä. Kolme päivää myöhemmin lähti Pietarista toinen juna punaisten asehankkijana toimineen Jukka Rahjan johdolla. Siinä oli 15 000 kivääriä, 30 konekivääriä, 10 tykkiä ja 2 panssariautoa. Rahja haavoittui mutta veljensä Eino Rahja jatkoi. Helmikuun lopulla tuli punaisilla Pietarista vielä 15 000 kivääriä ja 50 konekivääriä. Tallinnasta laivattiin punaisille 6.3.1918 mennessä 17 931 kivääriä, 96 konekivääriä ja patruunoita. Lisäksi punakaartin käsiin joutui muillakin tavoin aseita, joten Punakaartilla voidaan arvioida olleen helmikuussa 1918 vähintään 250 000 kivääriä.

Punakaartien asehallinto oli heikko. Aseita oli jaettu toisarvoisille takaportaan joukoille ja ampumatarvikehuolto taktellit paikoin pahastikin. Tulikurista ei voinut edes puhua.

Punaisilla oli asevarikkoja Helsingissä, Tampereella, Riihimellä ja Viipurissa. Kirjanpito oli kirjavaa.

4. Venäläisen sotaväen käsiaseistus Suomessa v. 1918

Venäläisten jalkaväkijoukkojen tärkein perusmalli oli jalkaväen kivääri m/91. Kun Suomi oli koko I maailmansodan aikana Venäjän reuna-alueella, jossa ei sodittu, sinne oli voitu sijoittaa vakio-malleista poikkeavaa aseistusta. Yleisimpiä olivat japanilaiset jalkaväen kiväärit m/05 ja m/97, niiden karabiiniversi-

ot sekä laivastokivääri m/02. Myös Yhdysvalloista hankittuja Winchester-kiväärejä m/1895 kuului eräiden Suomeen sijoitettujen joukkojen kivääriaseistukseen. Venäjän armeijassa aiemmin vakioaseena käytettyä kerta-ladattavia Berdan –kiväärejä oli myös varastoituna tuhansittain tänne ”reuna-alueelle”.

* Lyhyen käsiaseen perusmallina venäläisillä oli Nagant –revolveri m/1895, upseereilla kaksitoimisena miehistöllä yksitoimisena. Pistoolipulan takia venäjän armeijalle ja santarmeille oli hankittu täydennysaseina Colt m/1911 ja FN m/03 automaattiasia. Venäjän armeijan vanhoja revolverityyppejä m/Smith & Wesson ja m/Galand oli myös jonkin verran vielä ampumakuntoisina jäljellä.

* Omaa pikakiväärimalia venäläisillä ei vielä ollut. Suomeen sijoitetuilla joukoilla oli pieniä eriä amerikkalais- englantilais- belgialaisia Lewis- pikakiväärejä sekä ranskalaisia 8 mm:n Chauchat ja tanskalaisia Madsen pikakiväärejä.

* Venäläisillä oli myös amerikkalaisia Colt m/1895 ja englantilaisia Vickers- konekiväärejä, jotka oli hankittu 7,62 laippakantaisella patruunalla toimivina.

5. Valkoisen armeijan ampumatarvikehuolto.

Suomen valkoisen armeijan asehallinto luotiin lähes tyhjästä. Ylipäällikkö Mannerheim nimitti ase-esikunnan ja sen päälliköksi eversti A.G. von Rehausenin. Seinäjoelle perustettiin asevarikko. Myöhemmin myös Kuopioon ja Sortavalaan. Tampereen valtuuksen jälkeen valkoisten haltuun jäi suuret asevarastot. Silloin perustettiin asevarikot myös Tampereelle ja Elisenvaaraan.

Heikon koulutuksen ja tulikuriin totuttamattomuuden takia nousi ampumatarvikkeiden kulutus tarpeettoman suureksi. Oli tarpeeton räiskimistä. Jotta aseiden käyttö saataisiin järjelle pohjalle, Berdan –kiväärit jätettiin vartiopulvelusta suoritettaville suojeluskunnille. Pistoolien käyttö oli sellaista molemmilla osapuolilla, että käsiaseita pitivät hallussaan ne, jotka olivat sen onnistuneet hankkimaan.

6. Rauhanaikaisen asehallinnon alkutaival

Vapausodan päätyttyä pe-

rustettiin 14.6.1918 sotasiasain toimituskunta, jonka yhdeksi osaksi tuli Taisteluvälineosasto. Asevarikkoihin kirjattiin

- venäläisiä 7,62 kiväärejä 179 775 kpl
- Winchester- kiväärejä 1 066 kpl
- japanilaisia kiväärejä 23 891 kpl
- muunlaisia kiväärejä 14 895 kpl
- 219 627 kpl
- venäläisiä konekiväärejä 439 kpl
- ” isopyöräisellä lavetilla 47 kpl
- venäläis- saksalaisia konekiväärejä 55 kpl
- saksalaisia konekiväärejä 159 kpl
- Colt konekiväärejä 90 kpl
- muita kk:ja 57 kpl

* Keskeisenä ongelmana oli käytön ja kirjanpidon kannalta aseiden mallikirjavuus. Kiväärejä oli sekalaisia yksilöitä lukuun ottamatta kymmentä mallia: venäläisiä, japanilaisia, saksalaisia, ruotsalaisia ja itävaltalaisia.

Konekiväärejä vastaavasti seitsemää vartenotettavaa perusmallia: 2 venäläistä, 3 saksalaista, 1 englantilainen ja 1 tanskalainen.

* Asemalliston yhtenäistämisen suunnittelu oli aloitettava heti. Ensimmäinen kattava kokonaiskäsyt annettiin 30.8.1918. Sen mukaan jalkaväen aseistukseen tulivat kuulumaan venäläinen sotilaskivääri m/91, pistooli, venäläinen raskas konekivääri sekä kevyt konekivääri, jonka tuli alussa olla Colt. Ratsuväen vakioaseita olivat venäläinen ratsuväen kivääri, pistooli sekä venäläinen konekivääri. Polkupyöräjoukoille määrättiin venäläinen ratsuväen kivääri, pistooli ja kevyt konekivääri. Aluksi Colt-mallinen. Kenttätyöskenttämisen ja miinanheitin-joukkojen aseistukseen kuuluivat Winchester- kivääri ja pistooli.

Aseita saivat myös poliisi, rajavartioujoukot ja suojeluskunnat saivat 80 000 kivääriä, 70 konekivääriä.

7. Taisteluvälinealan kehittyminen 1919–1939

ja aseiden edelleen luovutukset sotasalisvarastoista. Lähtöasetelma oli sellainen, että aseita oli yksityis-henkilöiden hallussa lähes kaikkialla eikä valtiolla ollut selvää käsitystä omistamansa sotamateriaalin

kokonaismäärästä. Ensin piti siis suorittaa varastoissa olevien aseiden inventointi ja kunnan tarkastus.

Vuoden 1919 aikana Suojeluskuntajärjestö sai armeijan varastoista vielä :

3 753 venäläistä kivääriä m/91

9 081 japanilaista kivääriä 1 360 ruotsalaista mauser-kivääriä

2 500 venäläistä Berdan kivääriä

62 Maxim- konekivääriä 55 Colt- konekivääriä

6 Chauchat- pikakivääriä 3 «O.R.H.» –konekivääriä.

Syyskuun lopussa 1939 Suojeluskuntajärjestön hallussa oli 114 056 kivääriä, 548 konekivääriä, 684 pikakivääriä ja 1 465 konepistoolia. Näistä siirtyi valtaosa kenttäarmeijalle Talvisodan sytyessä.

* Aseita luovutettiin myös poliisin ja rajavartiostojen käyttöön sekä ns. heimosotien avustamiseen.

8. Kotimainen aseellisuus ja tuotantolaitokset.

Suojeluskuntajärjestö perusti v. 1927 Ase- ja konepajayhtiön (SAKO). Tikkakosken Rauta- ja Puuteollisuus Oy valmisti kivääriin piippuja. Lukuivat muut yhtiöt valmistivat erilaisia lisätarvikkeita. Leonard Lindelöfin Konetehdas Helsingissä valmisti Bergmann- konepistoolia keasarjan kunnes sortui talousvaikeuksiin.

Vuonna 1893 perustettiin Tikkakosken Rauta- ja Puuteollisuus Osakeyhtiö, joka valmisti ensin koneita ja moottoreita kunnes alkoi v. 1918 keskittyä sotatarviketuotantoon. Se valmisti mm. Maxim- konekiväärejä ja myöhemmin kivääriin piippuja.

Puolustushallinto ei ensin ymmärtänyt hyödyntää aseteknikko Aimo Lahden kehittämää Suomi- konepistoolia. Tikkakosken Rauta- ja Puuteollisuus Oy hankki aseiden valmistusoikeudet itselleen, ja tuotanto aloitettiin. Myöhään herännyt Suomen armeija joutui näin ollen ostamaan tarvitsemansa aseet Tikkakoskelta. Yhtiön nimi muuttui 1933 Oy Tikkakoski Ab:ksi.

Valtio rakensi Jyväskylään kivääritehtaan, jonka tuotanto alkoi vuosina 1929-1930. Tehdas valmisti aluksi lähes yksinomaan Lahti/ Saloranta pikakivääriä.

9. Suomi alkoi ostaa aseita ulkomailta

* Vuoden 1919 suuri sotatarvikeosto Ranskasta

Tilanne oli otollinen, sillä maailmansodan ylijäämäaseistusta ja sotasalasta oli runsaasti eri maissa. Edullisimmaksi ostopaikaksi

osoittautui Pariisi, josta heinäkuussa 1919 laivattiin Suomeen 8 000 saksalaista karabiinia m/98a, 10 000 espanjalaisista 7,65 mm:n pistoolia, 100 saksalaista raskasta konekivääriä m/08 ja 350 saksalaista kevyttä konekivääriä m/08-15 ja m/08-18. Samalla tulivat jo hankittuihin Renault- panssarivaunuihin ja Breguet- lentokoneisiin kuuluvat konekiväärit.

Osto herätti parin vuoden kuluttua raskasta arvostelua. Saksalaisperäinen kevyt aseistus sopi huonosti Suomen armeijan käyttöön ja jouduttiin muuttamaan vuoden sisällä poistamaan. Espanjalaiset pistoolit olivat täysisiä susia. «Miksi vanhan ja puolikelpoisen tavarain varastoja täytyi vielä keran lisätä vanhalla ja puolikelpoisella», kysyi v. 1924 taisteluvälinehuollon tilaa tutkinut komitea.

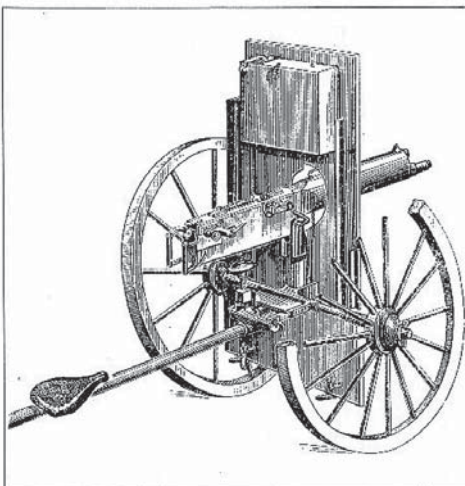
* Uusia perusasemalleja alettiin hankkia 1920- luvulla.

- Pahimmaksi puutteeksi arvioitiin tuolloin, ettei Suomen armeijalla ollut pikakivääriaseistusta. Vapausodasta jääneet muuttamat Lewis, Madsen ja Chauchat aset olivat vain kokeiluihin sopivia.

Taisteluvälineosaston hyvät suhteet Tanskaan johtivat 1919 muuttaman Madsen-merkkisen koeaseen hankintaan. Tehdas konstruoi aseeseen 7,62 laippakantaiselle patruunalle sopivaksi jolloin v. 1920 aloitettiin sarjatilaukset nimellä 7,62 pikakivääri m/20. Aseita hankittiin useiden vuosien aikana yhteensä yli 700 kpl. Tämäkin hankinta osoittautui muutaman vuoden kuluttua virheeksi. Koneisto oli monimutkainen ja jalkaväelle epäkäytännöllinen.

- Toinen epäkohta oli sopivan pistoolin puute. Päättiin ryhtyä hankkimaan saksalaisia Parabellum- pistoolia. Niitä hankittiin lähes koko 1920- luvun ajan. Ase oli kallis ja niitä oli voitu ostaa 1920- luvun loppuun mennessä vain 8 000. Hanke oli muuten onnistunut.

- Toisin kuin sotaväki, Suojeluskuntajärjestö kiinnostui jo 1920- luvun vaihteesta paljolti vielä tuntemattomasta asetyypistä – konepistoolista. Vuonna 1921 ostettiin Sveitsistä 4 koeasetta ja heti sen jälkeen 1930- luvun alkuun asti ostettiin lisää jolloin Bergmann- konepistoolien määrä nousi yli 1 400 kappaleen. Hankinta oli tärkeä perusratkaisu. Venäläiset yrittivät asiamestiensä kautta saada haltuunsa Bergmann- konepistoolin, joten suojeluskuntien oli tehostettava niiden vartiointia. Puolustusvoi-

Isopyörä Maxim

mien ylin johto ei tajunnut konepistoolien merkitystä vaan piti niitä «kevyinä ryhmäaseina» ja pikakiväärien korvikkeina!!!

* Materiaalivaihto Puolan valtion kanssa v. 1924

Jo muutaman vuoden käytön jälkeen huomattiin, ettei ollut tarkoituksenmukaista pitää Suomen armeijan käytössä Ranskasta hankittuja saksalaisia karabiineja eikä raskaita konekiväärejä. 7,92 mm:n amputatarvikkeet olivat turha rasite.

Kun Puola alkoi suuntautua kohti saksalaista aseita ja amputatarvikelinjaa olivat puolalaiset kiinnostuneita Suomen saksalaisylijäämistä ja tarjosivat vastikkeeksi omista varastoistaan venäläisiä rakuunakiväärejä m/91 sekä 7,62 mm:n Maxim – konekiväärejä.

Vaihto suoritettiin maaliskuussa 1924. Suomi luovutti Puolaan 122 raskasta konekivääriä m/08, 5 420 saksalaista karabiinia, 934 saksalaista jalkaväen kivääriä, pistimiä ym.

Suomi sai Puolasta vain 2 151 venäläistä ratsuväen kivääriä m/91 mutta näiden lisäksi 405 raskasta 7,62 mm:n konekivääriä m/05 ja m/10 varaosineen, kuitenkin ilman jalustoja, sillä Suomi ei halunnut Sokolov- jalustoja vaan alkoi kehittää omaa putkijalustaa.

* Suuri aseosto Italiasta v. 1926

Suomi olisi saanut ostaa Italiasta erän venäläisiä sotilaskiväärejä sekä 100 Maxim- konekivääriä. Kiväärejä oli 33 260, joista 6 620 oli ilman lukkoja, 589 huonokuntoista kivääriä, 2 298 täydellistä ratsuväen kivääriä ja 506 ratsuväen kivääriä ilman lukkoja. Tarastuksissa ostaja, kapteeni A.E. Saloranta huomasi, että monet kiväärit oli porattu 8 mm:n patruunaa ampuvaksi. Italialaiset hermostuivat. Saloranta huomasi, että varastossa oli Maxim- konekiväärejä paljon enemmän kuin oli

aiottu myydä suomalaisille. Saloranta neuvotteli kaupan sellaiseksi, että Suomi sai ostaa 600 venäläistä Maxim- konekivääriä varusteineen hyvin otolliseen hintaan, eikä 8 mm:n porauksista enää puhuttu.

* Kiväärienvaihto v. 1928 Pääesikunta ja valtioneuvosto hyväksyivät japanilaisten kiväärien myynnin tai vaihtamisen. Hampurissa toimivalle Benny Spiro nimiselle firmalle luovutettiin 5 600 käyttökuntoista japanilaista kivääriä, 2 570 korjauskelpoista kivääriä, 4 800 pistintä sekä patruunoita ja varaosia Albanian vietäväksi. Vastikkeeksi suomalaiset saivat 13 000 täysin taistelukelpoista venäläistä kivääriä pistimineen. Ne olivat peräisin Romaniaista ja Tsekkoslovakiasta.

* Ensimmäinen Transbaltic- vaihto v. 1938

Suomen armeija varastoissa oli 6,7 miljoonaa kappaletta 7,92 mm:n patruunoita. Osa kakkoslaatuja tai romua. Oy Transbaltic Ab halusi ostaa ne. Suomen Taisteluvälineosasto halusi vastikkeeksi rahan sijaan venäläisiä kiväärejä. Lopulta Transbaltic maksoi osan patruunoista rahana ja vastikkeeksi saatiin myös 2 000 käyttökuntoista venäläistä kivääriä. Ne tulisivat Latvian armeijan varastoista mutta kun ne tarkastuksessa havaittiin huonokuntoisiksi, ainoastaan 856 kivääriä kelpasi suomalaisille. Transbaltic hankki Ranskasta paremman erän ja suomalaiset saivat 2 200 käyttökelpoista asetta.

* Toinen Transbaltic vaihto

Helmikuuhun 1931 mennessä Suomi luovutti yli 5 miljoonaa 7,92 mm:n saksalaista patruunaa ja sai vastikkeeksi 4 247 venäläistä kivääriä, 395 valopistoolia ja 1,2 miljoonan markan edestä venäläisen sotilaskiväärin varaosia.

* Kolmas Transbaltic- vaihto

Suojeluskuntajärjestön hallussa olleet runsaat 14 000 japanilaista asetta korvattiin venäläisillä kivääreillä ja järjestö neuvotteli Transbaltic yhtiön kanssa japanilaisten aseiden myyntistä. Kauppa kariutui ja Yliesikunta luovutti aseet puolustusvoimille, jonka omista varastoista oli vielä jäljellä 550 japanilaista kivääriä. Erät yhdistettiin ja Transbaltic osti ne. Vastikkeeksi saatiin venäläisen sotilaskiväärin osia Puolasta sekä tykistötarvikkeita.

Transbaltic välitti ulkomaille myös 470 kpl saksalaista kevyet konekivääriä m/08-15 ja m/08 18 kaikkine tarvikkeineen sekä yli 8 miljoonaa 7,92 mm:n patruunaa. Lisäksi luovutettiin tarpeettomiksi käyneistä saksalaisista vuorikanuunoista, 10 kpl ja 7 500 kranaatoista. Tilalle saatiin tykistöaseita ja kiväärin m/91 osia.

* Laaja asekauppa ja – vaihtojen sarja Oy Transbaltic Ab:n kanssa 1936-1938.

Firmalla oli vahvat kontaktit Saksaan (mm. J. Weltens Waffen und Munitions sekä Daus & Cie G.m.b.H.). Taisteluvälineosasto luovutti syksyllä 1935 Transbalticille varastoissa olleet 10 itävaltalaisista 8 mm:n Schwartzlose konekivääriä sekä varusteita ja patruunoita. Korvauksena saatiin venäläisen kiväärin iskureita ja lukonosa. Vuonna 1936 luovutettiin vaihdossa venäläisen sotilaskiväärin osiin 2 039 itävaltalaisista Mannlicher- kivääriä.

Transbaltic tuotti v. 1936 lopulla Suomeen 18 444 kivääriä m/91, pistimiä sekä suuren määrän sekalaisia osia. Aseet tulivat Puolasta, Unkarista ja Tsekkoslovakiasta.

Taisteluvälineosasto laati luetteloita käyttöön soveltumattomista taisteluvälineistä, joiden pohjalta ruvettiin kauppaa suunnittelemaan. Ne realisoituivat kun tavaraa tuli tarjolle myös Suojeluskuntajärjestöltä. Lokakuussa

1936 osti Transbaltic Suomen puolustusministeriöltä ulkomaille välitettäväksi 22,2 milj.mkn arvosta sotamateriaalia, johon kuului mm. ranskalaisia Stokes-kranaatinheitimiä, japanilaisia vuoristokanuunoja, näiden ammuksia, erilaisia lentopommeja ym. Tällöin Suomi möi pois mm. Colt- konekiväärit m/1895 jalustoineen ja tarpeineen, 320 000 kpl ruotsalaista 6,5 mm:n kiväärinpatruunoita. Kohdemaaksi ilmoitettiin Jemen.

Puolustusministeriön seuraava ”tarpeettomien” luettelo sisälsi miinanheitimiä, konetykkeitä, satuloita, kenttäkeittäimiä, sekalaisia ”vieraskaliiperisia” konekiväärejä ja pikakiväärejä ym. Tällöin luovutettiin

12 kpl 7,92 mm:n Parabel- lum konekivääriä ja

19 kpl Bergmann- konekivääriä,

20 kpl 8 mm:n Hotchkiss- konekiväärejä,

14 kpl 8mm:n Chauchat - konekiväärejä,

14 kpl 8 mm:n Darne- pikakiväärejä,

46 kpl 7,71 mm:n Lewis pikakiväärejä,

52 kpl 7,62 Lewis pikakivääriä ja

6 kpl 7,62 Colt konekivääriä.

Lisäksi varusteita ja patruunoita.

* Suuri kivääriosto Jugoslaviasta v. 1939

Sodan uhka kasvoi ja aseita tarvittiin lisää. Transbaltic selvitti ostopahdollisuuksia, mutta kun kaikki varustauvat, ei myytävää oikein ollut löytä. Jugoslaviasta saatiin kuitenkin hankittua 56 500 asetta, joista osa todettiin romukuntoisiksi.

10. Talvisodan sytyessä

Talvisodan sytyessä oli pahimmasta kirjavuudesta aseiden osalta päästy eroon, mutta aseita oli luovuttoman vähän. Suomen puolustusvoimien kevyt jalkaväen aseistus inventoitiin joulukuun vaihteessa 1939 seuraavasti:

kiväärejä	250 628
pistoolia	19 252
konepistoolia	4 963
pikakiväärejä	4 872
konekiväärejä	2 479

YH:n yhteydessä kävi selväksi, että sodanajan armeijan kokonaisia divisioonia tulisi jättämään ilman asianmukaista aseistusta.

Palokangas, Markku (1991). Sotilaskäsiaseet Suomessa 1918-1988. Suomen Asehistoriallisen Seuran julkaisuja N:o I-II.

Palokangas, Markku (1991). Sotilaskäsiaseet Suomessa 1918-1988. Suomen Asehistoriallisen Seuran julkaisuja N:o I. Vammalan Kirjapaino Oy.

I osa Yleishistoria, 389 s.
II osa Suomalaiset aseet, 521 s.
III Ulkomaiset aseet, 284 s.

Parhain kiitos Veteraanikeräyksen 2017 kevätkeräyksen osalta

Jääkäri Häggblom ottaa vastaan lahjoituksen veteraaneille, jääkäri Kronqvist seisoo takana. Jägare Häggblom tar emot en donation åt veteranerna, jägare Kronqvist skymtar i bakgrunden.

Jääkärit Byggmästar ja Sjöblom Pietarsaaren kävelykadulla. Jägarna Byggmästar och Sjöblom vid gätan i Jakobstad. Kuva/foto: Johan Irjala.

Bruttotuotto piirin alueella oli 31.265,52 euroa. Ei aivan parhaita mutta kuitenkin melko hyvä.

Muutamilla alueilla tehtiin aivan huipputuloksia. Tuoton pienenemiseen esm. Vaasan alueella vaikutti se, että yksi parhaimmista liikesuksista oli parin muun yhteisön käytössä. Näin veteraanikeräystä emme saaneet sijoittaa niihin tiloihin.

Alueelliset kulut on kohdennettu ko. alueen tuottoon. Tämän jälkeen tuotto on jaettu alueen veteraanijärjestöille jäsenmäärien suhteessa. Nettotuoton osalta maksimääränsä on tehty ja rahat ovat tileillä noin kahden viikon kuluttua.

Juhlavuosi jälleen 2018

Sitten vuoteen 2018, jolloin itsenäisen Suomen puolustusvoimat täyttää 100 vuotta.

Juhlavuoteen liittyen pv suunnittelee, että silloin varusmiehet olisivat erityisen näkyvästi mukana Veteraanikeräyksen toimeenpanossa, periaatteella: "Joka niemen, notkohon, saarelmaan".

Alustava keskustelu suunnittelun osalta on aloitettu

Paikkakuntaakohtaisesti keräys tuotti seuraavasti:

Pietarsaaren alue:	6.649,20 €
Uudenkaarlepyyn alue:	5.391,27 €
Vöyrin alue:	790,82 €
Vaasan alue:	8.908,59 €
Mustasaaren alue:	2.846,74 €
Maalahden alue:	1.780,98 €
Närpiön alue:	1.769,10 €
Kaskinen:	231,18 €
Kristiinankaupungin alue:	2.897,64 €
VAASAN KERÄYSPIIRI	31.265,52 €

yhdessä Veteraanivastuury:n kanssa, joka hallinnoi keräystä.

Mutta mitä mieltä ja ajatuksia on Teillä, arvoisat keräyksen vastuulliset toimijat?

Oletteko valmiit jatkamaan vuonna 2018 saman suuntaisesti kuin tähänkin saakka?

Yksi vai kaksi keräyskeräystä?

Entä jatko vuoden 2018 jälkeen?

Vaasan alueella olen keskustellut muutaman keskeisen toimijan kanssa ja

heidän kantansa on, että ainakin kevään 2018 keräys vedettäisiin kuten tähänkin saakka. Mahdollinen jatko arvioidaan sen jälkeen.

Pyydän vastaukset mieluiten sähköpostilla, jolloin voin hyödyntää niitä parhaiten koosteessa.

Ni kan svara också på svenska!

SUOMI 100
Yhdessä – Tillsammans!
Terveisin **Raimo Latvala**
Keräyssiihteri
Vaasan keräyspiiri
p. / t. 050 358 0274
raimo.latvala@netikka.fi

Sotaveteraanit ovat tehneet velvollisuutensa isänmaatamme kohtaan. Sotaveteraaneja on keskuudessamme vielä 22 000 henkeä, ja heidän keski-ikänsä on 91 vuotta. Iän karttuessa he tarvitsevat monenlaista apua.

Suomalaisten lahja veteraaneillemme:

"Pidetään jalat lämpiminä!"

Sotiemme Veteraanit juhlivat 100-vuotista Suomea lämpimin jaloin. Facebookin Villasukat veteraaneille, Suomi 100 vuotta-ryhmä on päässyt huimaan tavoitteeseensa; kutaa kaikille Suomen 17 000 sotiemme veteraanille Suomi 100 juhluvuoden villasukat.

Facebookin Villasukat veteraaneille, Suomi 100 vuotta ryhmä syntyi Oululaisen Jaana Willmanin ajatuksesta. "Oma isäni oli sotaveteraani. Olen myös itse innokas neuloja. Näistä taustoista ajatus varmaankin lähti", kertoo Jaana Willman. Tällä hetkellä Facebook ryhmään kuuluu noin 8 400 jäsentä, joista neulojia on noin 2 500. Neulojia on sekä yksittäisiä neulojia että neulontaryhmiä. Facebook ryhmäläiset ovat jo kutoneet tavoitemäärän eli 18 000 vil-

lasukkaparia lämmittämään veteraaniemme jalkoja. "Täällä Kuusamossa on ollut innokkaita neulojia, joten on mukava aloittaa villasukkien jakaminen veteraaneille täällä. Kokkolassa asuu Villasukat Veteraaneille, Suomi 100

vuotta facebook -ryhmän ahkerimmat kaksi neulojaa, jotka ovat neuloneet kahdestaan yhteensä 279 paria villasukkia oman alueensa veteraaneille", summaa Jaana Willman.

Lähde: veteraanit.fi

Posti toimittaa villasukat niille veteraaneille, jotka eivät ole päässeet villasukkien jakotilaisuuksiin paikalle, kertoo Tomi Huhtala, Postin aluepäällikkö.

Carina Rönnlund stöder veteranerna, fr.v.elev Nordman, jäg.Forss.

Caj Svenfelt lägger en slant i jäg.Karlströms bössa.

Hurtiga insamlarna jäg.Kivilompolo och jäg. Storbacka Citymarket.

Jäg.Björkskog K-Market.

Jäg.Wilhelmsson och insamlingsgruppens chef us.Lind på Gågatan.

Jägare Gröns bössa fylls på flitigt vid Prisma.

Varalaskupaikkojen (maantietukikohtien) käyttö MIG-21F-13 torjuntahävittäjillä 1967–1972

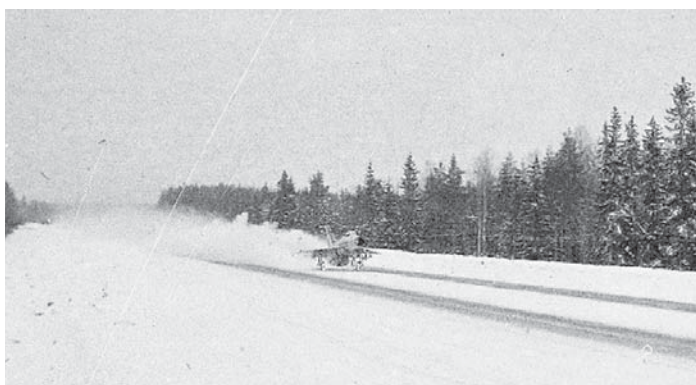
MIG-21F-13 "HOPEATORVET" Suomen taivaalla 1963-86.

Varalaskupaikkaharjoitus talviolosuteissa 31.1.–3.2.1972.

Startissa lumi pölysi. Tien pinta oli jäinen ja luminen. Koskaan aikaisemmin ei MG:llä oltu lennetty talvella maantieltä. Ohjeen mukaan startissa jarrut päällä täydet tehot ja vasta sen jälkeen jarrut irti. Liukkauden takia kone lähti liukuun, joten oli muutettava ohje. Täydet tehot päälle vasta koneen ollessa jo liikkeellä.

Lasku tehtiin tien keskiviivalle, joka oli lumikerroksen peitossa. Nokka mahdollisimman kauan ylhäällä ilmapirran hiljentäessä vauhtia. Jarruvarjoja ei käytetty, sillä tiellä riitti pituutta. Koneet rullasivat suoraan suojapaikkoihin, joissa tankkaukset. Kiitotiellä mahdollisimman vähän sotilastoimintaa, jotta ei olisi tultu paljastuneeksi tiedustelukoneille.

Maantieverkostoamme uusittiin voimakkaasti 1960-luvulla. Ruotsin mallin mukaisesti ryhdyttiin tekemään tietyille alueille teiden levennyksiä lentokoneiden varalaskupaikoiksi. Wikipedian mukaan niitä olisi meillä nykyään parikymmentä. Ruotsalaiset olivat jo pitkään käyttäneet varalaskupaikkojaan Draken-kaluston harjoituskenttänä ennen kuin meillä päästiin alkuun.

Tiedettiin maantieltä harjoitetun lentotoiminnan vaativan tavallista suurempaa tarkkuutta ja onnettomuusriskien kasvavan yllättävissä tilanteissa, ja siksi ehkä meillä pitkitetiin ensimmäistä kokeilua 4 vuotta. Hävittäjät olivat tulleet meille Karjalan Lennostoon Rissalaan 1963 huhtikuussa ja Neuvostoliitossa koulutuksensa saaneiden lentäjien jatkokoulutus pääsi alkuun heti toukokuussa.

Ensimmäistä kertaa Migit laskeutuivat varalaskupaikalle 11.9.1967. Paikaksi oli valittu Joutsan varalaskupaikka ja kokeilu suoritettiin kahdella koneella. Ensimmäisen koneen toi laskuun kapteeni Osmo Kopponen ja toisen kapteeni Pentti Teulahti. Tapahtuma oli niin kiinnostava, että ilmavoimien komentaja kenraaliluutnantti Reino Turkki tuli IlmavE:n ylimmän johdon kanssa seuraamaan harjoitusta.

Pää oli saatu auki, ja seuraava harjoitus oli Tervossa lokakuussa 1968. Harjoituksesta vaikeutettiin sillä, että koneet rullasivat ensimmäistä kertaa maantietä pitkin n. kilometrin päässä olevalle parin seisona-alueelle, joka oli valmisteltu korkeiden havupuiden väliin. Siipikonetta ohjasi väpääri Juha Rossi, ja laskun jälkeen käskin hänen odottaa radalla niin kauan että pääsisin suojapaikkaan. Sanoin, että jos rullaukseni onnistuu, niin kyllä sinäkin pääset perille, ja niin rullaus onnistui molemmilta suunnitelman mukaisesti.

Harjoituksen johto lähetti tiedustelukoneen valokuvamaan aluetta tarkoituksena löytää maastotutut ja naimioidut koneemme. Vasta kolmannella tiedustelulenolla koneemme löytyivät, sillä tiedustelijat eivät arvanneet pitää kameraa käynnissä niin kauaksi varsinaiselta kiitotiealueelta. Tiedustelutuloksen perusteella tuli kapteeni Kari Forsblom ryntäköimään Fouga-Magister

harjoituskoneella maassa olevia koneitamme. Hän ilmoitti tietävänsä koneiden paikan, mutta ei päässyt hyökkäämään kun ei nähnyt koneita puiden välistä. Jälleen oli päästy yksi askel eteenpäin uuden lentokaluston käyttöönotossa.

Sotaharjoitus Joutsa 25.–28.5.1970

Mig-21 lentokalustoa oli siirretty useille eri lentokentille ja maantietukikohtiin. Tarkoituksena oli saada mahdollisimman paljon torjuntakosketuksia, kouluttaa siten taistelunjohtajia, kenttien maahenkilöstöä ja antaa nuoremmille ohjaajille kokemusta varalaskupaikalta toimimiseen.

Me ohjaajat majoituimme radan päähän sotilastelttaan koneiden viereen, jotta olisimme nopeassa lähtövalmiudessa. Oli toukokuu, luonto heräämässä ja aamuisin saimme herätä pikkulintujen kauniisiin viserryksiin. Hygieniapuoli hoitui siten, että talousaliupseeri lämmitti meille kenttäkeittimellä pesuvedet iltaa varten. Kun koko päivän oli ollut painepuku päällä ja välillä tullut lämminkin lennolla, niin sitä mielellään peseytyi ennen nukkumaan menoa teltaan.

Kapteeni Aku Miettinen tuli eräänä päivä MG-76 koneella Joutsaan. Hän oli lähtenyt torjuntalennolle Alavuden varalaskupaikalta. Tankkauksen jälkeen hän jäi ohjaamovalmiuteen uutta hälytyslentoa varten. Kysyin häneltä, oliko hän saanut ruokaa koko päivänä? Oli vain lentänyt eikä ollut ehtinyt ruokailemaan. Vein hänelle pakilla hernekeittoa. Hän ei ehtinyt ottamaan kuin muutaman lusikallisen kun tuli hälytys. Pakki lensi kesken ruokailun ohjaamosta metsikköön ja niin Akua taas vietiin jälkipolton vain näkyessä koneen perässä.

Kun jälkipoltolla startattiin ja noustiin kymmenen kilometriin, niin liikkeelle lähdöstä tuon korkeuden saavuttamiseen kului aikaa 2min 20sek. Jos matalalla otti nopeuden 930 km/t, löi jälkipolton päälle niin 10km:n korkeuteen kului vain 1min 30sek. Siinä mentiin jyrkällä nousukulmalla ylöspäin jalapohjat taivasta kohti.

Olin itse ohjaamovalmiudessa seuraavana päivänä ja tuli hälytyslähtö Itä-Suomen suuntaan. Lennon loppuvai-

heessa antoi taistelunjohtaja useita suuntakorjauksia edessä tulevaan maalikoneseen nähden. Edestä päin ei voinut ampua, joten minut johdettiin maalin takasektoriin. Taistelukaarron (180 astetta) jälkeen tuli ilmoitus maalin nopeudesta ja sijainnista. Maali klo 11 neljä km. Muutaman ilmoituksen jälkeen, maali klo 10 yksi kilometri kolmesataa metriä yläpuolella. Ilmoitin näkeväni ja sen jälkeen irti.

Taistelunjohtaja ilmoitti suunnan Joensuuhun, jonne lasku tulisi. Siirryin käskystä Joensuun tornin radiojaksolle ja viritin radiokompassin sen radiomajakan jaksoluuvun. Näin voin mittarista seurata kohtilentoa kentälle. Sain tornilta lähestymisohjeet ja myöhemmin laskuluvan.

Ongelma vain oli siinä, ettei Joensuussa ollut tavanomaista sotilaskoneiden vaatimaa maapalvelua. Tulin laskuun miniminopeudella mahdollisimman lähelle radan päätä, en voinut käyttää jarruvarjoa, ei ollut varjon pakkaajia. Pidin nokan ylhäällä mahdollisimman pitkään ja annoin koneen mennä ihan radan päähän kevyesti jarruttaen ja käänsin nokan valmiiksi tulosuuntaa radan reunaan uutta lähtöä varten. Koneen jarrut toimivat paineilamalla, ja painesäiliöt täytettiin aina ennen lentoa. Täydennystä en voinut saada. Säiliöiden mittari näyttää täytön jälkeen 120kp, minulla oli vielä 100+, joten tiesin voivani lähteä seuraavalle lennolle. Polttoainetta sain siviilipuolen tankkiautosta.

Tankkauksen jälkeen jäin ohjaamovalmiuteen odottamaan hälytyslähtöä, mutta ei ollut lankayhteyttä lennonjohtoon enkä voinut pitää radiota päällä, sillä akku olisi heikentynyt eikä moottori olisi ehkä käynnistynyt. Käynnistyksessä käytettiin aina akkuauton virtaa.

Viestitys kuitenkin pelasi. Lennonjohdossa oli radiotomille koneille viestitettäessä tehokas punaista tai vihreää antava valolamppu. Kun vihreä vilkku näkyi, niin käynnistin moottorin koneen omilla akuilla, radio päälle ja kohti taivaan sineä. Seuraava lento päättyi Halliin.

Sotaharjoitus talvisissa olosuhteissa 31.1.–3.2.1972

Kaikkia harjoituksissa oli lisätty vaikeusastetta ja nyt

Koneet rullasivat lennonjohdon ohjeiden mukaan omille paikoilleen. Lennonjohtajalla oli radio sairautossa, jolla ajaen kiitotie tarkastettiin ennen starttia ja laskua. Vartioiduivat sulkemaan teitä lentotoiminnan aikana. Poliisin kanssa oli huolehdittu tarpeen mukaan kiertotien käytöstä.

Kone rullaamassa suojapaikkaan 90 asteen suunnanmuutoksen jälkeen. Vasemmalla koivikossa suojapaikassa kone, joka sijoitettiin koivujen väliin talon rekka-auton paikalle. Tässäkin talossa saatiin koneen akut pakkaselta suojaan talon eteiseen. Mekaanikkojen telttamajoitus tien toisella puolella metsässä.

Talon isäntä oli Karjalan siirtolaista. Halusi auttaa harjoitusta. Kaatoi omenapuun rullaustieltä. Toi propseja ojaan, joka jäädytti lumen kanssa, kunnan paloauto toi vettä. Kaksikerroksinen vanerilevy päälle ja rullaustie oli valmis. TVH:n tiemestarilta saatiin paljon apua muuallekin.

Vaikea on konetta havaita. Edessä vanerilevyjä, joita ilmave oli ostanut rullausta ja seisonta-alustoiksi. Ei tuolta metsästä rynnäkkökone näkisi maalia

Isäntä linkosi rullausuran navetan pätyyn, johon kone työnnettiin ja naamioitiin, tarjosi sähkötkin voimavirtapistokkeesta ja otti koneen akut sisälle lämpimään. Mekaanikot nukkuivat teltassa oikealla olevassa metsikössä. Koneetta ei kuitenkaan käynnistetty ennen kuin tiellä, sillä navetassa oli lehmä.

Naamioitu kone sulautui hyvin talviseen koivikkoon. Mekaanikkojen majoitusteltta oikealla metsikössä. "Muonitusmestari" kentäkeittimineen oikealla ylhäällä pellon takana metsikössä.

Koneiden naamioitiin kiinnitettiin erikoista huomiota. Käynnistysauto seurasi tarvittaessa mukana ja antoi lähipuolustusta kaksoiskärrä sissejä vastaan.

Nopeaa lähtöä varten naamioitiin kone radan päähän laskuvarjojen alle. Hälytyksen jälkeen oli kone jo ilmassa parin minuttin jälkeen. Ohjaajien päivystysvuoro pulitoista tuntia maassa. Kovalla pakkasella oli koneisiin ulkopuolinen lämmönlähde.

Kone metsikössä.

Mekaanikko matkustaa siivellä. Oikealla ha odottaa vuoroaan.

Tukikohdan komentopaikka oli alimmasa rakennuksessa, jossa ohjaajien majoitus ja lennonjohto. Isosta entisen kaupan näyteikkunasta oli hyvä seurata koneiden rullausliikennettä oikealla näkyvää tietä ja ylös vievää kiitotielle.

Vasemmalla metsikössä mekaanikkojen telttamajoitus. Tien toisella puolella kone koivikossa. Valtatien takana kaupparakennuksessa komentopaikka ja lennonjohto.

päästäisiin kokeilemaan mihin rahkeemme riittävät. Koskaan aikaisemmin ei oltu lennetty talvella maantietuekikohdista; ei laskeuduttu jäiselle kiitotielle, ei rullattu maantietä pitkin kauaksi kiitotiestä, eikä sijoitettu koneita lumiseen metsään. ERIKOISENA SAAVUTUKSENA VOIDAAN PITÄÄ YÖLENTÖJEN SUORITTAMISTA ERITTÄIN VAATIVISSA OLOSUhteissa.

Kiitotien alue pyrittiin pitämään tyhjänä kaikesta sotilaalliseen toimintaan viittaavasta. Koneet tankattiin aina suojapaikoissa kaukana kiitotiestä. Suoja-paikat valmisteltiin KYLÄN ASUTUKSEN KESKELLE SEKÄ METSÄÄN HAVU-PUIDEN VÄLIIN. Koneet sekä kaikki kalusto pyrittiin pitämään näkymättömissä il-mahyökkäysten varalta, siksi kiinnitettiin erikoista huomiota maastouttamiseen ja naamioimiseen. Naamioin-tiverkot ja vanhat laskuvar-jot olivat mainioita välineitä. Niiden käyttö lisäsi tietenkin työmäärää, mutta henkilöstö oli jo lentueessa palveluksen lomassa perehtynyt menetel-miin.

Reserviläisten kertausharjoitus liittyi tukikohdan toimintaan. Reserviläiset oli koulutettu jo aikaisemmin ja nyt annettiin ennen harjoitusta Rissalassa muuta-man päivän kertaus asioista ja sen jälkeen oltiin valmiit varalaskupaikalle. Asemie-hillä oli mukana 100kg pom-milaatikot (aidot pommit il-man syyttimiä) käsittelyhar-joituksen vuoksi. Jokaiselle lennolle laitettiin koneisiin harjoitusammusvyöt ja aseet puhdistettiin iltaisin.

Reserviläiset olivat hyvin motivoituneita, ja ilman heidän työsuoritustaan ei oma väki olisi riittänyt kolmen tukikohdan miehitykseen.

Koneiden vartiointiin ei ollut erityisiä vartiomiehiä, siksi mekaanikot ja reserviläiset majoituivat koneiden lähelle sotilastelttoihin ja piti-vät koneista huolta. Pakka-nen pysytteli koko ajan 10-20 asteen paikkeilla antaen lisäopetusta toiminnalle.

Vaikka olosuhteet olivat tosi vaativat, niin yhtään lentoa ei tarvinnut perua teknillisen vian takia eikä minkäänlaista vauriota ta-pahtunut maassa eikä ilmas-sa. Tämä kaikki osoitti, että Mig-21 oli suunniteltu toimi-maan erittäin kenttäkelpoise-na kaikissa sääolosuhteissa ja henkilöstö oli huippuun-sa koulutettu hoitaen kaikki vaadittavat tehtävät kiitettävällä tavalla. "MIKKI" oli tasokas kone, jonka vertaista kenttäkelpoisuutensa vuoksi tuskin löytyi tuolloin län-nestä, ei ehkä nykyäänkään. Ähvä (F-tyyppi) lensi vii-meisen lentonsa 17.1.1986, joka sattui olemaan myös 50-vuotissyntymäpäiväni.

TOIMIMME KAHDESSA ERI MAANTIETUKIKOHDASSA

"Penan tukikohta"; kap-teeni Pentti Teulahti (myö-hemm. evl evp lvkom HävLLv11/LapLsto) yliluutnantti Alpo Rinta-opas (maj evp) vääpeli Yrjö Mörsky (ylil evp)

Teknjohtaja vääpeli Martti Hiltunen (kapt evp)

"Sepen tukikohta" kap-teeni Seppo Saharinen (evl evp, lvkom HävLLv 31/ KarLsto)

kapteeni Aku Miettinen (evl evp, esikuntapäällikkö/ KarLstoE)

yliluutnantti Hannu Val-tonen (evl evp, filtri Keski-Suomen

Ilmailumuseon ensimmäinen johtaja)

vääpeli Matti Mörsky

(kapt evp)

vääpeli Juha Rossi (kapt evp, lentokapteeni)

vääpeli Risto Kukkonen (ylil evp)

Teknjohtaja vääpeli Veik-ko Rissanen (sotmest evp)

Päivisin suoritettiin ta-vanomaisia torjuntalentoja, joilla tst-johtaja johti koneet taistelunmukaiseen kos-keutukseen maalikoneiden kanssa. "Sepen tukikohdan" ohjaajat saivat myös yölen-tokoulutuksen. Yölennot mahdollisti se, että maantie-tukikohtia varten oli valmis-tettu matalatehoiset valorivit molemmin puolin kiitotietä. Laskeutumisesta vaativat suu-ruutta tarkkuutta ja keskittymis-kykyä sekä hyvää uskoa omiin kykyihinsä. Laivueen tukikohdassa Kuopiossa oli lennetty monet kerrat yölen-toja, joten taidot oli hankittu jo aikaisemmin. Nyt oltiin vain erikolosuhteissa tal-vikelillä.

Nuorimmilla ohjaajilla oli vain hiukan yli 200 lentotun-tia MG:llä, joten lentotuntei-hin nähden lentoharjoitus oli heille erittäin vaativa. Hyvin he selvisivät.

"Penan tukikohdassa" ei ollut kiitotievaloja ja olin jo ennakkoon pyytänyt saada suorittaa lento-onlähden pi-meältä tieltä omien valon-heittäjien valossa ja mennä Kuopioon laskuun. Laivueen komentaja majuri Pertti Tol-la (KarLston kom, ja myöh. yleisesikunnan päällikkö/ PE) soitti 1.2. iltpäivällä ja sanoi, että voisin perua pyyntöni, mutta saisin kyllä luvan lentoon. Niin tuli len-toonlähde suoritettua pimeäl-tä tieltä koneen omien valon-heittimien valossa. Halusin osoittaa, että tositilanteessa voidaan torjunta- tai tiedus-telulennoille lähteä pimeältä valaisemattomalta tieltä ja mennä päätukikohtaan las-kuun. Radan toisessa päässä

Kahden koneen suojapaikat.

oli auton valot suunnattuna minua kohti, olisi linja käytössä, jos omat valonheittimet sammuisivat. Tukikohdassamme oli kolme konetta ja kolme ohjaajaa, joten nimikkokoneet jokaisella, siksi saimme enempi torjuntalentoharjoituksia naapureihin verrattuna. Minullekin tuli tuona yölentopäivänä neljä lentoa, joka oli tavanomaista enempi tavallisiin lentopäiviin nähden.

Tämä oli viimeisin sotaharjoitukseni KarLstossa, sillä sain siirron Kauhavalle Ilmasotakouluun 8.5. kadettikurssin johtajaksi ja luovutin lentueen päällikön tehtävät kapteeni Seppo Sahariselle. Tuona päivänä laivueen komentaja majuri Pertti Tolla kuskasi minut FM-1 koneella Kauhavalle. Hän sanoi, että vain hänellä on kelpuutus lennättää pois siirtyvä lentueen päällikkö uuteen joukko-osastoonsa. Lappajärven päällä koin suuren yllätyksen, sillä molemmille puolille ilmestyi yhtäkkiä tietämättäni MIG-21 koneet. Näin komiasti haluttiin kunniasaatossa entinen päällikkö saattaa uusiin tehtäviin.

Kentällä oli sotilasläänin komentaja odottamassa puolustusministerin saapumista. Mahtoikohan luulla puolustusministeriä saatettavan?

KarLston komentajana oli eversti Veikko Hietamies. Hän oli kokenut lentäjä, joka oli saanut koelentokoulutuksen kotimaan lisäksi myös Ranskassa. Toiminut sotilasasiamiehenä USA:ssa ja Kanadassa. Tuli lennoston komentajaksi Ilmasotakoulun johtajan paikalta. Hän oli tutustunut Ruotsissa maantietukikohtien toimintaan ja siksi halusi kehittää omaa valmiuttamme, johon tämä Talviharjoitus-72 maantietä liittyi. Tietämän mukaan vastaavia harjoituksia Mig-21F-13 kalustolla ei myöhemmin ole ollut ohjelmassa. Uudemmallalla Mig-21BIS tyyppillä kylläkin. Ehkä ei haluttu ottaa turhia riskejä. Meitä suosi sää siinä mielessä, että oli kova pakkanen, joka antoi kitkaa pyörän ja jään väliin. Nollakelillä olisivat lennot vaikeutuneet huomattavasti, ja lopputulos olisi saattanut olla aivan toinen.

Ilmavoimien entinen komentaja kenraali Rauno Meriö muisteli erästä maantietukikohtharjoitusta 1980. Kenraalievosti Skorikov vieraili Suomessa ja hänet

Koulutustoimiston päällikkö kapt Osmo Koppinen (evl evp kom hävLv 31/KarLsto, kuljetuslaivueen kom) tuli kaksipaikkaisella migillä tarkastamaan "Sepen tukikohdtaa".

viettiin tutustumaan Hirolan maantietukikohtaan. Hän sai seuraavana vuonna ylennyksen marsalkaksi.

Samaan aikaan pidettiin Oulunsalossa ilma-ampumaleiri, mutta sieltä oli käsketty neljä MiGiä Hirolaan. Koneet oli vedetty näkymättömiin metsän suojaan. Seisimme radan päässä, kun koneet saivat lähtökäskyn hälytysluonteisesti. Hirola oli kaikin kentinä, joten koneet jyrivät jälkipolttoneen varsin läheltä meitä. Lisäksi jokaisen koneen kyljessä näkyi ammunnan aiheuttamat nokijuovat.

Se teki vaikutuksen Skorikoviin. Hän kysyikin: "Kuinka monta onnettomuutta teille on sattunut näillä kentillä?" Ei yhtään vastasi Meriö.

Kimmokkeen tälle jutulle sain arkistojen kätkeistä paljastuneen kuvasarjan myötä. Silloinen ilmataktiikan opettaja Ilmasotakoulussa, maj Kalevi Kumpulainen, kävi kuvaamassa opetusmateriaalia tukikohtatoiminnasta. Kuvat olivat olleet kätkeissä kymmeniä vuosia ja alkoivat elää muistoissani. Soittelin lentäjäystävilleni ja palasimme ajassa taaksepäin 45 vuotta, tässä kuvaamaani talviharjoitukseen. Muistitietoni täydentyvät ja totesin kuin kaikki olisi tapahtunut lähes eilispäivänä. Lentäjän ammatin luonne on luonut vahvat veljessiteet ja olimme kuin yhtä perhettä. Lujasta ystävyys on säilynyt vuosikymmenten ajan. Oli mielekiintoista palata kauaksi lentovuosiin ja todeta, että olemme edelleen säilyneet samoina innokkaina lentopölkijä.

Ylii Valtonen päivästä.

Kuvasarja täydentyi Hannu Valtosen ja Yrjö Mörskyn kuvilla.

TOSITARINA

Lentäjillä on tapa lentää porukassa ilman koneita. Eräs vanhempi lentäjä kutsui nuorempia kotiinsa iltaa istumaan. Lentäminen aloitettiin sohvapöydän ääressä. Oli jo suoritettu monta tankkausta ja tunnelma muuttui yhä hilpeämmäksi. Aika vierähti yli puolen yön. Perheen emäntä päätti ottaa johdon käsiinsä sanoen, pojat, nyt koneet halliin ja hallin ovet

kiinni, ja Vexi nukkumaan. Niin loppuivat yölennot sinä yönä.

Halikko 26.4.2017
Muistelija

Pentti Teulahti
everstiluutnantti evp

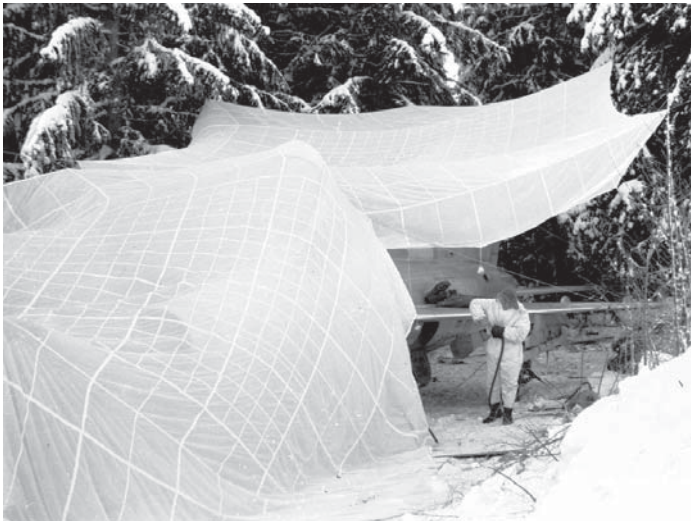
Kapt Pentti Teulahti koneessa mekaanikon avustamana. Koneen omat valonheittimet valaisivat valmisteluja. Naamiolaskuvarjo roikkuu puiden välissä.

Kapt Aku Miettinen rullaamassa jäisellä tiellä lähtöpaikalle. Hän lensi yhden tiedusteluyölennon etelään, tst-johto johti.

Kiitotien pään seisonta-alueella mg-65 saa käynnistysvirtaa akkuautosta, kaapeli koneen alla. Takana vieraileva fougamagister harjoituskone,

Laskuvarjot olivat mainioita naamiointivälineitä.

Vieras kone tuli yllättäen kyläilemään ja sillekin löytyi suojaisa paikka.

Kone laskuvarjon alla kuusikon vieressä.

Kiitotievaloja ei ollut, vain omat valonheittimet valaisivat startissa. Vieressä lennonjohtajan sairausauto valaisee myös. Radan toisessa päässä auton valot näyttivät linjan.

Taistelujen Itsenäinen Isänmaa:

On suvesi saapuneet sataan kertaan

Kun julistettiin Suomen itsenäisyys
löytyi sille luja pohja alta
tuntui varmasti kuluneen iäisyys
siitä kun alkoi vieraan valta

Mutta ei käyneet toteen haaveet
ilman suurta verenvuodatusta
tulivat püloistaan menneen aaveet
nousi viha verinen, musta

Veli veljeä vastaan taisteltiin silloin
kun haettiin Suomelle suuntaa uutta
ei liene synkempää aikaa milloin
ja suurempaa kansalle onnettomuutta

Puolesta aatteen ja oikeutuksen
kävi taistoa punaiset, valkoiset Suomen
sai moni osakseen teloituksen
ennen kuin puhkesi kukka tuomen

Kahtia jakautui silloin kansa
kun Tampereestakin taisteltiin
haki myös maa vielä vapauttansa
se Tartossa vasta vahvistettiin

Suomen kansalle alkoi sovun haku
se lakien säädöllä toimitettiin
oli saatava pois se kaunan maku
süinä melkein myös yhdessä onnistuttiin

Aukesi haavat vielä kerran
kun Lapuan lakia luettiin
piti miettiä jälleen jonkun verran
miten demokratiaa tuettiin

Loppuivat lopulta muilutukset
joilla vasemmisto maahan poljettiin
alkoivat jälleen uudistukset
punamullasta silloin puhuttiin

Alettiin puhalttaa yhteen hüileen
ja olympialaisia odotettiin
e suunnitelmat menivät raskaasti pieleen
ohta talven hangilla taisteltiin

On kerrattu muistot moneen kertaan
lonet hangille soturit urheat jäivät
uolesta maan jotka vuodattiin vertaan
iin kalliiksi tulivat kunnian päivät

Voita urhoja emme me unhoittaa saata
e vaalivat taistellen kalleinta kultaa
otia, uskontoa, isänmaata
aivat ikuisen uneen he peitokseen multaa

He vannoiivat nuorina valansa sotilaan
valmiina viemään sen loppuun saakka
uskoen johdatukseen ja kansojen Jumalaan
jää äidille monelle surujen taakka

Välirauhan aika jäi lyhyeksi
pian jatkosota jo alkoikin
oli kaikilla mielessä ensimmäiseksi
saada menetetyt alueet takaisin

Oli mahtava sotija meillä myötä
kun Saksan aseveljenä kamppailtiin
teki Suomen soturit hyvää työtä
jo kolme kannasta saavutettiin

Oli käytössä kaikki voimavarat
myös kotirintamalla ponnistettiin
piti viljellä naisten peltosarat
kahvin sijasta korviketta keiteltiin

Kohti loppuaan kiihtyi sodan kulku
tuli käsky VF- asemaan
oli pantava viholliselle sulkua
ja se pysäytettiin Tali-Ihantalaan

Raikas rauha Suomi-neitoa pahoin
kun jalka ja käsi katkaistiin
oli mielissä meillä monin tahoin
me liian paljon menetettiin

Jäi kylät tyhjiksi Karjalassa
kun evakot pois sieltä kuljetettiin
ei hylätty heitä Suomen maassa
vaan uusi tulevaisuus rakennettiin

Sai kovia kokea Lapin kansa
kun Saksaa vastaan taisteltiin
menetti moni talonsa ja navettansa
ne sääliä vailla poltettiin

Sotasyylliset joutui tuomiolle
se rauhanehdoissa saneltiin
oli vaikea päätös oikeudelle
näin poliittinen sotakorvaus maksettiin

Vaan säilytti Suomi itsenäisyyden
vaikka paljon verta vuodatettiin
koki kansa uuden yhtenäisyyden
myös vaaran vuosista selviettiin

On suvesi saapuneet sataan kertaan
on taisteltu puolesta isänmaan
ei kaltaistas löydy kun muihin vertaan
sulle onnea näin mä toivottaa saan!

Heimo Martikainen

Nuorista lentäjistä kertovat artikkelit ovat Seppo Takamaan kirjasta "Sotalentäjät".

Kirjaa on saatavana kirjoittajalta puh. 0400 191 914.

Pentti Haapala in memoriam

Pentti syntyi kuusilapsisen kauppiasperheen neljäntenä lapsena. Isä oli takaamassa useita kavereitaan, kun 1920 suuri lama iski perhe joutui suuriin takausvaikeuksiin. Sen seurauksena isä lähti Kanadaan saadakseen rahaa syntyneiden velkojen hoitoon.

Kun rahaa ei kuitenkaan alkanut kuulua, lähti myös äiti sinne. Hän vuokrasi talon ja alkoi pitää asuntola Suomesta tulleille miehille. Hän majoitti heitä laitto ruokaa ja pesi pyykkiä maksua vastaan tietenkin.

Kuuden vuoden kuluttua hän lähetti Suomeen rahaa ja pyysi tätä ostamaan heille maatilan. Tila ostettiin Perkiömäestä. Äiti tuli pari vuotta myöhemmin Suomeen. Lapset olivat jo tässä vaiheessa muuttaneet sijoituspaikoistaan ostetulle tilalle.

Varusmiespalveluksen jälkeen Pentti osallistui Talvisotaan taistelulähetettiin Er. Pion.K:ssa. Taistelupaikat olivat Rajajoki, Summa, Pienpero, Tali, Säkkijärvi ja Vilojoki. Jatkosodan hän osallistui niinkään taistelulähetettiin JR 37:ssä. Taistelupaikat olivat Ruskealan Särkisyry, missä hän haavoittui. Häntä meni vasen käsi olkavarresta poikki.

Haavoittuminen tapahtui 19.07.1941. Hän ehti palvela 1v 12pv. Sotilasarvoltaan hän oli korpraali.

Toipumisen jälkeen Pentti olisi hyvin maanviljelijä, mutta monet työt olivat hyvin vaikeita yksikäselle miehelle. Niinpä hän sisarensa ehdotuksesta pyrki Vaasan Kaupakouluun, jonne myös pääsi. Sieltä saamiensa hyvien arvosanojen jälkeen hän jatkoi Kauppaopistoon.

Sen jälkeen hän pyrki Turkuun Kauppakorkeaan, jonne hänet hyväksyttiin. Hän ei kuitenkaan saanut opiskelua varten pankista lainaa ja hänen oli pakko lopettaa sillä opinnot.

Hyvän ruotsinkielen taitonsa turvin hän kävi kysymässä opiskelupaikkaa Åbo Landsbrukläroverkistä, mistä hän sai opiskelupaikan. Siellä järjestyi myös opiskeluun tarvittavat varat. Hän valmistui sieltä agrologiksi.

Opintojen jälkeen hän palasi kotinsa Alahärmään. Jo samana kesänä hänen opistokaverinsa tuli kertomaan Pentille, että Seinäjoella Verotimistossa on auki verovalmistelijan paikka. Kaveri pyysi Pentin todistuksia mukaansa ja vei ne verotimistöön, mistä tuli ilmoitus työpaikasta. Viiden vuoden jälkeen taas yksi opistokaveri pyysi häntä konttoripäälliköksi Pohjanmaan Kauppiaille.

Sieltä hän haki paikka Koiviston Autoliikkeeseen konttoripäälliköksi ja hän myös sai sen paikan. Koivisto myi GM-merkin autoja. Jossain vaiheessa taas yksi vakuutuslalla työskennellyt opistokaveri ilmoitti Pentille, että mene Ouluun GM autoja myyvään Oulun Autoliikkeeseen, siellä on auki apulaisjohtajan paikka. He ottavat sinut työhaastatteluun. Hän meni ja sai paikan. Siellä hän palveli viimeiset 18 vuotta, eläikään asti.

1960 Pentti avioitui Pirkko Härmäsen kanssa. Pirkko kuoli 2009. Vuoden 2015 Puolison kuoleman jälkeen

Pentti asui yksin kotonaan vuoden 2015 Joulukuun alkuun, jolloin hän meni Kivipuron Kuntoutuskotiin terveyden alkaessa heikentyä. Heidän molemmat on haudattu Alahärmän hautausmaalle.

Matti Orrenmaa

Pentti Haapala s.04.04.1917 Alahärmä, k.23.03.2017 Seinäjoki Kivipuro.

Pietilä piti lentämisestä

Veikko Pietilä syntyi 14.7.1918 Limingassa ja palveli 1937-38 asevelvollisena Ilmailukoulussa saaden apumekaanikon koulutuksen. Pietilän palvelus jatkui JR 26:ssa, josta hän anoi Ilmasotakoulussa (sotakoulun nimi ehti muuttua) Sotahajajakurssi 2:lle. Pietilä menestyi tuolla kolmen kuukauden kestäneellä kurssilla hyvin, sillä kapteeni Kurt Riitjärven lentopalveluksesta Pietilälle antamat 13 arvosanaa asetuivat välille 7.75 - 9.00. Kurssin päätyttyä Pietilä komennettiin jatkokoulutukseen T-LeLv 35:een, jossa hänen lentosuorituksensa Fokker D.XXI -hävittäjällä oli lentueenpäällikkö Jorma Visapää oli arvioinut alusta loppuun arvosanalla: hyvä.

Talvisodan taisteluihin Veikko Pietilä ei ehtinyt, mutta jatkosodassa hän toimi TLeLv 16:n tiedustelulentäjänä, ja tuolloin hänelle myönnettiin Suomen lentomerkki n:o 848, jonka sai kiinnittää asetakkinsa vasemman taskun keski-kohtaan. Jatkosodan loppuvaiheen Veikko Pietilä lensi PLLeLv 46:n eri tyyppisten pommikoneiden ohjaajana.

Pietilä lensi useilla eri konetyypeillä, jotka olivat suoritusjärjestyksessä Smolik, Sääski, Viima, Tuisku, De Havilland Moth, Gloster Gauntlet, Junkers W.34, Pyyry, Bristol Bulldog, Fokker D. XXI, Fokker C.X, Westland Lysander sekä pommikoneet: Bristol Blenheim, Tupolev SB -2, Iljushin DB-3M ja Dornier Do17z, aikamoinen konekavalkadi!

Ilmavoimissa Pietilä lensi edellä mainituilla konetyypeillä yhteensä 328 tuntia, ja hänen lennoistaan on 60 merkitty sotalennoiksi Itä-Karjalassa ja Karjalan sekä Maaselän kannaksella.

Dornier-pommittajalla (DN-52) tehtiin PLLeLv 46:n viimeinen jatkosodan sotalento, jolla lennolla koneen päällikkönä toimi vänrikki Alpo Lappalainen, ohjaajana kersantti Veikko Pietilä, sähköttäjänä korpraali Tapio Luomala ja konekivääriam-
pujana kersantti Jouko Ilkka.

Tuona vuoden 1944 jo hämartyvässä elokuun 20. päivän iltana puotettiin "propagandapommeja" Vuosalmen sillanpääsemaan. Pahaksi onneksi kone joutui 2000 metrin viihollisen valonheittimien keilaan ja sai vastaansa erittäin vomakasta ilmatorjuntatulta, jonka pahoilta osumilta kuitenkin välttyttiin. Lento kesti kaksi tuntia ja kymmenen minuut-

Veikko Pietilä.

tia, ja kotitukikohtaan (rajan taakse jäänyt Mensuvaara) päästiin ehjin nahoin.

Viimeiseksi lennoksi ilmavoimissa on Pietilän lentopäiväkirjaan merkitty lento Tuiskulla Luonettjärveltä Ouluun 2.11.1944. Lento, jolla matkustajana oli ollut sotamies Lehtonen, oli kaikesta päätellen Veikko Pietilän ns. "siviililento".

Sota-ansioistaan ylikersantti Veikko Pietilälle myönnettiin 1. ja 2. lk:n Vapaudenmitalit sekä Mm 39-40 ja Mm 41-44.

Veikko Pietilän lentoasiakirjoja selaillessani tuli eteeni hänen kauhavalaisen tähystävännäriksi Mauri Kallion kanssa suorittamansa lennot Fokker C.X -tiedustelukoneella, joilla lennoilla miehet olivat tiedustelleet, valokuvanneet ja pommittaneetkin Maaselän kohteita parikymmentä kertaa. Samat lennot löysin Kauhavalla elämäntyönä eläinlääkärinä tehneen, vuonna 2000 edesmenneen Mauri Kallionkin lentopäiväkirjan sivuilta.

Siviiliin terveenä päästyään Veikko Pietilä aloitti maanviljelijänä kotitilallaan Limingassa, mutta hänen mielessään kangastelivat yhä ilmailuasit ja lentäminen. Pietilä ottikin yhteyttä sodan aikaiseen lentuekaveriinsa, oululaiseen Esko Tervoon, monessa kiperässä paikassa pommikoneen k-ampujana jatkosotansa taistelleeseen mieheen, ja ehdotti tälle yhteisen "lentoliikenneryhtymän" perustamista. Kun mukaan saatiin kolmanneksi Hugo Estama

-niminen, vuonna 1915 syntynyt rakennusmestari, alkoi asia ottaa tulta. Estama oli Pietilän ja Tervon tavoin palvelut asevelvollisena Ilmasotakoulussa, saanut apumekaanikon koulutuksen, mutta koulutettu sittemmin myös ohjaajaksi sekä talvisodan aikana lennonopettajaksi. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmailutoimistossa työskentelevään Estaman sotalentäjäkaveriin Kaarlo Temmekseen otettiin yhteyttä ja saatiin hänet lupautumaan perustettavan liikelentoyhtiön vahvaksi taustatuksi. Temmeksen suosituksesta hankittiin yhtiön ensimmäiseksi lentokoneeksi KZ VII -Lärkan, nelipaikkainen kannuspyörä-/vesitasokone, jonka Temmes ja Pietilä lensivät kesäkuussa 1948 Tanskasta Suomeen. Liiketoimet Leivolla aloitettiin samana vuonna Kauhavan Lentäjien Juhannusjuhlan yleisölennätyksillä (ensimmäinen kirjoittajan kokemana juhanuslentoa) jonne innokkaita lennätettäviä kerääntyi niin paljon, että 15 minuutin lennot piti muuttaa viiden minuutin pituisiksi, ja hyvää tulosta tehtiin "100 markan hinnalla lennätettävää henkilöä kohti". Lentäjät saivat suorittaakseen ns. kelirikollennot Hailuotoon, mistä tulikin Tilauslento Oy:n kannattava liiketoimi. Lentoyhtiö koulutti myös joitakin lento-oppilaita, joista ensimmäinen oli oman yrityksen Esko Tervo ollen Suomen ensimmäinen sodan jälkeen koulutettu yksityislentäjä. Yhtiöllä oli lento-

toimissaan hyvä onni, mutta paha kolhu sattui 24.8.1957 yhtiön "lippulaivan" (OH-KZA) törmättyä ilmassa Oritkarin lentopaikalla purjelentokoneiden hinausvajiin, yhden henkilön saadessa surmansa. Yhtiön toiminta jatkui kuitenkin menestyksekkäänä, kunnes Veikko Pietilä taksiluvan saatuaan jäi toiminnasta pois, eikä Esko Tervonkaan aika enää riittänyt lentotoimiin. Hugo Estama jatkoi ja hänen veljensä Eino, joka myös oli aloittanut lentäjäammattissa jo vuonna 1949. Estaman veljeksistä myös Evald oli entinen sotalentäjä, mutta kouluttautunut metsähoitajaksi ja toiminut sittemmin Oulun kaupungin metsäpäällikkönä. Evald Estamaan kirjoittaja tutustui varsin erikoisella tavalla. Palvelin Oulun Ilmatorjuntapatteriston komentajana 1981-83, jolloin muuten erinomaisen joukko-osaston varusmiehet olivat "täysin vahingossa" katkaissut maastoharjoituksessa Oulun kaupungin istutusmetsästä muutamia "ranteenvahvuisia lehtikuisia" ja tehneet niistä pariin teltaansa nurkkasalat! Tämähän ei tietenkään käynyt päinsä, ja allekirjoittanut saikin metsähoitajalta kiukkuisen "kutsun" saapua mitä pikimmin kaupungintalolle tuota asiaa selvittämään. Tapasin vakavahkoilmeisen metsäpäällikön, mutta kun ilmeni, että olin syntyperältäni kauhavalainen ja hän käynyt syntymäpaikaltaan sotaohjaajakurssin, heitimme Estaman esityksestä tittelit pois. Istuin sitten tämän Evaldin kanssa sulassa sovussa kaupunginjohtaja Ilmo Paanan seurana kaupungintalon kahvipöytään, ja totesimme yksissä tuumin lehtikuusi-ongelmammekin tulleen sillä istumalla parhain päin ratkaistuksi.

Veikko Pietilä en mies mieheen tuntenut, mutta tiesin hänet ja olin hänestä kuullut, sillä meillä oli Limingassa useita yhteisiä tuttavuuksia ja kuulumme olleen pari kertaa vieraina samoissa tilaisuuksissakin. Hänen lentopäiväkirjaansa selailtuani olen vasta nyt saanut tutustua useita satoja tunteja lentokoneen ohjaimissa istuneeseen ja rehdiksi mainittuun liminkalaiseen mieheen, joka piti lentämisestä ja jolle ilmailu oli iso osa elämää.

Veikko Vilhelm Pietilä kuoli kotopitäjässään Limin-
gassa 12. huhtikuuta 1991.

Vänrikin laskuvarjohyppy epäonnistui

Vänrikki Reino Ilmonen palveli jatkosodan alkaessa kapteeni Sven-Erik Sirenin komentaman Lentolaivue 28:n ohjaajana. Hän startasi Varkauden eteläpuolella sijaitsevalta Joroisten lentokentältä ranskalaisvalmisteisella Morane-Saulnier -hävittäjällä aamulla 10. elokuuta 1941 laivueenkommentajansa siivellä tiedustelulennolle Laatokan luoteispuolelle, Sortavalaan johtavan maantien suuntaan. Voimakkaan ilmatorjunnan vuoksi Ilmonen oli joutunut eroon johtokoneestaan, mutta ollut kohta radioyhteydessä maa-asemaan kertoen ilmatorjunnan tulittavan ja hattaroiden tulevan kovin lähelle. Muutamia minuutteja myöhemmin Ilmonen oli ilmoittanut koneensa moottorin kierrosluvun laskevan ja olevansa pakotettu pudottamaan korkeutta. Ilmassa samaan aikaan ollut Ilmosen laivuekaveri, luutnantti Jouko Myllymäki, oli kuullut Ilmosen radioviestin ja kehottanut häntä hyppäämään, johon Ilmonen olikin vastannut: "Suljen radion ja hyppään". Tämän jälkeen Myllymäki ei ollut kuullut Ilmosta mitään, mutta kertonut lentokoneen palavan Uukuniemen lähellä sijaitsevan Korpijärven rannalla (nyk. valtakunnan rajan kohdalla).

Reino Ilmonen kohtaloksi tuli mitä ilmeisimmin vihollisen ilmatorjunnasta Morane-Saulnier -hävittäjässä tärkeisiin osiin tullut osuma. Maastossa suorituksissa etsinnöissä ei tuhoutunutta konetta heti löydetty, vaan vasta joitakin aikoja myöhemmin. Vänrikki Ilmosen ruumis oli ollut hyllyn lähellä ja luultavaa on, että Ilmonen oli lentokoneesta hypätessään takertunut laskuvarjosta hävittäjäkoneensa peräsiiniin kohtalokkain seurauksin.

Reino Evert Ilmonen syntyi 8.4.1915 Helsingin maalaiskunnassa ja kävi 5/8 luokkaa Forssan yhteiskoulua. Asemiespalveluksensa ja apumekaanikkokurssin LAs 2:ssa suorittettuaan hän kävi Mekaanikkokoulun vuoden pituisen kurssin ja toimi sen suorittettuaan alun kolmatta vuotta lentokonemekaanikkona. Hänen mielensä paloi ohjaajaksi ja hän tulikin hyväksytyksi Ilmasotakoulun Res.AOK 5:lle, jonka 12.8.1939 päätyttyä, kävi AOK 9:n kursisikavereinaan jatkosodan ilmataisteluissa terävät haukan kyntensä näyttäneet Urho Lehtovaara ja

Vänrikki Reino Ilmonen.

Antti Tani. Reservilentäjätodistuksen Reino Ilmonen sai 17.8.1939 ja Suomen lentomerkki n:o 610 hänelle myönnettiin joulukuussa 1939.

Ilmasotakoulun Aliupseeriohjaajakoulun Kronikassa (säätösyistä mustekynällä kirjoitettu) on Ilmosen kerrottu olevan naimisissa ja hänen erikoisharrastuksensa olevan "murtomaa-hiihto". Tulevista hiihtomenestyksistään hän oli jo etukäteen laatinut hiihtäjäesittelykseen iskevän sanaparin: "Ilmonen-Finland". Lento-oppilas Reino Ilmonen näyttää menestyneen kurssillaan hyvin, sillä mm. Res.AOK:ltaan hän on selviytynyt sijalle 2/23. Ja... kun hän on ollut myös erinomainen ja hyvän käsialan omannut kirjoittaja, hänen opinto- ja lentokirjojensa lueskelemisesta tutkija suorastaan nauttii.

LeR 2:sta Ilmonen komennettiin UK 48:n pioneerilinjalle Niinisaloon. RUK:n kurssijulkaisuun (josta näkyy pioneerilinnan yhtenä kouluttajana olleen kauhavalaisintyinen upseerikokelas Ahto Virrankoski, "vankkaa tekoa oleva ikiteekkari") on oppilas Ilmonen kirjoittanut kertomuksen "Lentäjäkohtalo maaliskuulla", jossa eräs luutnantti K ja "etelämaalista avuksemme tullut lentäjä Diego" sekä kirjoittaja pääsevät kosketukseen vihollisen pommitajiin samalla, kun heidän kimppuunsa käy punailmavoimien "Tsaikkoja satamalla". Diegon kone saa osuman ja painuu pys-

täsyöksyllä pintaan yrittäen pakkolaskua järven jälle, mutta ajaa ympäri ja menehtyy "vuodattaen verensä viitavalkoiselle Pohjolan hangel" (menehtynyt lentäjä oli italialainen Diego Manzocchi, joka osuman saatuaan oli yrittänyt pakkolaskua lumiselle talvitielelle, mutta koneensa mentyä ympäri tukehtunut lumeen).

Pioneerilinnan kurssijulkaisussa Ilmosella mainitaan olleen "miellyttävä olemus, siniset housut ja ruskeat saappaat". Kaikesta edellä mainitusta päätellen Reino "Repe" Ilmosta voisi luonnehtia englannin kielen sanalla smart merkityksessä: tyylikäs/terävä. Reino Ilmonen ylennettiin RUK:n käytyään vänrikiksi itsenäisyyspäivänä 1940.

Ilmonen lensi yhteensä 253 tuntia, joista lennoista Lentolaivue 28:ssa parisenkymmentä oli sotalentoja Karjalan kannaksella kunnes hän tuli lentäjäuransa päätepesteseen. Ilmosen lentopäiväkirjan viimeiseltä sivulta on luettavissa laivueenkommentaja S-E. Sirenin hänelle kirjoittamat muistot: "Kauunis on lentäjä vaipua silloin, kun vapauden aamu koittaa. Hellien vaalii isänmaa vapauttajiensa muistoa".

Reino Ilmonen oli kauhavalalaisen Vellamo (Siiri) Järvenpään aviopuoliso ja Järvenpään Puukkotehtaan toimitusjohtajana myöhemmin toimineen Mikko Ilmosen (1939-2002) isä. Mikäli hän olisi selviytynyt sodasta olisi hänestä tullut Tuula Ilmosen (os. Luomala) appi.

Toinen lentäjäkohtalo: Kun Reino Ilmosen turmasta oli kulunut reilu viikko, joutui edellä mainittu "kauhajokinen" Jouko Myllymäki punailmavoimien Polikarpov I -153 Tsaikan alasampumaksi. Pinteestä hän kuitenkin pelasti laskuvarjohyppyllä. Onni ei ollut Jokke Myllymäelle enää suopea 25.6.1944, jolloin hänen Messerschmitt-hävittäjäänsä oli kadonnut kapteeni Hasse Windin johtamasta parvesta. Selvyyttä katoamiseen ei saatu, koska viholliskoneita ei oltu alueella havaittu ja koska ohjaaja ei ollut moottorihäiriöstäkään ilmoittanut, epäiltiin Myllymäen tulleen joko ilmatorjunnan alasampumaksi tai törmänneen matalapilvisessä kelissä jonkun korkean mäen rinteeseen. Konetta oli etsitty tuloksetta, kunnes Myllymäen tykistössä palveluttu Eero-veli oli löytänyt noin kuukauden verran etsintöjen päätyttyä MT -221:n jäännökset eräältä kalliolta Ihantalan taistelualueen maastosta (koneesta oli käyty ottamassa metallia sotamuseoihin, mutta kukaan ei ollut huomannut konehylystä ilmoitella eteen päin).

Lentäjä-veljensä vähäisistä jäännöksistä velimies oli tehnyt pienen kääron toimittakseen sen vainajan kotiseurakunnan sankarihautaan, kertoo lentäjämuistelmassaan Jorma Karhunen, jolle Eero Myllymäki oli käynyt ilmoittautumassa veljensä ja hänen hävittäjäkoneensa jäännökset löydettyään.

Pikku-Väinö ja vänkärin välineet

Väinölässä kaikki enemmänkin kuin hyvin. sataa tihuuttaa ja pohjoistuuli puhalttaa. Lämpöä ei saada edes viinasta. valtakunnan lahjakkaat päättäjät ovat innoissaan. Ei yhtään lennokkiloukkausta Ison Igorin isosta territorista moneen viikkoon. Isänmaan päättäjälahjakkuudet saavat kerrankin keskittyä kaikista oleellisimpiin kysymyksiin.

On historiallisen alkoholilainsäädännön uusimisen aika. Turhaan eivät ole tulleet valituiksi nämä isänmaan lahjakkaat päättäjät-toivot. He jos ketkä osaavat keskittyä Väinölän merkittävimpiin haasteisiin uupumattomalla innolla ja päättäväisyydellä. Sopassa ovat mukana etenkin puolueet: Maaseudun Isäntämiehet ja Persjalkasten Puolue. Heiltä ei lahjakkuuksia puutu, sen ovat lukemattomat Väinölän alustalaiset äänestyskokeissa hartain mielin, synkkä ilme otsallansa päättäneet. Ja tulos on sen mukainen. Heillä on äänestäjien mandaatti ja sitä auliuden ja älyn viittaa he kantavat urhoollisina läpi alkukesän tuimien viimojen.

Väinölän itsenäisyyden 100-vuotiselle taipaleelle ei voikaan loihkia sopivampaa temaa, kuin se, että saako anniskeluravintolassa 4 vai 5:n centin ryyppyä tarjoilla vaiko ei. Tai, että voiko viinakauppa olla auki tunnin pidempään. Tai voiko joku pienpanimo myydä itse omia tuotteitaan. Näihin tärkeisiin, koko Väinölän perustavaa laatua oleviin turvallisuus ja hyvinvointikysymyksiin joutuvat nämä alustalaisten viisaudessaan valitsevat edusmiehet ja naiset vastaamaan intelligenssinsä puitteissa.

Loogisuus on uskomatonta ja kaunista. Papa Georgios ja kumppanit toivovat, että kukkaron nyörejä vielä edes kerran löysennettäisiin ja Väinölän alustalaiset ymmärtäisivät tämän ikitärkeän asian.

Entäs sitten Abut ja Ahmetit. kuka päättää heidän sutkean tilanteensa jatkumisesta. Osa näistä viattomista lähti vapauttamaan ja puolustamaan hengen heimolaisiaan ja kun murhe murhatöissä alkoi painaa, piti päästä takaisin Väinölän lihapatojen ääreen. Onneksi heidät otettiin ilolla vastaan, kuten heille vääräuskoisten kirjassa auliusti kehoitetaan tekemään. Tähän ihanaan avulaisuuteen ovat ansiokkaasti osallistuneet myös Solisalaritit, Nuor-otto-villeläiset, kansan nouseva toivo, tuulivoimalaisten puolue.

Toisin sanoen: Ei hätää valtakunnassa. Alkoholi-prosentteja pohtiessa kohti 100-vuotista itsenäistä Juhannusta!

TERVETULOA!

Suomen Jääkärimuseo

Uudistettu näyttely!

Jääkärintie 80

62420 Korttesjärvi

Avoinna ti-su klo 11-17

SUOMEN JÄÄKÄRIMUSEO

p. 040 1484 420, 040 3566 810

www.kauhava.fi/jaakarimuseo, www.kauhava.fi/museot

MPK:n PAUHA17 -harjoitus edisti kokonaisturvallisuutta

Pauha-harjoituksilla on jo pitkä perinne aina huhtikuun toiseksi viimeisenä viikonloppuna. Järjestyksessään 17. koulutustapahtuma järjestettiin Kokkolan Lohtajalla, Vattajan ampuma- ja harjoitusalueella 21.-23.4. Nyt johtovastuu oli eteläpohjalaisilla, Seinäjoen koulutuspaikan sitoutuneilla reserviläisillä. Myös Vaasan ja Kokkolan koulutuspaikkojen aktiivit olivat kiinteästi mukana esikunta-, kurssinjohtaja- ja kouluttajatehtävissä. Harjoituksen johtajana toimi reservin majuri **Heikki Kuoppala** Lappajärveltä.

PAUHA17:n pääpaino oli paikallisjoukkojen koulutuksessa, ja harjoituksen toiminnot toteutettiin paikallispataljoonan johdon konseptilla. Koulutustapahtumia ja kursseja oli kaikkiaan 18, ja niille osallistui 343 henkilöä, joista suuri osa oli Puolustusvoimien vapaaehtoiseen harjoitukseen (VEH) kutsuttuja reserviläisiä.

Puolustusvoimien tilaamien sotilaallisten kurssien kouluttajina toimivat MPK:n Pohjanmaan maanpuolustuspäiriin reserviläiset, joilla on Puolustusvoimien myöntämät kouluttajaoikeudet. PV:n valvojat tulivat Pohjanmaan aluetoimistolta Vaasasta.

Toimintaa kaikilla kolmella osa-alueella

Tukialueen taistelua harjoitettiin kolmella eritasoisella kurssilla, joilla muun muassa ammuttiin kertasingoilla ja PKM-konekivääreillä. Muita sotilaallisia koulutusta-

Saattuetoimintakurssi, jonka johti Hannu Maunula. Tämä harjoite on nimeltään Bloody nose. Siinä ryhmä on törmännyt viholliseen, ja nyt suoritetaan perääntyminen. Kuvassa juokseva taistelija huutaa: "Viimeinen mies!", jolloin suojaava mies aloittaa tulituksen kohti vihollista. (Kuva: Pasi Lindroos)

pähtumia olivat kuljetuksen suojaus, paikallispataljoonan esikuntatyöskentely ja ns. reserviläispäivä, jonne kutsutut sijoituskelpoiset nuoret reserviläiset pääsivät ampumaan ja tutustumaan

muiden kurssien toimintaan.

Sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta annettiin alueturvallisuudessa, eloonjäämisessä (SERE A -kokonaisuuden 1. osa), joukkojen perustamisessa,

joukko- ja sektorivalvonnassa, esikunnan reservinä toimimisessa ja sotilaskuljetuksessa.

Nuoret pääsivät tutustumaan Puolustusvoimien toi-

mintaan ja harjoittelemaan maastossa selviytymistä neljän joukkueen voimin. Myös sotilaskotitoimijat kertosivat harjoituksen varautumis- ja turvallisuuskoulutuksessa omaa poikkeusolojen toimintaansa.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen henki elää ja voi hyvin koko Pohjanmaan alueella

PAUHA17-harjoituksen erikoisuutena oli mukana neljä juuri äskettäin kotiutunutta rouva vänrikkiä, jotka paitsi tutustuivat suuren vapaaehtoisen maanpuolustusharjoituksen rakentamiseen ja toimintaan, myös kouluttivat nuorten kurseilla.

Pauha-harjoituksissa on aina vahva yhteenkuuluvuuden ja yhdessä tekemisen henki, voimanaan reilu ja suora pohjalaisuus. Syvä toveruus ja luottamus toisiin muodostaa toimintakykyisen joukon, ja ilahduttavasti mukana on aina uusia vereksiä voimia, jotka takaavat vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen jatkuvuuden.

PAUHA17:n johtaja, reservin majuri Heikki Kuoppala, oli tyytyväinen aikai-

semmissa harjoituksissa yhteen hioutuneen aktiivisen toimijakaartin osaamiseen ja motivaatioon viedä läpi iso ja vaativa koulutustapahtuma.

Palkitsemiset

Pauha-harjoituksissa on muodostunut perinteeksi lauantai-illan lipunlasku ja kurssilaisten palkitsemiset. Leiriaukio täyttyi kurssilaisista, kouluttajista, esikunnan väestä ja vieraista, joita tällä kertaa oli Västerbottens Hemvärnet'istä. Vain ampuvat kurssit olivat maastossa omilla harjoitusalueillaan.

Useista osallistumisista palkittiin:

Tattari Terho (15 kertaa), Laide Erkki, Strandvall Rodney ja Wikman Christer (10 kertaa) ja Korhonen Hannu, Makkonen Esa, Lepänhaara Timo, Uusi-Kokko Matti, Ojaniemi Jarkko ja Lindholm Patrik (5 kertaa).

Pohjanmaan maanpuolustuspäiriissä järjestettävistä koulutuksista voit lukea lisää osoitteesta www.mpk.fi/Pohjanmaa

Teksti: **Jouko Liikanen**

Seinäjoen SEDU:n vartijaopiskelijat huolehtivat kiitettävästi PAUHA17:n alueturvallisuudesta yötä päivää. (Kuva: Jouko Liikanen)

Kommelinpakan hiekkadyneillä ammuttiin PKM-konekivääreillä 120 - 250 metrin etäisyydelle sijoitettuihin kaatuviin maalitauluihin, janttereihin. Reserviläiskouluttajat Jänkä, Suvanto ja Tunkkari hallitsivat tehtävänsä kiitettävästi. (Kuva: Jouko Liikanen)

Lauantaiamun räntäsade ja kolea merituu ei lannistanut nuorimpia kurssilaisia, sillä lämmittävät tulet osattiin tehdä omatoimisesti. (Kuva: Jouko Liikanen)

Raatteen marssi

Perinteinen Raatteen Marssi Kainuun sotahistoriallisissa maisemissa 27.5.2017, jo 20:n kerran ja nyt marssittiin teemalla Suomi 100 vuotta.

Matkan järjestelyistä vastasi Kälviän Reserviläiset, vahvistettuna Keski-Pohjanmaan vapaaehtoisilla Raate faneilla. Matkajohtajana totuttuun tapaan Kainuun kasvatti Simo Säippä, ”vääpeleinä” Aaron Mustajärvi ja Eero Muhonen. Kuljetusvastausta hoiteli puheenjohtaja-liikennöitsijä Antti Vieri, ammattilaisen oteella ja rutiniilla.

Hiukan oli aikainen herätys, etenkin näin Lauan-taiaamua ajatellen? Kello 2.00 herätys ja liikkeelle kello 3.00 Heinolankaaren ABC:tä. Herätettiin siinä samalla ”kukko laulamaan sekä se sika piereskele-mään”. Suuntasimme keulan kohden Kälviää. Sieltä lisää matkalaisia rattaille ja lähtö kohden Kainuun maisemia, kellon viisariden näytellessä 4:n aikoja. Viimeinen mutta ei vähäisin matkalainen kyytiin Sievistä, sitten taas menoksi.

Noin kello 7.00 paikka Kontiomäen Shell, siellä tarjolla aiemmin tilattu aamupala ja muut tarvittavat toimenpiteet, sitten taas jatketaan kohden Suomussalmea ja Raatteenporttia.

Hyvissä ajoissa olimme Raatteenportissa, tunnistei-

den jako ja turvaohjeiden kuulemiset. Varustautumassa marssin haasteisiin ja siirtymiseen Raatteen rajapuomille. Siellä kenttähartaus Kuopion hiippakunnan piispa Jari Jolkkonen, jonka jälkeen kävelen rajalinjalle, sieltä lähtökäsky kello 11 ja 20??

Tavallisuudesta poiketen marssin lähtö tapahtui valtakunnan rajalta, sieltä ”täyskäännös oikeaan päin” ja matka jatkuu kohden Raatteenporttia hieman tavallisuudesta poiketen, sattuneesta syystä! ”Mikäli joku ei aijo tai ymmärrä täyskäännöstä suorittaa, niin ottakaa hihasta kiinni ja ohjatkaa oikeaan suuntaan”, oli Kainuun rajavartioston päällikön antama ohjeistus! Purasjoen asemapaikalla ruokailu ja voimien keräämiset marssin viimeiseen ponnistukseen! Niin kuin aiemminkin, jopa joo ja niitä juottopaikkoja oli matkan varrella riittämiin, eipä pääsyt janokaan yllättämään!

Ennätysmäärä osallistujia oli ilmoittautunut mukaan, eli 580 rohkeaa lähti suoritamaan haastavaa marssia, ja kokemaan historian siipien havinaa? Osallistujien määrä oli marssin historian suurin, jopa pienoinen yllätys? Kainuun kevät oli reilusti myöhässä, lunta löytyi hiihtokeleihin saakka. Suoritus tiestöt ja urat olivat kui-

Seppelleen lasku Suomussalmen sankarihaudalle.

tenkin kohtuullisen hyvissä kunnossa, kaikille liikunta-muodoille. Kun säänhaltijatkin olivat suosiolliset, niin mikäpä siinä oli liikuntaa harrastaessa. Pilvipoutainen -3 asteen pakkasesta + 5:n asteen lämpöön. Kun sitten Sunnuntaina kotimatkalla satoi vaihteeksi vettä ja räntää, koko paluumatkamme ajan, hatun nosto säänhaltijalle!

Hyvissä ajoissa olivat marssin haasteet selvitetty ja kaikki käyneet kumartamassa muisto mitalinsa historiallisesta suorituksesta. Kuivaa vaatetusta ylle ja pientä juomaa ja purtavaa elimistöön,

ohjelma jatkuu osaltamme suunnitelmien mukaan. Suoritettiin kunniakäynnit Suomussalmen hautausmaalla sekä sankarihautausmaan muistomerkillä, seppelleen lasku sotilaallisiin menoihin. Historiallisen Kaleva baari/ravintola juomaa ym tarpeellista ja porukkalottoa kehiin, matka jatkuu Ämmänsaaren Tokmannille ostoksille. Viimein saavumme Hotelli Kiannon Kuohuun, ottamaan huoneet vastaan, saunaan ja ansaittua vapaailtaa viettämään.

Sunnuntai ja 28.5 kaikki ovat käyneet aamupalalla, sekä huoneet luovutettuna,

valmiina lähtemään päivän haasteisiin. Ensimmäinen tauko Kontiomäellä, ostoksia ja katselua kunnes matka jatkuu kohden Kajaania.

Kello 11 aikoina Kajaanis, tutustutaan vasta viimekesänä avattuun Ase & Varuste museoon. Miellyttävä yllätys oli tarjolla, suosittelimme käyntiä paikalla tutustumassa jos paikakunnalla liikutte! Noin reilun tunnin kuluttua matka jatkuu eteenpäin, nyt pysähdys Nuottijärvellä, sieltä kalakukkoja sekä muuta maukasta kotiin vietäväksi.

Kärsämäellä tauko vesisateen vihmossa ja tuulen

tuivertuessa, Juustoportissa kahvittelut ja jotakin pientä ostosta kotiin vietäväksi. Jälleen matka jatkuu, Sievissä poistuu yksi matkalaisistamme, meidän muiden on jatkaminen eteenpäin. Viimeinen pysähdys Kälviän ST:1, tässä voidaan jo todeta matkan päättyneeksi, vain 5 henkilöä jatkaa Kokkolaan ABC Heinolankaaren, kello näyttelee vaille neljää!

Näin on jälleen yksi Raatteen marssi marssittu, eipä muuta kuin mukavaa ja lämmintä kesää kaikille!

Tekstiä ja kuvaa
Eero Muhonen.

Autoilta Kokkolan Käyttöautolla

Matti Lukkarila ja Lars Suomela olivat kutsuneet Autokilta/reserviläiset, sekä muut asiasta kiinnostuneet keskustelemaan ja kuuntelemaan autoilun ajankohtaisia kuulumisia, seuraamaan mielenkiintoista BMW X-drive näytöstä, ja nauttimaan pullakahveista.

Aloitettiin tilaisuus istumalla BMW neliveto maasturin rattailua, tuntea takamuksisuutta kuinka be-mari keinahtelee testiradan telineillä! Siitä jatketaan kahvikupin ääreen kuunte-

lemaan ja keskustelemaan liikenteen uusista visioista, Lars ja Matti johdattelivat keskusteluja ja vastailivat kysymyksiimme.

Illan kohokohtana oli paikallisjohtajan Juha Vainion-pään esitelmä. Aiheena oli autokaluston ja liikkumisen tulevaisuuden visioita. Osa laitteista on jo ollut käytössä meillä. Esimerkkinä voitaisiin mainita muutamia laitteita, peruutustutkat ja kamerat, kaistavahdit, ajonopeuden tarkkailuautomaatiikka, ja kaikkea muuta

ajankohtaista turvallisuutta silmällä pitäen.

Hybridi- ja, sähköautot ovat olleet käytössä jo muutamia vuosia. Robottiautoa odotellaan jossakin 2022 vuosiluvulla yleistyväksi? Kysymykseksi jäi, mihin meitä niin sanottuja kuljettajia oikein tarvitaan?? Meitä ihmispoloisia on voinut kautta maailman historian puhumalla johdella toimimaan, nyt autot tekevät saman, kertovat viisaat?

Tekstiä ja kuvaa:
Eero Muhonen

Pasi Paasila, Kai Koskela, Juha Möttönen ja Veijo Välitälo esittelemässä toimintaa.

Vapaaehtoinen maanpuolustustyö esittäytymässä Erä- ja puutarhamessuilla Kokkolassa 29.–30.4.2017

Pienellä varoitusajalla saatiin kokoon ihan kohtuullisen kattava osasto. Yllättävän runsaasti oli osastolla kävijöitä, heistä useat olivat ihan aidosti kiinnostuneita maanpuolustustoiminnasta! Joten turhaa emme siellä

aikaamme viettäneet, kertomassa vapaaehtoisen maanpuolustuksen kuulumisia. Maanpuolustus tuntuu olevan kiinnostava aihe, liekö siihen osasyllisenä tämä epävakaa muotoutumassa oleva maailman tilanne?

Kävi selvästi ilmi sellainen seikka, että kannattaa olla mukana tällaisissa tapahtumissa, käyttää aikaa valmisteluun sekä osaston näkyvyyteen.

Kuvaa ja tekstiä
Eero Muhonen.

Porukka kuulolla ja keskusteluissa.

Keski-Pohjanmaan SRA piirimestaruus 2017

Keski-Pohjanmaan maanpuolustajien piirin sovellettu reserviläisammunta (SRA) piirimestaruuskilpailu järjestettiin tänäkin vuonna Kokkolassa 4.6. Tänä vuonna osallistui ennätysmäärä ampujia, 28 henkilöä! Pietarsaarensuudun Reserviläisillä oli pääjärjestysvastuu.

Kroonisen toimitusjapulan vuoksi tulokset ei laskettu reaaliajassa kuten viime vuonna vaan kilpailun jälkeen.

Mellersta Österbottens reservistdistrikts distrikts-tävling i tillämpat reservistskytte (SRA) hölls i år igen i Karleby. I år deltog ett rekordstort antal skyttar, hela

28 stycken! Jakobstadsnejdens Reservister hade huvudansvar att ordna tävlingen. På grund av kronisk funktionsbrist togs inte resultaten upp i realtid som förra året utan efter tävlingen.

Teksti ja kuvat:
Johan Irjala

Pitkän kiväärirastin aloitusasento, ampuja toimii osana iskuosastoa jolla on tehtävä lyödä tuntematon vihollismielinen joukko joka on vallannut maakunnan lentokenttä. Ampuja kuuluu ryhmään joka hyökkää mereltä kohti uimaranta lentokentän tuntumassa. Ajastimen soidessa hän on ampunut kevyellä kertasingolla ja jatkaa sitten kiväärillä. Tämän jälkeen ajanotto keskeytetään ja siirto lähietäisyysrastiin missä kivääriammunta jatkuu lyhyeltä etäisyydeltä. Den långa gevärshans startposition. Skytten fungerar som medlem av en stötavdelning som har i uppdrag att slå en okänd fiendlig trupp som har erövrat landskapets flygfält. Skytten hör till en grupp som anfaller från havet mot en simstrand som finns i anslutning till flygfältet. Då skyttetimeren ljuder har vederbörande avfyrat pansarskottet och fortsätter sedan med gevär. Efter detta avbryts tidtagningen och skytten flyttas därpåföljande korta gevärshans som skjuts på korta avstånd.

"Taustaskenaario"

Talven ja kevään aikana on Euroopassa sattunut useita terroriskuja. Kööpenhaminassa ja Oslolla on hyökätty ihmisjoukkoihin kuorma-au-

toilla* ja Ruotsissa on useita pommeja räjäytetty. Keväällä kyberhyökkäykset ovat lauantaneet muutaman vienniteollisuusyrityksen ja kaksi viikkoa sitten useita verkko-

pankkeja kaatui samalla kun matkapuhelimenverkossa on esiintynyt häiriötä. Telian (entinen Soneran) verkko on kokonaan kaatunut ja muilla operaattoreilla on myös suuria vaikeuksia ylläpitää palvelutasoa. Sähkön- ja vedenjakelussa on ollut alueellisia ongelmia. Valtioneuvosto ja eduskunta on pitänyt useita hätäkokouksia. Etelän isoissa kaupungeissa riehuu paha mahatauti-epidemia. Pari päivää sitten tunnistamattomat ryhmät ovat häiriköineet Ahvenanmaalla ja Ruotsin Gotlannin saarella, tilanne Gotlannilla on epäselvä kun taas Ahvenanmaalla on raportoitu tulitaieluista. Valmiuslaki on mm. tämän takia pääosin astunut voimaan.

Paikallispataljoona 99 on osittain perustettu "Onnelan" maakuntaan, pataljoonan esikunta, esikunta- ja viestikomppania ja maakuntakomppania sekä SPOL/vartio-komppania toimivat

Kanttiini tarjosi virvokkeita ja makkaranpaistoa. Sen yhteydessä järjestettiin pienimuotoinen "bonusrasti", SRA-henkinen harjoitus tai kilpailu joka suoritettiin perinnepistoolilla. Vaikka moni ei koskaan käsitellyt moista niin oli selvää että toiminta-ampujat pystyi soveltamaan taitonsa. Kantinen bjöd på förriskningar och korvgrillning. I samband med den ordnade en smaskalig "bonusbana" i SRA-anda som utfördes med traditionspistol. Fast många inte hanterat dylik förr var det uppenbart att dynamiska skyttar kunde tillämpa sina kunskaper.

Haulikorasti missä simuloidaan että ampuja on laittamassa varamiinoitteen suojelukohteen yhteydessä kun kuulee huutoja ja ammuskelua. Kaksi telamiinaa pitää kantaa ja laittaa alas tiettyyn kohtaan, tämän jälkeen rasti jatkuu haulikolla. Hagelbana där det simuleras uppgörande av en reservminering där skytten sen fortsätter med hagelgevär.

Pistoolirasti, kohteensuojelutehtävällä ampuja sattuu olemaan käymälässä kun vihollinen hyökkää ja siten on mukana vain pistooli ja yksi käsikranaatti (tämä antoi pluspisteitä mikäli se osui merkatalle alueelle). Pistolbanan, skytten som är med och skyddar ett objekt, råkar befinna sig på avträdet då fienden anfäller och med sig har denne enbart pistol och handgranat (denne gav pluspoäng om den landade inom ett målområde).

taajama X:n ja teollisuusalue Y:n ja Z:n seudulla. MAAKK-illa on tämän lisäksi useita liikkuvia partioita maakunnassa. Varsinaista ilmauuhkaa ei ole (valtakunnan ilmatilan loukkauksia on sen sijaan ollut paljon), mahdolliset lennokkihävainnot on sen sijaan tehty maakunnissa ja havaintoja epäilyttävistä henkilöistä on tehty sekä pieniä tihutyötapauksia on raportoitu mm.

vesilaitoksen vedenottopisteellä ja teollisuusalue Z:n yhteydessä. Vapaaehtoinen ennakoiva väestönsiirto on voimassa.

Aamuyöllä Fingridin kantaverkkoon on hyökätty eri puolilla Suomea ja on viitteitä siitä että Suomeen on kohdistettu strateginen isku. Ei ole saatu yhteyttä niihin joukkoihin jotka vartioivat maakunnan lentokenttää ja

pataljoona 99:n valmiutta on nostettu. Viime hetken tietojen mukaan laki puolustustilasta on astunut voimaan klo 06 aamulla.

*) tämä skenaario laadittiin ennen Lontoon paketti-auto & puukotusterroritekoja jotka tapahtuivat päivää ennen kilpailua. Todellisuus osoittautui tarua karneamaksi.

Rosvopaisti Anssin Jussin areenalla 2017

Viimeinen viihteellinen rosvopaisti Anssin Jussin areenalla on nautittu

Ensimmäisen, vuonna 1992, järjestetyn rosvopaistin ideivat näyttelijä Leo Lastumäki ja lentopurseri Kalevi Rönqvist.

Pohjanmaan aluetoimiston ja Finnairin lentävän henkilökunnan tämänvuotiseen kutsuun oli tarttunut seitsemisensataa veteraania, puolisoa lottaa ja leskeä saattajineen. Juhlan juontajana toiminut Kalevi Rönqvist osasi ottaa yleisönsä

hauskoilla muisteloillaan. Monipuolisen viihteellisen ohjelman kärkinimi oli Vieno Kekkonen, joka tanssitti ahkerasti veteraaneja. Oman ryhdykkään panoksensa musiikkitarjontaan antoi Sami Samivuoren johtama Pohjanmaan maanpuolustussoittokunta.

Puolustusvoimien ja Porin Prikaatin tervehdyksen toivat tilaisuuteen kenraaj. Ala-Sankila ja Porin Pri-

kaatin komentaja ev. Saari. Malja kohotettiin Isänmaalle. Kenttäpiispa Särkiöllä oli myös oma sanomansa juhlayleisölle.

Päivän kruunasi, perinteisen tapaan valmistettu, makea rosvopaisti, jonka tarjoilu sujui mallikkaasti sotilaskotisien ja lentomestarien toimesta.

Hyvillä, mutta haikein mielin, tyytyväisinä päivän

antiin poistui juhlaansa koteihinsa.

Veteraanien puolesta lämpimät kiitokset kaikille järjestelyihin osallistuneille yhteisöille ja yritykselle, joiden avulla rosvopaisteja on nautittu koko maassa, katkeamattomana ketjuna, jo 26:n vuoden ajan.

Teksti ja kuva
Alpo Koivuniemi

**POHJANMAAN
MAANPUOLUSTAJA**

Pohjanmaan Maanpuolustaja on seuraavien yhdistysten tiedotus- ja jäsenlehti:

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry, Vaasan Reservipuseeri-piiri - Vasa Reserv-officersdistrik ry, Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Kilta ry, Österbottens Försvarsgille-Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf, Vaasan Maanpuolustuss naiset ry ja Keski-Pohjanmaan Meripelastajat ry.

Päätoimittaja:
Heikki Pääjärvi,
Lähdentie 4,
68600 Pietarsaari,
puh. 040 519 9955,
e-mail: paajarvi@multi.fi

Lehtiyöryhmä:
Raimo Latvala,
Heikki Pääjärvi,
Markku Takala,
Jouko Liikanen ja
Eero Muhonen.

Lehden talous:
Rauno Hauta-aho
Ajuritie 28
67100 Kakkola
puh. 040-581 7412
e-mail: rauno.hauta-aho@sok.fi

Pankki
Nordea Kakkola
FI67 1065 3000 2041 50

**Seuraava
Pohjanmaan
Maanpuolustaja
3/2017: syyskuu.
Aineisto 19.9.2017**

Osoitteenmuutokset:
RES ja RUL:
Jäsensihteeri
Virpi Kukkonen
(MPY Oy)
Puh (09) 4056 2011,
Sähköposti:
jasenasiat@rul.fi

Autojoukkojen Kilta
Ari Olli 050 375 4257
ari.am.oli@gmail.com

Kokkolan meriosasto
Jari Kivioja 050-5311463

Sivunvalmistus
Päivi Kultalahti
Kuvanvalmistus:
Ari Alalantela

Paino:
Botnia Print Oy
Kokkola
Painos: 7 000 kpl

Aineistopäivät:

Talvisodan päätyminen 13.3.
Marskin syntymäpäivä 4.6.
Haminan rauha 1809 19.9.
Itsenäisyyspäivä 6.12.

Nuorukaiset näyttelevät historiaa eläväksi

Siinä he seisovat näyttämön reunalla, Jääkärien äiteen pojat. Kuusi nuorukaista, jotka ovat mukana jääkäriaiheisessa, Jääkärien äiteen -näytelmässä. Nuorin heistä on 17-vuotias, vanhin 27. Juuri saman ikäisiä kuin ne nuorukaiset, jotka sata vuotta sitten pohtivat maamme tulevaisuutta ja päättivät lähteä hankkimaan sotaoppia, ja omalla tavallaan halusivat olla mukana tekemässä Suomesta itsenäistä valtiota.

Näytelmän teksti sijoittuu omalle alueellemme, myös näytelmässä mukana olevat nuoret miehet ovat tältä alueelta, Tuomo Autio, Tuukka Salo, Jaakko Mäenpää ja Ville Hämäläinen Kortesjärveltä ja Sami Paalanen Evijärveltä. Leevi Tulisalo on lapsuus- ja nuoruusvuosinaan asunut Kortesjärvellä, tällä hetkellä hän asuu Vimpelissä.

– Ei sitä voi kokonaisuudessaan täysin käsittää, millaista silloin oli. Olihan se varmaan jännittävä ja pelottavakin paikka sinne

lähteä. Miehillä on pitänyt olla isänmaallisuutta, henkilökohtaista kunniaa ja velvollisuutta. Heillä ei ollut mitään sotilaspuhujaa ja kuitenkin lähtivät suureen kouluun ja rintamalle. Nykyisin voisi jäädä helposti

tekemättä, Sami Paalanen pohdiskelee.

– Rohkeutta on tarvittu, lisää Ville Hämäläinen.

Leevi Tulisalo toteaa, että myös seikkailumieltä on miehillä täytynyt olla.

– Lähtivät tuntematto-

maan, eivätkä tienneet yhtään mitä odottaa. Sillä ajatuksella ei voinut lähteä, että käyn tuolla muuten vaan katkomaan ja tuun sitten takaisin.

–Tässä ite asia tulee niin paljon lähemmäksi. Koulussa asiaa on käsitelty vain

pintaraapaisuna, kertoo Ville Hämäläinen.

– Kortesjärveltähän lähti väkikulkuun suhteutettuna eniten jääkäreitä. Näytelmä avaa asiaa henkilöhistorian kautta. Asia tulee tutummaksi, toteaa Tuukka Salo.

–Tämä panee syvällisemmin miettimään asiaa. He oikeasti lähtivät sata vuotta sitten, vahvistaa Tuomo Autio.

Jaakko Mäenpää toteaa saavansa näytelmän kautta etukäteen valmennusta aiheeseen, sillä lukio-opinnoissaan hän ei ole vielä käynyt Suomen historiaa käsittelevää kurssia.

Näyttelijävärväarinä on toiminut Tuomo Autio. Hän kyseli asiasta kiinnostuneita mukaan näyttämölle. Tuomo itse on ollut mukana näytelmässä aikaisemminkin, näyttelijänä tai hoitamassa tekniikkaa. Muut ovat olleet lähinnä koulujen joulun ja kevätjuhlien näytelmiä. Evijärven lukiossa opiskelleet ovat olleet tekemässä lukion perinteisiin liittyvää

joulunäytelmää. Ville Hämäläisellä ja Jaakko Mäenpäällä abinäytelmän tekeminen on vielä edessä.

– Lähdin mukaan kokemuksen kannalta, pääsen tekemään isompaa näytelmää. Aikaisemmin olen tehnyt esityksiä omatoimisesti, esittänyt joulupukkia ja pitänyt puheita, kertoo Leevi Tulisalo.

– Meillä on ollut parisen vuotta videoharrastusta. Tässä on mahdollisuus kehittyä näyttelijänä ja esiintyjänä. Ammattitaitoiselta ohjaajalta otetaan nyt opit, kertoo Tuukka Salo, joka harrastaa videoiden tekemistä Ville Hämäläisen ja Jaakko Mäenpään kanssa.

Jääkärien äiteen -näytelmän ohjaa Eija-Irmeli Lahti, käsikirjoitus on kirjailija Kirsti Mannisen. Näytelmän tuottaa Suomen jääkärimuseon ystävät ry. Näytelmän ensi-ilta on 18. marraskuuta Kortesjärven Ylikylän nuorisoseuralla.

Marita Mattila

Tällainen porukka järvisetulaisia nuorukaisia on hyvinkin saattanut istua Lockstedtissa kahvilassa sata vuotta sitten. Jääkärien äiteen -näytelmässä ovat mukana Leevi Tulisalo (vas.), Tuomo Autio, Sami Paalanen, Tuukka Salo, Jaakko Mäenpää ja Ville Hämäläinen.

VAPAAEHTOINEN MAANPUOLUSTUS

Kiireisen alkuvuoden jälkeen Pohjanmaan maanpuolustuspiiri alkaa asettaa uusia uomiinsa. Vuoden pääharjoitus ja sotilaallisen koulutuksen osalta merkittävin voimaainnointi PAUHA17 saatiin jälleen onnistuneesti maaliin, tällä kertaa 18 koulutustapahtuman tuottaessa 343 koulutuksensa läpäissyttä kurssilaisista. Tästäkin onnistumisesta kuuluu jälleen suurin kiitos lukemattomille vapaaehtoisille toimijoillemme ja kouluttajillemme. Ilo oli myös huomata kuinka 4.6. moni sitoutunut toimijamme ja kurssilainen huomioitiin ylennyksellä ja huomionosoituksella – lämpimät onnitelumme kaikille!

Taistelijan KASI-simulaattorien toteutettava RANNIKKOMYRSKY17 –harjoitus toteutetaan tänäkin vuonna elokuun alusta Lohtajan ampuma- ja harjoitusalueella. Harjoituksen kurseille on ilmoittautunut yli kolmekymmentä kurssilaisista jo kevät-talven aikana, mutta kaikilla kursseilla on vielä tilaa, eli mikäli mielenkiinto on käytännön läheisessä jalkaväen taistelun tai tiedustelutoiminnan koulutuksessa ja siinä kehityksessä, RANNIKKOMYRSKY17 on oikea osoite.

23.8. järjestetään yksi vuoden näkyvimmistä tempauksistamme Vaasan sisäsata-massa, nimittäin Nuku rauhassa –tapahtuma, joka kuuluu kokonaisturvallisuuden Suomi 100 -juhlahankkeeseen. Vapaaehtoisjärjestöjen toimenpaneman hankkeen järjestelyissä Pohjanmaan maanpuolustuspiirin Vaasan koulutuspaikka on suurella panoksella mukana yhdessä meripuolustuspiirin kanssa. Kokonaisturvallisuutta jokaiselle kuuluvana asiana esittelevän tapahtuman toteuttamiseen osallistuu MPK:n lisäksi jopa parikymmentä eri maanpuolustus- ja turvallisuustoimijaa, kuten Puolustusvoimat, poliisi, rajavartiolaitos, SPEK sekä lukuisat maanpuolustusjärjestöt, muutamia mainitakseni.

Kalustoesittelyillä ja toimintänäytöksillä katettu päivä huipentuu Vaasan torilla klo 18 alkavaan Puolustusvoimien Suomi 100 Kesäkiertue 2017 -konserttiin. Tapahtumiin on vapaa pääsy ja maanpuolustusaiheisina kesäkauden huipentumina niihin kannattaa tulla tutustumaan vähän kauempaakin. Tätä seuraavana viikonloppuna MPK esittäytyy myös Kokkolan torilla venetsialaisten yhteisessä – tervetuloa jututtamaan!

Kaikki saatueensuojauskurssin reserviläiset pääsivät toimimaan vuorollaan eri rooleissa, ja kouluttajana toiminut luutnantti (res) Hannes Mäkipernaa antoi aina asiallisen palautteen harjoitteen eri vaiheista. (Kuva: Jouko Liikanen)

Syyskaudelle siirrytään VUORI17 ja HÄ-JY17- harjoituksien myötä mutta samaan aikaan tavoitteena on järjestää kullakin koulutuspaikalla omat verkkovaratumista ja turvallisuutta edistävät kyberturvakurssit.

Näistä, kuten muistakin tulevista kurssistamme löydät aina ajantasaisimman tiedon koulutuskalenteristamme osoitteesta www.mpk.fi ja Facebookissa osoitteesta www.mpk.fi/pohmpp.

Koulutustarjonta

1. Puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus

KPK:n hallinto- ja huoltopäivä	19.8.
Tukialueen taistelu 4 / HÄJY17	1.-3.9.
Taktinen taistelukentän ensiapu 1 (TTEA 1) / HÄJY17	1.-3.9.
Huollon suojaus / VUORI17	22.-24.9.

2. Sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

MilFight -reserviläisen voimankäyttö (kesäkausi)	5.6-31.8
Ristinevan räkki -polkupyörämarssi	1.7.
Perinneaseammunnat / Pyhäjärvi	6.7.
Dunckers Dag	7.-9.7.
FINNSNIPER17	21.-23.7.
Maaliosasto- ja tukitoiminta / FINNSNIPER17	21.-23.7.
Köysilaskeutuminen	22.-23.7.
Joukkueen taistelu / RANNIKKOMYRSKY17	4.-6.8.
Iskuosastotoiminta / RANNIKKOMYRSKY17	4.-6.8.
Taistelijan tiedustelukurssi / RANNIKKOMYRSKY17	4.-6.8.
Kansainvälinen Vaasan marssi	11.-13.8.
PV:n yleisötapahtuman järjestäminen (Kesäkiertue 2017 Vaasassa)	23.8.
Milfight (syyskausi)	4.9-29.12
MilFight -perustekniikkaleiri aloittelijoille	9.-10.9.
Taktinen kivääri 3	30.9-1.10.

3. Varautumis- ja turvallisuuskoulutus

Nuorten maastokurssi/VUORI17	22.-24.9.	Haapajärvi
Pietarsaaren lukion turvakurssi	29.9.-1.10.	Lohtaja

Lohtaja
Lohtaja
Maalahti
Haapajärvi

Vaasa
Kälviä
Pyhäjärvi
Ruotsi
Lohtaja
Lohtaja
Vaasa / Seinäjoki
Lohtaja
Lohtaja
Vaasa
Lohtaja
Vaasa
Vaasa
Vaasa
Vaasa

Yhteystiedot

Kokkolan koulutuspaikka:

Varastovastaava koulupääll Juha Möttönen
juha.mottonen@mpk.fi
puh. 040 543 3754

Vaasan koulutuspaikka

Koulupääll Toni Puutio
toni.puutio@mpk.fi
puh. 040 177 3414

Varastovastaava koulupääll Toni Alho
toni.alho@mpk.fi
puh. 040 583 6772

Piirin koulupääll Kari Rönnqvist
Piirin johtamiskoulutus, ruotsinkielinen koulutus
kari.ronnqvist@mpk.fi

Piirin koulupääll Pauli Salo
Piirin tarkka-ammuntakoulutus
pauli.salo@mpk.fi

Piirin koulupääll Hannu Maunula
Piirin ampuma- ja voimankäyttökoulutus
hannu.maunula@mpk.fi
puh. 0500 719 283

POHJANMAAN MAANPUOLUSTUSPIIRI

vt. piiripäällikkö Jani Pikkarainen
jani.pikkarainen@mpk.fi
puh. 050 553 6828

www.mpk.fi
www.facebook.com/pohmpp

Koulutussihteeri Rhea Nykvist
rhea.nykvist@mpk.fi
puh. 0400 395 909

MAANPUOLUSTUSKOULUTUSYHDISTYS
FÖRSVARSUTBILDNINGSFÖRENINGEN